

Príloha

Obsah výchovy a vzdelávania pre žiakov so stredným, ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia a žiakov so stredným, ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia v kombinácii s iným zdravotným znevýhodnením

ÚVOD

Príloha Štátneho vzdelávacieho programu pre základné vzdelávanie Obsah výchovy a vzdelávania pre žiakov so stredným, ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia a žiakov so stredným, ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia v kombinácii s iným zdravotným znevýhodnením vymedzuje ciele a obsah výchovy a vzdelávania žiakov:

- so stredným, ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia;
- so stredným, ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia v kombinácii s iným zdravotným znevýhodnením;
- s hluchoslepotou so stredným, ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia;
- s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami so stredným, ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia (ďalej len „žiaci“);
(ďalej len „žiaci“).

Žiaci sa vzdelávajú v základnej škole pre žiakov so zdravotným znevýhodnením alebo v základnej škole. Škola vytvára podmienky na ich výchovu a vzdelávanie tak, aby boli žiaci čo najlepšie pripravení na praktický život, rozvíjali komunikačné a sociálne kompetencie s prihliadnutím na ich zdravotné znevýhodnenie a čo najvyššiu mieru samostatnosti. Vyučovacím jazykom je jazyk, v ktorom škola poskytuje výchovu a vzdelávanie podľa svojho zamerania.

Žiaci sa vzdelávajú podľa rámcového učebného plánu pre žiakov so stredným, ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia a žiakov so stredným, ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia v kombinácii s iným zdravotným znevýhodnením.

Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu sa prihliada na špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby každého žiaka a uplatňujú sa podporné opatrenia v rozsahu a intenzite, ktoré zodpovedajú jeho individuálnym potrebám.

Vzhľadom na závažné zdravotné znevýhodnenie, ktoré žiakom neumožňuje v jednotlivých vzdelávacích oblastiach získať požadovanú úroveň vedomostí, zručností a postojov stanovených v Štátnom vzdelávacom programe pre základné vzdelávanie vo vzdelávacích

cykloch, títo žiaci nepostupujú podľa vzdelávacích štandardov. Ich výchova a vzdelávanie sa uskutočňuje podľa rámcov vymedzených v cieľoch a špecifických obsahoch vzdelávania.

Špecifiká výchovy a vzdelávania týchto žiakov sú podrobnejšie uvedené v prílohe Štátneho vzdelávacieho programu pre základné vzdelávanie Osobitosti výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením a žiakov so všeobecným intelektovým nadaním, v metodických materiáloch a Katalógu podporných opatrení.

Žiaci, ktorí sa vzdelávajú v prípravnom ročníku, plnia obsah výchovy a vzdelávania uvedený v tomto dokumente s prihliadaním na špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby a individuálne potreby žiaka.

Žiaci s hluchoslepotou so stredným, ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, žiaci s ťažkým stupňom alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, žiaci s viacnásobným postihnutím v kombinácii s ťažkým stupňom alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia a žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami so stredným, ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sa vzdelávajú podľa individuálnych vzdelávacích programov, ak nie je možné vzdelávanie podľa školského vzdelávacieho programu. Pri tvorbe individuálnych vzdelávacích programov sa vychádza z obsahov výchovy a vzdelávania pre týchto žiakov.

Žiaci so stredným, ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia v kombinácii s iným zdravotným znevýhodnením, okrem skupiny žiakov so stredným, ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia v kombinácii s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami, sa vzdelávajú podľa časti Výchova a vzdelávanie žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia alebo podľa časti Výchova a vzdelávanie žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, a to v závislosti od stupňa mentálneho postihnutia. Pri plánovaní a realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu sa komplexne zohľadňujú špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby a zároveň osobitosti, ktoré vznikajú vzájomným pôsobením jednotlivých zdravotných znevýhodnení a ovplyvňujú celkový profil žiaka.

VÝCHOVA A VZDELÁVANIE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

Vzdelávací obsah je koncipovaný s prioritným zameraním na aplikovateľnosť osvojovaných vedomostí, zručností a spôsobilostí v bežnom živote. Smeruje k formovaniu takej úrovne spôsobilostí, ktoré žiakovi umožnia znížiť mieru závislosti na pomoci iných osôb, uľahčia jeho adaptáciu na spoločenské podmienky a pripravia ho na aktívne zapojenie sa do komunitného života.

VZDELÁVACIA OBLASŤ JAZYK A KOMUNIKÁCIA

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávanie v oblasti Jazyk a komunikácia sa zameriava na komplexný rozvoj všetkých jazykových rovín s prioritným cieľom vybudovať u žiaka funkčnú komunikáciu v ústnej, písomnej aj neverbálnej forme. Vzdelávací obsah slúži predovšetkým ako prostriedok na posilnenie sociálnych zručností a schopnosti samostatne sa dorozumieť v bežnom živote. V úzkej súčinnosti s oblasťou Umenie a kultúra sa cielene rozvíja grafomotorika a príprava na grafický prejav, pričom sa dôraz kladie na jeho praktické využitie, ako je podpis či vypĺňanie jednoduchých tlačív. Súčasťou tohto procesu je aj literárna výchova, v ktorej si žiaci osvojujú techniky čítania a prácu s textom v rozsahu prispôsobenom ich individuálnej kognitívnej úrovni a schopnosti vecného porozumenia.

Vzhľadom na rámcový charakter obsahu vzdelávania je možné flexibilne prispôbovať časový harmonogram a mieru dosiahnutých cieľov aktuálnemu progresu každého žiaka. V oblasti vstupnej gramotnosti sa uplatňuje výrazná diferenciacia, ktorá umožňuje obmedziť nácvik písania a čítania len na veľkú tlačenu abecedu, ak je to pre kognitívny rozvoj žiaka efektívnejšie. U žiakov s limitovaným funkčným využitím hovorenej reči sa prioritne rozvíjajú alternatívne formy komunikácie využívajúce grafické symboly alebo neverbálne prostriedky, ktoré zabezpečujú plnohodnotné funkčné dorozumievanie sa v sociálnom kontakte.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- funkčne využívať verbálne, neverbálne alebo alternatívne prostriedky na nadviazanie kontaktu;
- vyjadrovať vlastné potreby zrozumiteľným spôsobom;
- viesť jednoduchý rozhovor v známom prostredí;
- poskytovať primerané odpovede na kladené otázky;
- uplatňovať techniky globálneho alebo analyticko-syntetického čítania;
- čítať s porozumením so zameraním na zachytenie vecnej informácie;
- konať v súlade s pochopením praktického významu inštrukcií a piktogramov;
- orientovať sa v obsahu primeraných umeleckých a náučných textov;

- interpretovať a reprodukovat' vnímaný obsah prostredníctvom ilustrácií, dramatizácie alebo rozprávania podľa časovej a logickej následnosti;
- aplikovať písomný prejav na zaznamenávanie osobných údajov, vypĺňanie tlačív a realizáciu prepisu textov so zachovaním čitateľnosti a základnej gramatiky podľa individuálnych schopností.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Komunikačná interakcia
- Hovorená produkcia
- Písaná produkcia
- Kognitívne procesy a učenie
- Recepcia textov

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Komunikačná interakcia

Ciele

- Používať základné spoločenské konvencie a zdvorilostné návyky pri kontakte s okolím.
- Uvádzať osobné údaje potrebné na identifikáciu vlastnej osoby v sociálnom styku.
- Funkčne komunikovať pri vybavovaní jednoduchých záležitostí v komunite.
- Požiadat' o pomoc alebo informáciu zrozumiteľným spôsobom v známom i neznámom prostredí.
- Reagovať na vizuálne a zvukové signály v prostredí za účelom vlastnej bezpečnosti.
- Komunikovať informácie o vlastnom zdraví a pocitoch nepohodlia partnerovi.
- Udržiavať primeraný sociálny a fyzický odstup pri komunikácii s cudzími osobami.
- Uplatňovať prvky asertívneho správania a odmietnutia v potenciálne nebezpečných situáciách.
- Rozlišovať známe a neznáme osoby z hľadiska bezpečnej sociálnej interakcie.

Obsah

- Uplatňovanie základných spoločenských pozdravov a oslovení v životných situáciách;
- slušné správanie pri kontakte s cudzou osobou v rôznych inštitúciách;
- zrozumiteľné uvádzanie mena a adresy bydliska pri sebaidentifikácii;
- používanie osobných identifikačných pomôcok a komunikačných kariet;
- vyjadrovanie funkčných požiadaviek súvisiacich s nákupom tovaru a využívaním služieb;
- formulovanie žiadosti o pomoc v situácii ohrozenia alebo pri dezorientácii v priestore;

- interpretovanie základných informačných piktogramov a výstražných symbolov na verejných priestranstvách;
- zdieľanie informácií o aktuálnom zdravotnom stave zrozumiteľným spôsobom;
- odmietnutie nevhodného správania alebo nežiaduceho kontaktu;
- nácvik zachovávanía bezpečnej fyzickej vzdialenosti v sociálnom kontakte.

Hovorená produkcia

Ciele

- Pomenovať predmety, osoby a deje v bezprostrednom okolí zrozumiteľným spôsobom.
- Používať základné významové charakteristiky pri opise vlastností a situácií.
- Charakterizovať jednoduché povahové vlastnosti osôb a správanie postáv.
- Hodnotiť konanie postáv a osôb z hľadiska slušného správania.
- Podávať základné fakty o svojej osobe formou jednoduchej vety.
- Priradovať konkrétne pojmy k známym nadradeným kategóriám v praktickom kontexte.
- Využívať náhradné komunikačné systémy pri vyjadrovaní svojich potrieb v prípade deficitu hovorenej reči.
- Uplatňovať funkčnú slovnú zásobu v rámci bežných životných situácií.
- Krátko opísať obrázok, alebo reálnu situáciu.

Obsah

- Pomenúvanie predmetov, osôb a dejov v bezprostrednom okolí;
- rozlišovanie a praktické používanie významových protikladov a významových zhôd;
- jednoduché charakterizovanie vlastností osôb, zvierat a vecí;
- hodnotenie správania literárnych postáv na základe ich konania;
- podávanie základných faktografických informácií o sebe formou jednoduchej vety;
- priradovanie konkrétnych pojmov k nadradeným kategóriám v známom kontexte;
- používanie adekvátnych náhradných komunikačných systémov v prípade narušenej komunikačnej schopnosti;
- rozširovanie rozsahu používanej slovnej zásoby v rámci každodenných tém;
- tvorenie krátkych a zrozumiteľných viet pri opise obrázka alebo reálnej situácie.

Písaná produkcia

Ciele

- Ovládať tvary písmen abecedy a číslíc v tlačenej alebo písanej forme podľa individuálnych schopností.

- Písať osobné údaje a informácie o rodinných príslušníkoch bez chýb a s dodržaním čitateľnosti.
- Využívať písomný prejav na riešenie praktických životných situácií a úradných úkonov.
- Uplatňovať základné gramatické pravidlá pri písaní veľkých písmen a interpunkčných znamienok.
- Zapisovať krátke texty, oznamy a pracovné postupy zrozumiteľným spôsobom.
- Dodržiavať správne hygienické návyky a grafomotorickú plynulosť pri písomnom prejave.

Obsah

- Písanie tvarov písmen a číslíc podľa schopností v rámci celej abecedy, prioritne veľkého tlačeneho písma;
- písanie vlastného mena, priezviska, presnej adresy bydliska a mien rodinných príslušníkov bez chýb;
- prepisovanie a opisovanie krátkeho textu so zameraním na správne písanie predložiek a spojok;
- samostatné alebo usmernené vyplňanie praktických tlačív ako poštová poukážka, sprievodka k balíku alebo jednoduchý dotazník;
- písanie textu na pohľadnicu, blahoželania k sviatku alebo krátkych oznamov pre členov rodiny;
- písomné zaznamenávanie jednoduchého pracovného postupu a písanie krátkych viet podľa diktovania.

Kognitívne procesy a učenie

Ciele

- Určovať pravú a ľavú stranu na vlastnom tele a na ploche papiera.
- Rozlišovať poradie činností a udalostí počas bežného dňa.
- Označovať predmety a činnosti pomocou dohodnutých symbolov.
- Rozprávať vlastný zážitok v správnom poradí podľa obrázkov.
- Vyjadrovať pocity vyvolané obrázkami alebo situáciou.
- Dodržiavať naučené pravidlá pri organizácii svojho miesta a času.
- Sústrediť sa na zadanú úlohu počas stanoveného času.

Obsah

- Praktické aplikovanie základov pravo-ľavej orientácie na vlastnom tele a na ploche papiera;
- orientácia v časovej následnosti udalostí dňa;
- schematické znázorňovanie slov pomocou symbolov;
- zachovanie logickej a časovej následnosti pri reprodukování zážitkov;
- vyjadrovanie pocitov vyvolaných ilustráciami;
- vytváranie funkčných postupov organizácie priestoru a času;
- udržanie pozornosti na potrebný čas.

Recepcia textov

Ciele

- Diferencovať jednotlivé zvuky reči a hlásky na začiatku a na konci slova.
- Rytmizovať hovorené slovo so zreteľom na dĺžku samohlások.
- Čítať krátke upravené texty a grafické materiály s dôrazom na funkčné porozumenie.
- Interpretovať obrázkové návody a inštrukcie potrebné pre praktické činnosti.
- Reprodukovať dej vypočutého alebo prečítaného príbehu s využitím vizuálnej opory.
- Stvárňovať literárny dej prostredníctvom tvorivej dramatiky.

Obsah

- Identifikovanie prvej a poslednej hlásky v slove a sluchové diferencovanie jednotlivých zvukov reči;
- rytmizovanie hovoreného slova a sluchové rozlišovanie dĺžky samohlások v slove;
- čítanie s porozumením krátkych upravených textov, detských časopisov, komiksov a jednoduchých encyklopédií;
- sledovanie a správne interpretovanie obrázkových návodov a inštrukcií potrebných pre praktické činnosti a prácu;
- reprodukovanie deja vypočutého alebo prečítaného príbehu s pomocou otázok učiteľa alebo ilustrácií;
- dramatizovanie a stvárňovanie literárneho deja metódami tvorivej dramatiky a rolových hier.

VZDELÁVACIA OBLASŤ MATEMATIKA A INFORMATIKA

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Matematika a informatika rozvíja matematické myslenie a elementárne logické operácie v úzkej väzbe na každodennú realitu. Jej primárnym cieľom nie je osvojovanie si teoretických poznatkov, ale vybudovanie funkčných matematických zručností, vedomostí a návykov, ktoré žiak dokáže v rámci svojich individuálnych schopností prirodzene aplikovať v praktickom živote. Vzdelávanie v tejto oblasti sa zameriava na praktickú využiteľnosť a rozvoj samostatnosti žiaka v bežnom živote. Dôraz sa kladie na dôkladné upevnenie základných spôsobilostí pred rozširovaním objemu učiva, pričom proces dopĺňa rozvoj digitálnej gramotnosti ako nástroja na lepšiu orientáciu v informačnom prostredí.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- funkčne aplikovať elementárne matematické operácie a logické postupy pri riešení praktických situácií v každodennom živote;
- využívať poznatky o číslach, množstvách a merateľných veličinách na zvýšenie samostatnosti v domácom a verejnom prostredí;
- orientovať sa v priestore, čase a v základných geometrických vzťahoch s cieľom lepšej adaptácie na okolité prostredie;
- uplatňovať matematické zručnosti pri narábaní s peniazmi, pri vážení, meraní a jednoduchom odhadovaní množstva v reálnych podmienkach;
- využívať digitálne technológie a nástroje digitálnej gramotnosti ako prostriedok na lepšiu orientáciu v informačnom prostredí;
- využívať digitálne zariadenia ako kompenzačný nástroj na komunikáciu a učenie;
- bezpečne a zodpovedne sa pohybovať v digitálnom priestore za účelom vyhľadávania potrebných informácií pre štúdium, bežný život alebo zábavu.

Vzdelávacia oblasť sa člení na matematické a informatické komponenty

- Komponent so zameraním na matematiku
  - Čísla a operácie s číslami
  - Geometria a meranie
  - Matematické operácie v reálnom živote
- Komponent so zameraním na informatiku
  - Práca s digitálnymi zariadeniami a softvérom

- Vyhľadávanie a spracovanie informácií
- Digitálna bezpečnosť

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Komponent so zameraním na matematiku

Čísla a operácie s číslami

Ciele

- Poznať číselný rad v obore do 1 000, vedieť v ňom čítať, písať číslice a určovať poradie.
- Porovnávať čísla a množstvá v obore do 100 s využitím matematických znakov.
- Sčítavať jednociferné a dvojciferné čísla v obore do 100 písomnou formou.
- Odčítavať jednociferné a dvojciferné čísla v obore do 100 písomnou formou.
- Používať kalkulačku na výpočty a kontrolu výsledkov v obore do 1 000.
- Riešiť jednoduché slovné úlohy vychádzajúce z praktických situácií v škole.
- Rozlišovať párne a nepárne čísla pri bežných činnostiach.

Obsah

- Ovládanie numerácie v obore do 1 000 po stovkách a orientovanie sa na číselnej osi;
- porovnávanie čísiel v obore do 100 a určovanie vzťahov väčší, menší alebo rovná sa s grafickým zápisom;
- písomné sčítavanie a odčítavanie jednociferných a dvojciferných čísiel v obore do 100;
- riešenie úloh v obore do 1 000 s použitím kalkulačky;
- riešenie jednoduchých slovných úloh zo školského prostredia;
- rozlišovanie párných a nepárných čísiel pri praktických činnostiach.

Geometria a meranie

Ciele

- Pomenovať základné rovinné útvary a priestorové telesá v bezprostrednom okolí.
- Rysovať priame čiary a spájať určené body pomocou pravítka.
- Merať dĺžku predmetov s využitím metra alebo pravítka v základných jednotkách.
- Vážiť predmety a suroviny pomocou dostupných meracích zariadení.
- Odmeriavať objem tekutín pomocou odmeriek a bežných nádob v praktických situáciách.

Obsah

- Identifikovanie a pomenovanie štvorca, obdĺžnika, trojuholníka, kruhu;
- identifikovanie a pomenovanie telies, najmä gule a kocky v okolí;

- rysovanie priamych čiar, spájanie bodov a vedenie čiary cez označený bod;
- meranie dĺžky predmetov v centimetroch a metroch pomocou pravítka alebo metra;
- praktické váženie predmetov a surovín s využitím kuchynskej alebo osobnej váhy;
- ovládanie základov merania objemu tekutín pomocou odmerného valca alebo bežných nádob.

Matematické operácie v reálnom živote

Ciele

- Rozlišovať mince a bankovky v mene euro podľa ich nominálnej hodnoty.
- Sčítavať hodnoty mincí a bankoviek pri modelovaní nákupných cien.
- Vykonávať nákup a platbu v modelových situáciách školskej predajne.
- Porovnávať ceny produktov s cieľom určiť drahší a lacnejší tovar.
- Kontrolovať sumu vrátených peňazí pri nákupe v rámci prevencie finančnej ujmy.
- Plánovať jednoduché výdavky s ohľadom na vlastné finančné možnosti.
- Určovať čas na hodinách so zameraním na celé hodiny a polhodiny.
- Používať kalendár pri orientácii sa v dňoch a mesiacoch roka.

Obsah

- Identifikovanie euromincí a bankoviek na základe vizuálnych znakov a nominálnej hodnoty;
- vytváranie peňažných súm kombinovaním rôznych mincí a bankoviek;
- simulovanie nákupného procesu v školskej predajni od výberu tovaru po platbu;
- priradovanie cenoviek k produktom a určovanie poradia tovaru podľa ceny;
- vypočítavanie rozdielu medzi zaplatenou sumou a cenou tovaru pomocou názoru alebo kalkulačky;
- overovanie správnosti vydanéj hotovosti porovnaním so skutočným výdavkom;
- zostavovanie nákupného zoznamu pri dodržaní určeného finančného limitu;
- rozlišovanie medzi osobnou potrebou a reálnymi finančnými možnosťami pri plánovaní výdavkov;
- určovanie času na hodinách v celých hodinách a polhodinách;
- orientovanie sa v dňoch a mesiacoch kalendára .

Komponent so zameraním na informatiku

Práca s digitálnymi zariadeniami a softvérom

Ciele

- Identifikovať hlavné časti počítačovej zostavy a ich funkciu.
- Používať základné periférne zariadenia a príkazy na ovládanie programov.

- Ovládať edukačné programy a digitálne hry zamerané na rozvoj kognitívnych funkcií.
- Využívať digitálne nástroje na upevňovanie vedomostí o geometrických útvaroch.
- Vytvárať statické obrazy v grafickom editore s využitím dostupných nástrojov.
- Zapisovať jednoduché textové údaje v textovom editore s asistenciou.

Obsah

- Využívanie edukačných programov a digitálnych hier zameraných na rozvoj kognitívnych funkcií;
- rozpoznávanie hlavných častí počítačovej zostavy;
- ovládanie bezpečného zapnutia a vypnutia zariadenia.
- používanie jednoduchých príkazov na ovládanie programov, ako sú šípky, enter, myš, u žiakov, ktorí majú potenciál zvládnuť koordináciu oko-ruka;
- tvorenie statických obrazov v grafickom editore pomocou základných nástrojov;
- základy práce v textovom editore s asistenciou;
- využívanie vizualizácií v základných digitálnych nástrojoch na upevňovanie vedomostí o geometrických útvaroch;

Vyhľadávanie a spracovanie informácií

Ciele

- Rozpoznávať význam piktogramov a funkčných ikon v digitálnom prostredí.
- Interpretovať digitálne údaje na obrazovke zariadenia s pomocou.
- Prezerať webové stránky určené pre mládež s dôrazom na vizuálny obsah.
- Vyhľadávať praktické údaje o otváracích hodinách a službách s asistenciou.
- Hľadať dopravné spojenia a informácie o podujatiach v online cestovných poriadkoch.

Obsah

- Identifikovanie piktogramov a funkčných ikon v prostredí operačného systému;
- rozlišovanie grafických symbolov pre zapnutie, vypnutie, uloženie a návrat späť na obrazovke;
- odčítovanie digitálnych údajov na obrazovke zariadenia;
- vyhľadávanie konkrétnych obrázkov a fotografií podľa zadaného kľúčového slova alebo piktogramu;
- vyhľadávanie informácií o otváracích hodinách obchodov a služieb v online prostredí;
- lokalizovanie dopravných spojení, termínov kultúrnych a iných podujatí v digitálnom prostredí;
- asistované vyhľadávanie iných praktických údajov pre potreby bežného života.

Digitálna bezpečnosť

Ciele

- Bezpečne odosielať jednoduché textové správy, obrázky alebo piktogramy blízkym osobám.
- Využívať komunikačné aplikácie a elektronickú poštu pod dohľadom dospeléj osoby.
- Chrániť osobné údaje a heslá pred poskytnutím neznámym osobám v online priestore.
- Privolať dospelú osobu pri stretnutí sa s nejasným alebo nevhodným obsahom.
- Dodržiavať stanovený časový limit a bezpečnú vzdialenosť od obrazovky zariadenia.

Obsah

- Používanie digitálnych nástrojov na písanie správ a zasielanie vizuálnych piktogramov;
- komunikovanie cez elektronickú poštu a komunikačné platformy s asistenciou;
- zachovávanie mlčanlivosti o adrese bydliska, telefónnom čísle a heslách pred cudzími ľuďmi;
- signalizovanie potreby pomoci pri výskyte nejasných správ alebo nečakaných zmien na obrazovke;
- rozlišovanie medzi známym a neznámym odosielateľom správy alebo žiadateľom o kontakt;
- uplatňovanie hygienických pravidiel pri práci s technikou so zameraním na zrakovú hygienu a čas, strávený pri počítači;
- reagovanie na dohodnutý signál o ukončení práce s digitálnym zariadením.

VZDELÁVACIA OBLASŤ ČLOVEK A PRÍRODA

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda vedie žiakov k poznávaniu prírodného sveta, ktorý ich bezprostredne obklopuje a k vnímaniu prírody ako vzájomne prepojeného celku. Výučba sa sústreďuje na zážitkové učenie, zmyslové vnímanie a priame pozorovanie reálnych predmetov a javov. Cieľom nie je osvojenie zložitej teórie, ale formovanie kladného vzťahu k životnému prostrediu, rozvíjanie zvedavosti a získanie praktických zručností pre bežný život. Žiaci sa učia chápať jednoduché súvislosti, ako je vplyv počasia na život, dôležitosť vody a zodpovednosť človeka za ochranu prírody.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- využívať zmyslové vnímanie a pozorovanie na získavanie informácií o reálnych predmetoch a javoch;
- identifikovať a kategorizovať zložky prírody podľa jednoduchých identifikačných znakov;
- aplikovať zásady environmentálneho správania a podieľať sa na ochrane životného prostredia;
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti v situáciách ohrozujúcich zdravie a chrániť sa pred negatívnymi vplyvmi látok;
- prakticky využívať poznatky o ľudskom tele a správnej životospráve pri starostlivosti o vlastné zdravie.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Poznávanie a skúmanie prírody
- Neživá príroda a fyzikálne javy
- Živá príroda

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Poznávanie a skúmanie prírody

Ciele

- Pozorovať prírodné javy v bezprostrednom okolí podľa konkrétneho zadania.
- Používať jednoduché pomôcky na skúmanie prírody a získavanie informácií.
- Triediť predmety podľa sledovaných znakov a vlastností.
- Merať vzdialenosti a veľkosti objektov v známom prostredí.
- Rozlišovať krátkodobé a dlhodobé zmeny v prírode počas roka.
- Sledovať priebeh rastu a vývoja rastlín v prirodzených podmienkach.

Obsah

- Cieľavedomé pozorovanie prírodných javov a využívanie jednoduchých pomôcok ako lupy, odmerka či váha;
- prepájanie vizuálnych vnemov s konkrétnymi predstavami o fungovaní okolitého sveta;
- triedenie predmetov podľa identifikačných znakov a meranie vzdialeností v okolí školy a domova;
- rozlišovanie zmien v prírode a chápanie rozdielu medzi krátkodobými a dlhodobými procesmi;
- sledovanie procesov rastu, klíčenia a vývoja rastlín v prirodzených podmienkach.

Neživá príroda a fyzikálne javy

Ciele

- Rozlišovať skupenstvá vody a sledovať zmeny pri topení, tuhnutí a rozpúšťaní látok.
- Identifikovať bežné suroviny a palivá s dôrazom na ich praktické využitie v domácnosti.
- Určovať stav pokoja a pohybu predmetov v reálnych situáciách v bezprostrednom okolí.
- Rozpoznávať zdroje tepla, svetla a elektrického prúdu s ohľadom na bezpečnú manipuláciu.
- Rozoznávať zdroje zvuku a vnímať vplyv nadmerného hluku na organizmus.
- Rozlíšiť deň a noc na základe svetelných podmienok a typických činností človeka.
- Priradiť k symbolom dňa a noci konkrétne režimové aktivity žiaka.

Obsah

- Pozorovanie zmien vody pri zmrazovaní, zohrievaní a rozpúšťaní bežných látok;
- pomenúvanie základných palív využívaných na vykurovanie a prípravu jedla;
- rozlišovanie pohybujúcich sa a statických objektov v triede a v okolí školy;
- lokalizovanie zdrojov tepla a svetla v miestnosti a ich bezpečné používanie;
- identifikovanie bežných elektrospotrebičov a dodržiavanie pravidiel bezpečnosti pri práci s nimi;
- porovnávanie zvukov prostredia a uplatňovanie ochrany sluchu pred nadmerným hlukom;
- identifikovanie dňa a noci podľa intenzity svetla a prítomnosti Slnka alebo Mesiaca;
- triedenie piktogramov s dennými a nočnými činnosťami;
- pomenúvanie rozdielov v dennom režime v súvislosti so svetlom a tmou;
- využívanie názorných modelov na znázornenie rotácie planéty Zem.

Živá príroda

Ciele

- Identifikovať typické rastliny a živočíchy v regióne školy podľa výrazných znakov.
- Pestovať vybrané úžitkové rastliny podľa stanoveného postupu s pomocou pedagóga.
- Prejavovať ohľaduplné správanie k zvieratám.
- Poznať základné princípy starostlivosti o zvieratá.
- Pomenovať základné časti ľudského tela na sebe a na modeli.
- Vysvetliť význam dýchania, prijímania potravy a pohybu pre život a zdravie človeka.
- Vyberať vhodné potraviny z hľadiska zdravej životosprávy v modelových situáciách.
- Signalizovať zdravotné ťažkosti a príznaky bežných ochorení.
- Ošetriť drobné poranenia pod dohľadom s využitím lekárničky.
- Uplatňovať základné princípy ochrany prírody a udržiavania poriadku v okolí školy.

Obsah

- Realizovanie praktických činností pri pestovaní úžitkových rastlín;
- osvojovanie si zásad bezpečného kontaktu a starostlivosti o zvieratá v reálnych alebo modelových situáciách;
- lokalizovanie častí tela a zmyslových orgánov na ľudskom tele;
- demonštrovanie dôležitosti dýchania a pitného režimu pre fungovanie organizmu;
- triedenie potravín na zdraví prospešné a menej vhodné pre ľudský organizmus;
- pomenúvanie prejavov ochorenia a privolanie pomoci pri chorobe alebo bolesti;
- používanie dezinfekcie a náplasti pri ošetrovaní poranenia;
- dodržiavanie denného režimu a striedanie času práce s odpočinkom;
- rešpektovanie ochrany prírody a udržiavanie poriadku v okolí školy.

VZDELÁVACIA OBLASŤ ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť vytvára základné predpoklady pre formovanie vlastnej identity žiaka a jeho cieľavedomú socializáciu. Jej primárnym poslaním je viesť žiakov k adekvátnemu vnímaniu sociálnej reality a k funkčnej interakcii so spoločenským svetom. Obsah vzdelávania je koncipovaný tak, aby v maximálnej miere eliminoval riziko sociálnej exklúzie a pripravil žiaka na plnohodnotné zapojenie sa do komunitného života v rámci jeho individuálnych schopností. Súčasťou vzdelávacej oblasti je aj voliteľná zložka náboženská výchova/náboženstvo. Integruje náboženský rozmer s rozvojom osobnosti so zameraním na formovanie morálneho úsudku a osvojenie si pravidiel etického života podľa individuálnych predpokladov žiaka. Rozvíjaním duchovných potrieb napomáha k pochopeniu základných hodnôt, ktoré sú v súlade s morálnym kódexom spoločnosti a prispievajú k celkovému hodnotovému smerovaniu žiaka. Škola má autonómiu v tom, ako náboženstvo zaradí do svojho učebného plánu, aby čo najlepšie naplnila ciele socializácie a inklúzie.

U žiaka sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- poznať seba, svoju rodinu a ľudí v škole;
- uplatňovať pravidlá spoločenského správania, kultúrne stravovacie návyky a základy slušnej komunikácie;
- orientovať sa v miestnej obci, identifikovať dôležité inštitúcie a využívať ich služby;
- uplatňovať prosociálne správanie v interpersonálnych vzťahoch;
- uplatňovať pravidlá slušného správania v oblasti osobnej starostlivosti;
- dodržiavať sociálne hranice v záujme bezpečného spolunažívania.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Človek a jeho prostredie
- Orientácia v čase a priestore
- Orientácia v každodennom živote
- Bezpečnosť a sociálne prostredie
- Náboženská výchova/náboženstvo

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Človek a jeho prostredie

Ciele

- Identifikovať budovu školy, dôležité orientačné body a inštitúcie v blízkom okolí.

- Ovládať adresu svojho bydliska vrátane názvu obce, ulice a čísla domu.
- Rozlišovať štátne symboly Slovenskej republiky na elementárnej úrovni.
- Udržiavať čistotu a usporiadanosť vecí podľa pravidiel vo svojom bezprostrednom okolí v škole i doma.
- Chrániť prírodu a verejný majetok pred poškodením.
- Pomenovať významné miesta v regióne navštívené počas školských aktivít.

Obsah

- Identifikovanie budovy školy, jej okolia a dôležitých orientačných bodov v blízkosti;
- poznanie názvu svojej obce, ulice a orientačného čísla svojho bydliska;
- rozlišovanie základných inštitúcií v obci ako obchod, pošta, lekáreň, obecný úrad;
- poznávanie základných štátnych symbolov Slovenskej republiky;
- zachovávanie čistoty a poriadku vo svojom bezprostrednom okolí v škole i doma;
- ochrana prírody vo svojom okolí;
- ochrana verejného majetku;
- pomenúvanie významných miest v regióne.

Orientácia v čase a priestore

Ciele

- Rozlišovať časti dňa a priradovať k nim typické činnosti.
- Vymenovať dni v týždni s rozlíšením pracovných dní a dní pracovného pokoja.
- Používať priestorové pojmy vpredu, vzadu, hore, dole, vpravo a vľavo v praxi.
- Orientovať sa v priestoroch školy, samostatne vyhľadávať kľúčové miesta.
- Určovať aktuálne ročné obdobie na základe typických znakov v prírode a v obliekaní.
- Uplatňovať pojmy včera, dnes a zajtra pri plánovaní udalostí.
- Dodržiavať časový sled aktivít podľa aktuálneho rozvrhu hodín.

Obsah

- Rozlišovanie častí dňa ráno, poľudnie, večer, noc a priradovanie typických činností k nim;
- poznanie dní v týždni a rozlišovanie medzi pracovnými dňami a dňami pracovného pokoja;
- orientácia v aktuálnom rozvrhu hodín a čase určenom na oddych;
- identifikácia ročných období a ich typických znakov v prírode a v obliekaní;
- používanie priestorových pojmov vpredu, vzadu, hore, dole, vpravo a vľavo v praxi;

- orientácia v priestoroch školy a samostatné vyhľadávanie triedy, jedálne či toalety;
- uplatňovanie pojmov včera, dnes a zajtra v súvislosti s prežitými a plánovanými udalosťami.

Orientácia v každodennom živote

Ciele

- Realizovať jednoduchý nákup pod dohľadom s využitím vedomostí o hodnote peňazí.
- Komunikovať požiadavku o službu alebo informáciu na verejnom mieste.
- Udržiavať systém a poriadok vo svojich veciach.
- Zvoliť vhodné oblečenie a pomôcky podľa aktuálneho počasia a typu aktivity.
- Obsluhovať predmety dennej potreby a domáce spotrebiče bezpečným spôsobom.
- Pripraviť jednoduchý pokrm ako súčasť spoločenského styku.
- Dodržiavať stanovený časový harmonogram vyučovania a režim dňa.

Obsah

- Orientácia v základnej hodnote peňazí;
- realizovanie jednoduchého nákupu pod dohľadom;
- vyžiadanie potrebnej služby alebo informácie v obchode či na verejnom mieste;
- dodržiavanie stanoveného režimu dňa a rešpektovanie časového harmonogramu vyučovania;
- voľba oblečenia a osobných pomôcok primerane aktuálnemu počasiu a plánovanej aktivite;
- využitie predmetov dennej potreby, školských pomôcok a domácich spotrebičov správnym a bezpečným spôsobom;
- udržiavanie systému a poriadku vo svojich veciach;
- spolupráca pri príprave jednoduchej stravy a dodržiavanie pravidiel stolovania.

Bezpečnosť a sociálne prostredie

Ciele

- Dodržiavať pravidlá pre bezpečný pohyb chodcov v cestnej premávke.
- Rozlišovať základné dopravné značky dôležité pre bezpečnosť chodca a cyklistu.
- Privolať pomoc v prípade ohrozenia alebo nehody.
- Prejavovať primeranú úctu k dospelým a ohľaduplnosť k rovesníkom.
- Odmietajú kontakt, dary a komunikáciu s neznámymi osobami.
- Identifikovať nebezpečenstvo návykových látok, liekov a neznámych chemikálií.
- Reagovať na rizikové situácie, javy a predmety v školskom a domácom prostredí, najmä na oheň, elektrinu a ostré predmety.

Obsah

- Dodržiavanie pravidiel pre chodcov, používanie reflexných prvkov a bezpečné prechádzanie cez cestu;
- poznanie základných dopravných značiek dôležitých pre bezpečnosť chodca a cyklistu;
- privolanie pomoci;
- prejavovanie úcty k dospelým osobám a ohľaduplnosti k rovesníkom
- ostražitosť pri kontakte, prijímaní darov a komunikácii s cudzími a neznámymi osobami;
- poznanie nebezpečenstva návykových látok, liekov a neznámych chemických predmetov;
- rozpoznávanie rizikových situácií, predmetov a javov v školskom a domácom prostredí, ako sú ostré predmety, oheň alebo elektrina, a vyhýbanie sa im.

VZDELÁVACIA OBLASŤ ČLOVEK A SVET PRÁCE

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce zastáva v edukácii žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia nenahraditeľnú úlohu pri budovaní ich osobnej nezávislosti. Jej prioritným cieľom je úspešná sociálna integrácia a príprava na zmysluplné uplatnenie sa v spoločnosti prostredníctvom praktických činností.

V rámci oblasti sa stimuluje motorika a poznávacie procesy, kultivuje vzťah k práci a rozvíjajú zručnosti potrebné na manipuláciu s nástrojmi a materiálmi. Vo vyšších ročníkoch plynule prechádza do predprofesionálnej prípravy, kde upevňuje pracovnú disciplínu a vytrvalosť, čím pripravuje žiaka na budúce pôsobenie v chránenom alebo podporovanom zamestnaní.

U žiaka sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- aktívne sa podieľať na udržiavaní estetického a čistého prostredia v triede, spoločných priestoroch školy a vo svojom okolí;
- bezpečne manipulovať s elektrospotrebičmi, nástrojmi a čistiacimi prostriedkami;
- pripravovať jednoduché pokrmy a nápoje pri dodržaní hygienických zásad a kultúry stolovania;
- spracovávať rôzne materiály pomocou základných technických postupov;
- realizovať jednoduché pestovateľské práce a starať sa o rastliny v interiéri aj exteriéri;
- orientovať sa v možnostiach pracovného uplatnenia v chránenom prostredí.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Praktické práce v dielni
- Práce v domácnosti a kuchyni
- Kultúra stolovania
- Pestovateľské práce a starostlivosť o prostredie
- Príprava na pracovné uplatnenie

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Praktické práce v dielni

Ciele

- Rozlišovať vlastnosti rôznych materiálov hmatom a pozorovaním.
- Používať základné dielenské náradie pod priamym dohľadom.
- Merať dĺžku materiálu pomocou pravítka alebo šablóny s asistenciou.
- Vykonávať technické úkony ako rezanie, brúsenie a spájanie materiálov podľa predlohy.
- Montovať skrutkové spoje a stavebnicové diely podľa pracovného postupu.
- Dodržiavať prísne bezpečnostné pravidlá pri manipulácii s nástrojmi.
- Udržiavať poriadok na pracovnom stole a odkladať náradie na určené miesto.

Obsah

- Skúmanie a porovnávanie vlastností materiálov ako tvrdosť dreva, pružnosť plastu či krehkosť papiera hmatom a pozorovaním;
- nacvičovanie presného skladania a ohýbania papiera, strihania podľa čiary a lepenia plošných i priestorových modelov;
- meranie dĺžky materiálu pomocou pravítka alebo šablóny s asistenciou a označovanie miest pre ďalšie opracovanie;
- používanie základného dielenského náradia ako píłka, kladivko a pilník pod priamym dohľadom pri dodržiavaní bezpečného úchopu;
- vykonávanie technologických úkonov ako brúsenie povrchu dreva brúsnyim papierom a vŕtanie otvorov ručným nebožiecom;
- montovanie a demontovanie skrutkových spojov a stavebnicových dielov;
- udržiavanie poriadku v dielni cez očistenie náradia, zametanie pracovného stola a odkladanie pomôcok na určené miesto po skončení práce.

Práce v domácnosti a kuchyni

Ciele

- Ukladať osobné veci, šatstvo a školské pomôcky na určené miesto.
- Udržiavať čistotu pracovnej plochy a podlahy zametáním alebo vysávaním.
- Pripravovať studené a jednoduché teplé pokrmy podľa obrázkového receptu.
- Obsluhovať domáce elektrospotrebiče bezpečným a úsporným spôsobom.
- Aplikovať hygienické návyky pri manipulácii s potravinami a kuchynským riadom.
- Vykonávať drobné opravy textilu vrátane navliekania nite a prišívania gombíka.

Obsah

- Realizovanie súboru upratovacích prác;
- pravidelné triedenie a ukladanie osobných vecí v skrinke a školskej taške a udržiavanie prehľadu v pomôckach;
- aplikovanie správneho postupu pri umývaní riadu;
- samostatné obsluhovanie jednoduchých spotrebičov;
- pripravovanie studených pokrmov;
- nacvičovanie jednoduchej tepelnej úpravy pod dohľadom;
- vykonávanie drobných opráv textilu.

Kultúra stolovania

Ciele

- Pripraviť kompletne prestieranie stola podľa počtu osôb a druhu príležitosti.
- Používať správne jedálenský príbor a dbať na čistotu počas konzumácie jedla.
- Aplikovať pravidlá spoločenského správania počas spoločného stolovania.
- Pomáhať pri servírovaní pokrmov a nalievaní nápojov ostatným členom skupiny.
- Upratať stolovaciu plochu a roztriediť riad po skončení jedla.

Obsah

- Príprava kompletneho prestierania podľa počtu osôb;
- estetické ozdobovanie stola kvetmi alebo tematickými dekoráciami;
- používanie príboru počas jedenia;
- nalievanie nápojov z džbánů a podávanie pokrmov ostatným členom skupiny;
- upratovanie stolovacej plochy po skončení jedenia .

Pestovateľské práce a starostlivosť o prostredie

Ciele

- Postarať sa o základné biologické potreby rastlín ako voda, svetlo a čistota.
- Pripravovať substrát a kvetináče na sadenie alebo presádzanie rastlín.
- Podľa návodu vysievať semená a sadiť priesady zeleniny alebo kvetov.
- Vykonávať pravidelnú starostlivosť o izbové rastliny .
- Realizovať sezónne práce v záhrade ako hrabanie lístia a čistenie záhonov.
- Používať záhradné náradie bezpečným a efektívnym spôsobom.
- Udržiavať čistotu chodníkov a verejných priestorov v okolí školy.

Obsah

- Zabezpečovanie optimálnych svetelných podmienok a pravidelného prísunu vody pre konkrétne druhy rastlín;
- čistenie listov od prachu a odstraňovanie odumretých častí rastlín na podporu ich rastu;
- miešanie zeminy s hnojivom a ukladanie drenážnej vrstvy do nádob pred výsadbou;
- vytváranie výsevných rýh alebo jamiek na vkladanie smien a priesad;
- kyprenie povrchovej vrstvy pôdy v kvetináčoch a v záhonoch na zlepšenie prístupu vzduchu ku koreňom;
- mechanické odstraňovanie buriny zo záhonov pred ich ďalšou úpravou;
- zhromažďovanie organického odpadu a lístia na určené miesto alebo do kompostu;
- odstraňovanie nečistôt a zametanie spevnených plôch v areáli školy s využitím metly a lopatky;
- čistenie a uskladňovanie použitého náradia na vyhradené miesto po skončení práce.

Príprava na pracovné uplatnenie

Ciele

- Pomenovať svoje silné stránky a praktické zručnosti dôležité pre prácu.
- Dodržiavať stanovený pracovný čas a rytmus práce vrátane prestávok.
- Rešpektovať pokyny nadriadeného a hierarchiu na pracovisku.
- Primerane komunikovať pri nahlasovaní chyby alebo odovzdávaní práce.
- Spoznávať reálne pracovné procesy.
- Prijímať hodnotenie vlastnej práce a konštruktívne usmernenie od inštruktora.
- Udržiavať čistotu a poriadok na pracovisku po skončení pracovnej smeny.

Obsah

- Identifikovanie schopností na základe úspešne zvládnutých praktických úkonov;
- využívanie vizuálnych rozvrhov a časovačov na signalizáciu začiatku práce, prestávky a konca úlohy;
- nácvik správneho oslovenia nadriadeného a pohotového reagovania na priamy pracovný pokyn;

- používanie dohodnutých komunikačných fráz a gest pri zistení nedostatku alebo pri dokončení úlohy;
- oboznamovanie sa s činnosťami zamestnancov v reálnom pracovnom procese;
- rozlišovanie medzi fázou prípravy, samotnej realizácie a kontroly výsledného produktu;
- reagovanie na spätnú väzbu inštruktora cez opravu chyby alebo zopakovanie pracovného postupu;
- systematické ukladanie náradia a materiálu na určené miesto podľa farebného alebo tvarového označenia;
- zametanie a utieranie pracovnej plochy ako záverečnej fázy pracovného procesu.

VZDELÁVACIA OBLASŤ UMENIE A KULTÚRA

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra sprostredkúva žiakom svet prostredníctvom emócií a zmyslového vnímania. Umenie tu slúži ako špecifický komunikačný kanál, ktorý umožňuje vyjadriť pocity aj pri limitovaných verbálnych schopnostiach. Kultúra je prezentovaná prostredníctvom zrozumiteľných podnetov, ako sú zvyky, piesne a tanec, ktoré žiakovi pomáhajú identifikovať sa s komunitou. Vzdelávanie prepája hudobné, výtvarné a dramatické zložky do komplexného estetického vnemu, pričom rešpektuje individuálne psychofyzické možnosti, tempo a senzorké danosti každého žiaka.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- reagovať na sluchové, zrakové a hmatové podnety z umeleckých aktivít;
- vyjadrovať svoje predstavy, potreby a pocity prostredníctvom rôznych umeleckých prostriedkov;
- koordinovať pohyby tela pri hudobných, tanečných a výtvarných činnostiach;
- spolupracovať so spolužiakmi na spoločnom umeleckom diele alebo hudobnom vystúpení;
- vnímať estetické hodnoty a tradičné prejavy kultúry vo svojom bezprostrednom regióne;
- využívať umelecké aktivity ako prostriedok na relaxáciu, uvoľnenie napätia a dosiahnutie citovej rovnováhy.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty:

- Hudobné a rytmické činnosti
- Výtvarné činnosti

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Hudobné a rytmické činnosti

Ciele

- Reagovať na zvukové podnety
- Rozlišovať medzi zvukom a tichom.
- Prepájať vnímanie rytmu a tempa hudby prirodzeným pohybom tela.
- Spievať nenáročné detské a ľudové piesne v rámci spoločnej aktivity.
- Identifikovať základné rytmické nástroje prostredníctvom hmatu a sluchu.
- Využívať počúvanie hudby na uvoľnenie napätia a navodenie psychickej pohody.
- Napodobňovať základné tanečné kroky a dramatizovať obsah riekaniiek.
- Rozlišovať dynamiku a tempo hudby pri hre na jednoduché nástroje.

Obsah

- Cvičenia na správne dýchanie a napodobňovanie prirodzených zvukov okolia v artikulačných hrách;
- nacvičovanie jednoduchých ľudových a detských piesní s dôrazom na radosť zo spevu a rytmizáciu;
- praktické vyludzovanie zvukov na nástrojoch Orffovho inštrumentária a zoznamovanie sa s ich tvarom;
- experimentálne rozlišovanie dynamiky a tempa hudby prostredníctvom hry na nástroj;
- aktívne vnímanie krátkych hudobných skladieb a vyjadrovanie dojmov z nich gestom alebo mimikou;
- koordinovanie svojho pohybu v priestore v rámci kruhu či dvojíc pri tanečných hrách;
- dramatizovanie obsahu piesní a rozprávok spojením spevu, pohybu a rekvizít;
- účasť na hudobných aktivitách vychádzajúcich z ľudových tradícií a obyčajov.

Výtvarné činnosti

Ciele

- Prepojiť pohyb a zmyslové vnímanie pri práci s výtvarnými materiálmi.
- Trhať a strihať papier na menšie časti, hnetiť modelovacie hmoty podľa inštrukcie.
- Viest ruku cielene Pri zanechávaní stopy a sledovať pohyb nástroja zrakom.
- Využívať výtvarné aktivity na vyjadrenie emócií a psychické uvoľnenie.
- Experimentovať s farbami a tvarmi na ploche pri rozvoji estetického cítenia.
- Tvarovať základné telesá a 3D objekty z plastických materiálov.
- Prezentať výsledky vlastnej tvorby so zámerom budovať pocit hrdosti.

Obsah

- Zobrazovanie blízkych osôb a zážitkov s využitím farieb na vyjadrenie aktuálnej nálady;
- spolupráca na veľkoplošných spoločných dielach;
- vnímanie výtvarnej činnosti druhých;
- realizovanie grafomotorických cvičení zameraných na plynulé čiary, vlnovky a body;
- experimentovanie s materiálmi ako modelovacia hmota, papier, textil či prírodniny;
- zmyslové vnímanie a praktické rozlišovanie základných farieb pri zaplňaní plochy papiera;
- tvarovanie základných telies, jednoduchých nádob a 3D objektov z plastických hmôt;
- využívanie kombinovaných techník, spájanie kresby, maľby a koláže do jedného celku;
- tvorba praktických ozdobných predmetov a darčiekov inšpirovaných sviatkami a tradíciami;
- prezentovanie výsledkov svojej tvorby.

VZDELÁVACIA OBLASŤ ZDRAVIE A POHYB

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára základný predpoklad pre zlepšenie kvality života žiakov prostredníctvom pohybu a osvojovania si návykov starostlivosti o zdravie. Prioritou nie je športový výkon, ale rozvoj základných motorických schopností, upevňovanie fyzického zdravia a podpora psychickej pohody. Pohyb slúži ako dôležitý kompenzačný nástroj na zlepšenie koordinácie, rovnováhy a odstraňovanie pohybových stereotypov. Pri aktivitách sa dôsledne rešpektujú individuálne dispozície a aktuálny zdravotný stav žiaka, pričom dôraz sa kladie na osobný progres a radosť z prekonávania prekážok.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- pravidelne vykonávať základné pohybové aktivity s cieľom upevniť zdravie a fyzickú kondíciu;
- ovládať základné lokomočné pohyby - chôdzu, beh, lezenie a manipulačné zručnosti s náčiním;
- aplikovať zásady správneho držania tela a zdravé pohybové stereotypy v bežnom živote;
- dodržiavať dohodnuté pravidlá hier a bezpečnosti, ktoré bránia úrazom na ihrisku či v telocvični;
- zvládať sebaobslužné úkony spojené s cvičením, osobnou hygienou a pitným režimom;
- využívať relaxačné a dychové cvičenia na uvoľnenie svalového i psychického napätia.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Lokomočné cvičenia
- Zdravotné a rehabilitačné cvičenia
- Pohybové aktivity a hrové činnosti
- Ochrana a bezpečnosť

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Lokomočné cvičenia

Ciele

- Zvládať základné formy presunu, chôdzu, beh a lezenie.
- Zvýšiť fyzickú silu, obratnosť a vytrvalosť pravidelným vykonávaním správnych cvikov.
- Prekonávať prirodzené a umelé prekážky v priestore podľa inštrukcie.
- Meniť rýchlosť a smer pohybu na dohodnutý zvukový alebo vizuálny signál.
- Koordinovať pohyby celého tela pri chôdzi v nerovnom teréne.
- Udržiavať rovnováhu pri pohybe na zvýšenej ploche alebo lavičke.

Obsah

- Zmeny rýchlosti a smeru chôdze či behu na dohodnutý signál;
- prekonávanie jednoduchých prekážok lezením po rebrinách a udržiavaním rovnováhy na lavičke;
- skoky znožmo na mäkkú podložku;
- základné akrobatické prvky ako kolíska či kotúl vpred s pomocou;
- prekonávanie prekážkových dráh s využitím rôznych foriem lokomócie;
- koordinácia pohybov pri chôdzi v rôznom teréne.

Zdravotné a rehabilitačné cvičenia

Ciele

- Dosiahnuť správne držanie tela a vytvoriť si zdravé pohybové návyky pri sedení, státí a chôdzi.
- Využívať relaxačné cvičenia ako prostriedok na odstránenie únavy a na obnovenie rovnováhy.
- Osvojiť si rituál rozcvičky ako nevyhnutnú ochranu pred zranením.
- Rozpoznávať rozdiel medzi zdravou únavou po cvičení a únavou z preťaženia, alebo v dôsledku choroby.
- Zvládnuť základné hygienické úkony po pohybovej aktivite a udržať osobnú čistotu.

Obsah

- Nácviť správneho držania tela a vykonávanie cvičení na posilnenie chrbtového svalstva;
- pravidelné zaradovanie relaxačných a strečingových cvičení na uvoľnenie svalstva;
- sledovanie reakcií svojho tela na námahu a vnímanie vonkajších prejavov únavy;
- uplatňovanie návyku pravidelného pohybu a dôsledného dodržiavania pitného režimu;
- striedanie aktívneho pohybu s odpočinkom podľa aktuálnej potreby organizmu;
- vykonávanie predpísaných kompenzačných a dychových cvičení;
- udržiavanie hygieny po pohybovej aktivite - umývanie, prezliekanie, ukladanie potrieb, používanie uteráka a dopĺňanie tekutín.

Pohybové aktivity a hrové činnosti

Ciele

- Ovládať základné manipulačné zručnosti pri hádzaní, chytaní a kopaní do lopty.
- Zladiť rytmus a hudbu s prirodzeným pohybom tela a tancom.
- Porozumieť jednoduchým pokynom pri realizovaní pohybových hier
- Zapojiť sa do známych pohybových hier.
- Aktívne sa zapájať do sezónnych aktivít v prírode.
- Preukázať sebadôveru pri osobnom prograse.
- Prijíť hodnotenie pohybových aktivít ako povzbudenie.

Obsah

- Reagovanie na základné povely a organizovanie sa do určených útvarov, najmä radu a kruhu;
- hod loptičkou na cieľ;
- manipulácia s rôznym ľahkým gymnastickým náčiním;
- zúčastňovanie sa na pohybových hrách, spolupráca s ostatnými a dodržiavanie pravidiel čestnej hry;
- rytmizovanie pohybu vytlieskavaním, spájanie pohybu s hudobným sprievodom alebo riekankami;
- tanečnej improvizácia a nácvik jednoduchých krokov z ľudových tancov;
- turistika v prírode a rozpoznávanie základných turistických značiek;
- hry vo vode, sánkovanie a hry na snehu;
- koordinovanie svojho pohybu v priestore pri spoločnom tanci v dvojiciach.

Ochrana a bezpečnosť

Ciele

- Identifikovať situácie ohrozujúce zdravie a privolať pomoc v rámci svojich možností.
- Dodržať zásady bezpečného správania pri športovaní v škole aj v prírode.
- Reagovať adekvátne na simulovanú ohrozujúcu situáciu v známom prostredí.
- Spolupracovať v skupine a rešpektovať pokyny autority počas evakuácie.
- Poskytnúť pomoc privolaním dospelého .
- Ošetriť drobné poranenie základným spôsobom.

Obsah

- Rozpoznávanie nebezpečných situácií pri cvičení a praktické nacvičovanie privolania pomoci dospelého;
- samostatná príprava na cvičenie a ukladanie si svojich vecí na určené miesto;
- vykonávanie základnej hygieny po fyzickej záťaži;
- dodržiavanie bezpečnostných pravidiel pri jazde na kolobežke, trojkolke alebo bicykli;
- bezpečné používanie telocvičného náradia pod dohľadom učiteľa
- identifikovanie zvukových signálov upozorňujúcich na nebezpečenstvo;
- rozlišovanie dôležitých bezpečnostných symbolov a piktogramov.
- nácvik opustenia triedy a presunu po evakuačnej trase na určené bezpečné miesto;
- simulovanie privolania pomoci dospelého alebo záchranej zložky v ohrozujúcej situácii;
- uplatňovanie základov prvej pomoci pri ošetrovaní drobných rán.

VÝCHOVA A VZDELÁVANIE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

Vzdelávanie žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia je primárne zamerané na stimuláciu psychických a fyzických funkcií, rozvoj komunikácie a dosiahnutie maximálnej možnej miery sebestačnosti. Vzhľadom na špecifické potreby týchto žiakov je proces učenia značne individualizovaný a realizuje sa spravidla podľa individuálnych vzdelávacích programov, ktoré zohľadňujú aktuálne schopnosti a limity každého jednotlivca.

Vyučovacie procesy sa vnútorne člení na vzdelávaciu a relaxačnú časť. Vzdelávacia časť sa zameriava na cieľavedomý rozvoj zručností, relaxačná časť zabezpečuje nevyhnutnú regeneráciu, zníženie svalového aj psychického napätia a senzorickú saturáciu. Organizačnou prioritou je uplatňovanie blokového vyučovania, ktoré umožňuje plynule nadväzovať na biorytmus žiaka.

VZDELÁVACIA OBLASŤ JAZYK A KOMUNIKÁCIA

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávanie v tejto oblasti je zamerané na stimuláciu všetkých rovín jazyka s primárnym dôrazom na rovinu pragmatickú – schopnosť nadviazať kontakt a vyjadriť základnú potrebu. Cieľom je vytvoriť funkčný komunikačný systém, ktorý u väčšiny žiakov nadobúda podobu neverbálnej, augmentatívnej alebo alternatívnej komunikácie. Proces je úzko prepojený s prvkami bazálnej stimulácie, zmyslovým vnímaním a umeleckými aktivitami. Namiesto klasického grafického prejavu sa dôraz kladie na vizuálno-motorickú koordináciu, funkčné využívanie piktogramov a zanechávanie funkčnej grafickej stopy, čo žiakom umožňuje bezpečnú formu sebvýjadrenia.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- nadviazať a udržiavať kontakt s komunikačným partnerom prostredníctvom dostupných prostriedkov, ako sú pohľad, gesto, zvuk s cieľom prechodu k používaniu jednoduchých slov alebo krátkych fráz;
- aktívne pomenovávať základné predmety, osoby a činnosti v bezprostrednom okolí verbálne alebo pomocou komunikačných pomôcok;
- vyjadriť základné biologické a citové potreby, súhlas alebo odmietnutie zrozumiteľným spôsobom, ak je to možné vrátane slovného vyjadrenia áno/nie/prosím;
- funkčne využívať prvky náhradnej komunikácie - piktogramy, symboly, fotografie a rozpoznávať kľúčové slová alebo písmená v každodennom živote;

- reagovať na sluchové a vizuálne podnety a vykonávať jednoduché činnosti na základe porozumenia reči alebo inštruktážneho piktogramu;
- koordinovať pohyby rúk a zraku pri manipulácii s komunikačnými pomôckami a písacími potrebami.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Komunikačná interakcia
- Rozprávanie
- Písaná produkcia
- Kognitívne procesy a učenie
- Recepcia textov

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Komunikačná interakcia

Ciele

- Nadviazať očný kontakt s komunikačným partnerom, alebo použiť komunikačný dotyk.
- Udržať pozornosť počas jednoduchej sociálnej výmeny v skupine.
- Rozlíšiť význam súhlasu a odmietnutia v konkrétnych situáciách.
- Používať ustálené gestá, slová alebo pomôcky augmentatívnej a alternatívnej komunikácie pre základné spoločenské situácie.
- Využívať komunikačné symboly a piktogramy na vyjadrenie svojich potrieb a prianí.
- Spolupracovať s učiteľom a spolužiakmi na spoločnej aktivite.
- Reagovať na slovné usmernenie a spätnú väzbu okolia.

Obsah

- Nadväzovanie a udržiavanie očného kontaktu alebo telesného dotyku počas spoločnej aktivity;
- vyjadrovanie súhlasu a odmietnutia v bežných situáciách, pri jedle alebo hygiene jednoznačným signálom;
- uplatňovanie gest, slov alebo komunikačných tabuliek pre pozdrav, prosbu a poďakovanie;
- aktívne používanie individuálnych komunikačných systémov augmentatívnej a alternatívnej komunikácie v sociálnom kontakte;
- zapájanie sa do námetových a dramatizovaných hier so striedaním roly s učiteľom;
- spolupráca so spolužiakmi na jednoduchých spoločných aktivitách;
- udržiavanie kladných vzťahov prostredníctvom rešpektovania pravidiel triedy;
- prijímanie spätnej väzby od učiteľa.

Rozprávanie

Ciele

- Rozlíšiť melódiu, tempo a rytmus reči v bežnej komunikácii.
- Ovládať pohyby hovoridiel pri hravých aktivitách a artikulačných cvičeniach.
- Odpovedať na podnety dostupnými zvukovými prostriedkami alebo mimikou.
- Signalizovať telesné pocity a emócie prostredníctvom vokalizácie a výrazu tváre.
- Experimentovať s vlastným hlasom a intenzitou tvorených zvukov.

Obsah

- Reagovanie na oslovenie a smer zvuku slovom, zmenou napätia tela, mimikou alebo zvukom;
- rozlišovanie významu rečových a nerečových zvukov a experimentovanie s vlastným hlasom;
- koordinácia pohybov hovoridiel a artikulačnej obratnosti ako podpora pre tvorbu zvukov;
- signalizovanie pocitov ako spokojnosť, nespokojnosť alebo bolesť pomocou vokalizácie alebo výrazu tváre.

Písaná produkcia

Ciele

- Zanechať grafickú stopu na ploche a sledovať jej vznik zrakom.
- Uplatniť hygienické návyky pri manipulácii s farbami a písacími potrebami.
- Koordinovať pohyb ramena a ruky pri uvoľňovacích cvičeniach.
- Identifikovať dotykom hranice prekážok v bezprostrednom okolí pri pohybe v priestore.
- Zaobchádzať s hrubými písacími potrebami a maliarskymi pomôckami.
- Sledovať grafické prvky na ploche v smere zľava doprava.

Obsah

- Realizovanie uvoľňovacích cvikov ramena a ruky;
- vytváranie grafickej stopy - čmáranie, body a čiary;
- správne zaobchádzanie s hrubými písacími potrebami a inými pomôckami ako špongie, štetce alebo prstové farby;
- vnímanie vlastného tela, hraníc a okolitých povrchov hmatom;
- orientácia v rovine papiera a pokus o sledovanie prvkov v smere zľava doprava.

Kognitívne procesy a učenie

Ciele

- Prepojiť zmyslové vnímanie s pohybom pri používaní komunikačných symbolov.
- Využívať reálne predmety a ich symboly v náhradnej komunikácii.

- Priradiť objekty k ich zástupným symbolom, piktogramom alebo fotografiám.
- Rozlíšiť obrázky a tvary ako nositeľov konkrétnej informácie.
- Udržať pozornosť pri komunikácii s partnerom počas spoločnej činnosti.
- Triediť predmety podľa jednej výraznej vlastnosti ako farba alebo veľkosť.
- Identifikovať vlastné meno prostredníctvom osobného znaku alebo fotografie.

Obsah

- Priradovanie reálnych predmetov k ich symbolickému zobrazeniu a ich využívanie na komunikáciu;
- aktívne používanie piktogramov, fotografií alebo gest na vyjadrenie žiadosti o predmet;
- rozlišovanie obrázkov, fotografií a piktogramov ako zástupných symbolov pre reálne predmety a osoby;
- triedenie a kategorizovanie objektov podľa jednoduchých kritérií ako farba, veľkosť alebo textúra;
- identifikovanie vlastného mena prostredníctvom individuálneho znaku, piktogramu alebo fotografie;
- vykonávanie jednoduchých činností na základe porozumenia pokynu v kontexte tu a teraz;
- nácvik udržania pozornosti na prebiehajúcu činnosť a na komunikačného partnera.

Recepcia textov

Ciele

- Prijímať vizuálne a sluchové podnety z umeleckých a náučných predlôh.
- Sledovať zrakom alebo sluchom čítaný príbeh sprevádzaný výraznou vizuálnou alebo zvukovou stimuláciou.
- Vyjadriť emócie sociálne prijateľným spôsobom počas vnímania deja.
- Udržať pozornosť počas čítania alebo rozprávania textu.
- Zotrváť v tichosti a pokoji počas spoločného čítania v skupine.

Obsah

- Sledovanie obrázkov v leporelách a vnímanie časovej následnosti deja;
- reagovanie na čítaný alebo rozprávajúci text zmenou pozornosti a mimiky;
- prejavovanie emócií a nálad vyvolaných spoločným čítaním alebo prezeraním knihy;
- udržiavanie pozornosti pri čítaní a prezeraní kníh, počúvanie hlasu učiteľa;
- rešpektovanie hraníc a odlišností spolužiakov pri spoločnej recepcii textu v skupine.

VZDELÁVACIA OBLASŤ MATEMATIKA A INFORMATIKA

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávanie v oblasti Matematika a informatika je u žiakov s ťažkým alebo hlbokým mentálnym postihnutím orientované na riešenie najnutnejších problémov praktického života. Matematika pôsobí na kognitívny rozvoj prostredníctvom individuálneho a vysoko názorného prístupu, pričom obsah sa plne prispôsobuje schopnostiam žiaka. Informatika rozvíja myslenie a uľahčuje komunikáciu prostredníctvom digitálnych technológií. Žiaci si osvojujú obsluhu počítača na elementárnej úrovni, často pomocou špeciálnych edukačných programov, čo uľahčuje ich spoločenské uplatnenie a komunikáciu.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- triediť predmety podľa určených kritérií v rámci názornej manipulácie;
- priradovať čísla k skupinám predmetov a orientovať sa v číselnom rade do 10;
- používať kalkulačku ako kompenzačnú pomôcku pri riešení praktických úloh;
- identifikovať základné rovinné tvary a telesá v praktických situáciách;
- ovládať základné súčasti digitálnych zariadení - zapnutie, vypnutie, dotyk;
- pracovať so špeciálnym softvérom pre alternatívnu komunikáciu a rozvoj vnímania.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Komponent so zameraním na matematiku
  - Čísla a operácie s číslami
  - Matematické operácie v reálnom živote
  - Geometria a meranie
- Komponent so zameraním na informatiku
  - Práca s digitálnymi zariadeniami a softvérom
  - Vyhľadávanie a spracovanie informácií

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Komponent so zameraním na matematiku

Čísla a operácie s číslami

Ciele

- Triediť predmety do skupín podľa zvoleného spoločného znaku.
- Priradiť k danému počtu predmetov príslušnú číselnú kartu.
- Vymenovať číselný rad v obore do 10 v správnej následnosti.
- Porovnať množstvo predmetov s využitím pojmov viac, menej a rovnako.
- Čítať číslice a matematické symboly v rámci individuálnych schopností.
- Vyriešiť elementárne matematické operácie s pomocou názorných pomôcok.

Obsah

- Triedenie predmetov podľa vlastností;
- priradovanie predmetov k danému súboru;
- porovnávanie množstva predmetov s využitím pojmov viac, menej a rovnako pomocou ukladania do dvojíc;
- priradovanie číselných kariet k skupinám reálnych predmetov;
- počítanie v individuálne stanovenom rozsahu;
- nacvičovanie čítania a písania číslic;
- oboznamovanie sa so symbolmi plus, mínus a rovná sa.

Matematické operácie v reálnom živote

Ciele

- Odhadnúť potrebný počet kusov riadu a príboru pri prestieraní stola.
- Rozdeliť predmety alebo potraviny medzi spolužiakov podľa zadania.
- Použiť mierky množstva pri príprave jednoduchých pokrmov alebo nápojov.
- Sledovať časové úseky určené na prácu a odpočinok podľa vizuálneho rozvrhu.
- Identifikovať časti dňa v súlade s denným režimom školy.
- Manipulovať s mincami a bankovkami v modelových situáciách.
- Využívať kalkulačku pri riešení praktických úloh a sčítaní položiek.
- Priradiť počet predmetov k potrebám bežného života.

Obsah

- Praktické uplatňovanie počítania pri rozdeľovaní pomôcok, jedla alebo riadu v skupine;
- manipulácia s odmerkami a lyžicami pri dávkovaní surovín v kuchynke;
- orientácia v režime dňa pomocou piktogramov a časových znamení;
- rešpektovanie číselného označenia šatňových skriniek a osobných vecí;
- uplatňovanie nadobudnutých matematických vedomostí pri manipulácii s mincami a bankovkami v modelových situáciách;
- využívanie kalkulačky samostatne alebo s pomocou pri riešení praktických úloh;
- priradovanie počtu predmetov k potrebám bežného života.

Geometria a meranie

Ciele

- Rozlíšiť základné geometrické tvary zrakom a hmatom v rovine aj v priestore.
- Vyhľadať známe geometrické tvary v predmetoch každodennej potreby.
- Určiť polohu predmetov v priestore vo vzťahu k vlastnému telu.
- Vnímať rozmery a povrchy predmetov prostredníctvom bazálnej stimulácie.

Obsah

- vyhľadávanie rovinných útvarov v prostredí;
- identifikovanie základných geometrických telies ako guľa a kocka;
- orientácia v priestore s využitím pojmov hore, dolu, vpredu a vzadu;
- rozlišovanie rozmerov a tvarov predmetov hmatom.

Komponent so zameraním na informatiku

Práca s digitálnymi zariadeniami a softvérom

Ciele

- Zapnúť a vypnúť digitálne zariadenie podľa vizuálneho návodu.
- Ovládať vstupné zariadenia prostredníctvom dotyku, klávesnice alebo myši.
- Koordinovať pohyb ruky a oka pri práci s digitálnym obsahom.
- Využívať jednoduché grafické a herné aplikácie na kreatívne sebavyjadrenie.
- Reagovať na vizuálne a zvukové podnety z digitálneho prostredia.

Obsah

- Zapínanie a vypínanie digitálneho zariadenia samostatne alebo s pomocou podľa vizuálneho návodu;
- ovládanie dotykovej obrazovky tabletu alebo mobilu;
- využívanie myši alebo klávesnice na ovládanie počítača podľa individuálnych schopností;
- prejavovanie kreativity cez jednoduché grafické nástroje a kreslenie na obrazovke;
- dodržiavanie bezpečnej manipulácie s digitálnymi zariadeniami pod dohľadom.

VZDELÁVACIA OBLASŤ ČLOVEK A PRÍRODA

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda sprostredkúva žiakom s ťažkým alebo hlbokým mentálnym postihnutím elementárne poznatky o svete prostredníctvom priamej skúsenosti a zmyslového vnímania. Jej cieľom je rozvíjať schopnosť pozorovať zmeny v prírode a v živote organizmov, čím si žiak buduje základy pravdivého poznania reality. Ťažiskom je manipulácia s reálnymi prírodninami a vnímanie súvislostí medzi prírodnými javmi a každodenným životom. Výchovno-vzdelávací proces vyžaduje vysoko individualizovaný prístup. Učivo sa člení na jednoduché kroky v cyklickom usporiadaní podľa ročných období.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- pozorovať a vnímať rozmanitosť živej a neživej prírody prostredníctvom zmyslov;
- identifikovať základné časti vlastného tela;
- signalizovať fyzickú nepohodu alebo bolesť;
- rozpoznávať základné druhy rastlín a živočíchov;
- vnímať časové a prírodné zmeny v cykle ročných období;
- dodržiavať základné pravidlá bezpečnosti pri kontakte s nebezpečnými prvkami;
- odkladať odpad do určenej nádoby na základe výzvy alebo gesta.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Poznávanie a skúmanie prírody
- Neživá príroda a fyzikálne javy
- Živá príroda

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Poznávanie a skúmanie prírody

Ciele

- Manipulovať s prírodninami pri spoznávaní rozmanitosti okolitého sveta.
- Vykonávať rutinné úkony spojené s udržiavaním čistoty a poriadku v prostredí.
- Rozlíšiť chute, vône, teploty a textúry prírodných materiálov zmyslovým vnímaním.
- Identifikovať základné prejavy živej prírody na základe pohybu alebo tepla.
- Reagovať na zmeny teploty a sálavé zdroje tepla alebo chladu v okolí.

Obsah

- Skúmanie povrchových vlastností prírodnín hmatom - drsná kôra, hladký kameň, mäkký mach alebo sypký piesok;
- realizovanie jednoduchých environmentálnych úkonov ako odhodenie papiera do koša alebo triedenie plastu podľa farby nádoby;
- rozlišovanie kontrastných chutí a vôní a ich priraďovanie k známym prírodným produktom;
- zmyslové odlišovanie živej prírody od neživej na základe pohybu, tepla alebo rastu;
- reagovanie na zdroje sálavého tepla a chladu v prírodnom prostredí;
- identifikácia znehodnotených potravín alebo látok čuchom.

Neživá príroda a fyzikálne javy

Ciele

- Rozlíšiť striedanie svetla a tmy ako základný biorytmus dňa a noci.
- Reagovať na zmeny teploty a vlhkosti prostredia zmenou správania alebo výrazu tváre.
- Skúmať vlastnosti vody a vzduchu prostredníctvom senzorickej skúsenosti.
- Reagovať na aktuálne počasie výberom vhodnej ochrany alebo oblečenia.
- Identifikovať zdroje prirodzeného a umelého svetla v bezprostrednom okolí.
- Porovnať hmatové kontrasty prírodných materiálov z hľadiska teploty a vlhkosti.

Obsah

- vnímanie zmien počasia a ich vplyvu na pocit tepla alebo chladu pri daždi, snežení, vetre alebo slnečnom svite;
- rozlišovanie dňa a noci s využitím svetelných podnetov a vizuálneho rozvrhu činností;
- skúmanie vlastností vody - studená, mokrá a tekutá pri umývaní, prelievaní alebo senzorickej hre;
- pozorovanie prítomnosti vzduchu prostredníctvom pohybu predmetov;
- identifikovanie zdrojov prirodzeného a umelého svetla;
- reagovanie na hmatové kontrasty neživej prírody - suchý verzus mokrý piesok alebo teplý verzus studený kameň.

Živá príroda

Ciele

- Ukázať základné časti ľudského tela na sebe alebo na modeli s pomocou, alebo samostatne.
- Reagovať na zmeny fyziologických prejavov ako dýchanie alebo tep.

- Signalizovať fyzickú nepohodu alebo bolesť naučeným komunikačným gestom alebo výrazom tváre.
- Skúmať vône, tvar a textúry rastlín.
- Priradiť reálny plod ovocia alebo zeleniny k jeho predlohe alebo piktogramu.
- Identifikovať rozdiely v prírode počas sezónnych zmien prostredníctvom priameho pozorovania a hmatu.
- Spolupracovať pri polievaní rastlín a sledovať zmenu pôdy po kontakte s vodou.
- Identifikovať známe zvieratá na obrázku alebo modeli, hračke na základe ich typického vzhľadu alebo zvuku.
- Spojiť model mláďaťa s dospelým zvieratom v rámci riadenej aktivity.
- Zúčastniť sa na kŕmení zvierat vykonaním jednoduchého úkonu s pomocou.

Obsah

- Identifikovanie vonkajších častí ľudského tela na sebe, na figuríne alebo na obrázku;
- vnímanie a pozorovanie prejavov funkcií vlastného tela ako dýchanie a tep s pomocou učiteľa;
- vyjadrovanie fyzickej nepohody alebo bolesti dohodnutým signálom;
- skúmanie rôznorodosti rastlín hmatom a zrakom;
- rozlišovanie základných druhov ovocia a zeleniny a ich priradovanie k reálnym plodom;
- vnímanie rozdielov medzi stromami a sledovanie ich zmien počas roka;
- polievanie rastlín;
- identifikovanie známych domácich a voľne žijúcich zvierat na obrázkoch, modeloch, hračkách alebo v realite;
- napodobňovanie alebo identifikovanie zvierat podľa ich typických zvukových prejavov;
- priradovanie modelov alebo obrázkov mláďat k dospelým zvieratám;
- simulované alebo reálne kŕmenie zvierat.

VZDELÁVACIA OBLASŤ ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť vedie žiaka k napĺňaniu individuálneho potenciálu samostatnosti prostredníctvom vlastného pozorovania a zážitkového učenia. Jej úlohou je prepájať vzdelávanie s praktickými činnosťami, ktoré žiakovi pomôžu orientovať sa v blízkom okolí, riešiť jednoduché životné situácie a osvojiť si základné spoločenské hodnoty. Dôležitou súčasťou je rozvoj identity žiaka, podpora jeho sebavedomia a morálnych vlastností. Prostredníctvom etického a náboženského rozmeru sa žiak učí vnímať dobro a budovať dôveru k okoliu formou napodobňovania a emocionálneho prežívania v bezpečnom a stimulujúcom prostredí školy.

U žiaka sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- identifikovať seba a blízke osoby vo svojom okolí;
- uplatňovať základné prvky prosociálneho správania ako pozdrav, prosba, poďakovanie;
- orientovať sa v známom priestore školy a blízkeho okolia s cieľom zvýšiť mieru samostatnosti;
- rešpektovať základné pravidlá bezpečnosti v doprave a pri pohybe na chodníku;
- zúčastňovať sa na spoločenských rituáloch a náboženských tradíciách;
- vyjadrovať svoje emócie a potreby v sociálnom kontakte prijateľným spôsobom.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Človek a jeho prostredie
- Orientácia v čase a priestore
- Orientácia v každodennom živote
- Bezpečnosť a sociálne prostredie
- Náboženská výchova/náboženstvo

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Človek a jeho prostredie

Ciele

- Zamerať pozornosť na vlastnú podobu v zrkadle alebo na fotografii.
- Reagovať na oslovenie vlastným menom zmenou pohybovej aktivity alebo výrazom tváre.
- Priradiť k sebe osobný piktografický symbol na základe vizuálneho alebo hmatového výberu.
- Prejaviť znaky poznania kľúčovej osoby v blízkom okolí.
- Vykázať emočnú odozvu na pozitívnu spätnú väzbu a pochvalu od pedagóga.
- Identifikovať svoje stále miesto v triede prostredníctvom stanovenej značky.
- Opätovať elementárny sociálny kontakt pri rannom rituáli víťania.
- Akceptovať fyzickú blízkosť iných osôb v spoločnom priestore.

Obsah

- Fixovanie zraku na vlastný obraz a skúmanie častí tváre hmatom;
- rozlišovanie zvukovej podoby vlastného mena od iných slovných podnetov;
- vyberanie osobného symbolu spomedzi iných grafických objektov;
- sledovanie pohybu známej osoby v priestore a nadväzovanie očného kontaktu;
- zrkadlenie emócií a prijímanie fyzických prejavov náklonnosti;
- orientovanie sa v mikroprostredí triedy pomocou zraku a hmatu;
- nácvik jednoduchého gesta pozdravu pri príchode a odchode z kolektívu;
- zotrvávanie v skupine spolužiakov pri spoločných aktivitách s asistenciou.

Orientácia v čase a priestore

Ciele

- Vykonať bezpečný presun v známom interiéri školy podľa naučenej trasy.
- Rozlíšiť funkčné zóny v blízkom okolí školy ako miesto na hru alebo oddych.
- Identifikovať vlastné stabilné miesto v triede, v šatni a pri stole.
- Priradiť konkrétne piktogramy k aktuálnym činnostiam v rámci denného rozvrhu.
- Reagovať na zvukové a vizuálne signály oznamujúce zmenu činnosti alebo nebezpečenstvo.

Obsah

- Návčik presunov v priestoroch školy s narastajúcou mierou samostatnosti a bezpečnosti;
- rozlišovanie budov a miest v blízkom okolí školy ako ihrisko, park alebo dvor;
- orientovanie sa na vlastnom pracovnom mieste a vyhľadávanie svojej šatňovej skrinky;
- sledovanie vizuálneho rozvrhu a priradovanie piktogramov k jedlu, práci a hygiene;
- reagovanie na zvonenie, budík, časovač alebo vizuálne znamenie konca aktivity.

Orientácia v každodennom živote

Ciele

- Prijímať sociálne roly v modelových aj reálnych situáciách.
- Využívať funkčnú komunikáciu pri požiadaní o jedlo, alebo nápoj podľa potreby s pomocou augmentatívnej a alternatívnej komunikácie.
- Rozlíšiť špecifické budovy a inštitúcie v blízkom okolí podľa ich funkcie.
- Manipulovať s reálnymi platidlami pri simulovanom alebo skutočnom nákupe tovaru.
- Identifikovať osoby, ktoré môžu poskytnúť pomoc v známom priestore.

Obsah

- Návčik správania sa pri pulte alebo pokladni v roli kupujúceho;
- používanie hovorenej reči, komunikačných kariet, piktogramov alebo gest pri výbere a objednávaní občerstvenia s asistenciou;
- identifikovanie budovy lekárne, obchodu alebo pošty a oboznamovanie sa s ich významom;
- návčik jednoduchkej výmeny peňazí za tovar s asistenciou;
- poznávanie uniforiem a označení osôb, ktoré môžu v prípade potreby poskytnúť pomoc.

Bezpečnosť a sociálne prostredie

Ciele

- Dodržiavať bezpečné správanie pri cestovaní a nastupovaní do dopravných prostriedkov.
- Identifikovať dopravné prostriedky.
- Vykonať postup bezpečného prechádzania cez vozovku podľa svetelných a vizuálnych signálov.
- Uplatňovať základné spoločenské rituály v sociálnom kontakte s okolím.
- Rešpektovať osobný priestor iných a stanovené pravidlá v skupine.
- Reagovať adekvátne na usmernenie, pochvalu alebo upozornenie.

Obsah

- Rozlišovanie dopravných prostriedkov podľa vzhľadu a typických zvukov;
- nacvičovanie bezpečného nastupovania a sedenia vo vozidle;
- praktické tréningy pohybu po chodníku a bezpečného prechádzania cez cestu;
- reagovanie na dopravnú svetelnú signalizáciu;
- rozpoznávanie značiek prechod pre chodcov a zákaz vstupu chodcom;
- automatizovanie rituálu pozdravu, prosby a poďakovania;
- adekvátne reagovanie na pochvalu alebo upozornenie;
- tréningy trpezlivosti pri čakaní;
- prejavovanie sympatie spolužiakom a zapájanie sa do spoločných hier v kruhu.

VZDELÁVACIA OBLASŤ ČLOVEK A SVET PRÁCE

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť zohráva dôležitú úlohu v procese sociálneho začleňovania žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia. Pracovné činnosti sú dôležitým faktorom rozvoja jemnej a hrubej motoriky, kognitívnych procesov a upevňovania návykov pre samostatný život. Výučba prebieha primárne v prirodzených podmienkach kuchynky, dielne, záhrady, čím sa zvyšuje funkčnosť zručností. Cieľom je posilňovať nezávislosť, vedomie vlastnej užitočnosti a pripraviť žiaka na zmysluplné trávenie času, prípadne na pôsobenie v chránenom prostredí.

U žiaka sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- manipulovať s rôznymi druhmi materiálov;
- bezpečne používať základné pracovné nástroje a kuchynské pomôcky s asistenciou;
- realizovať jednoduché úkony v domácnosti vedúce k udržaniu poriadku;
- vykonávať bežné jednoduché obslužné práce podľa názornej predlohy alebo piktogramu;
- spolupracovať pri skupinovej práci a rešpektovať pokyny a poradie pri činnosti.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Práce v technickej dielni
- Pestovateľské práce a starostlivosť o okolie
- Práce v domácnosti a príprava jedla
- Sociálna a praktická participácia

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Práce v technickej dielni

Ciele

- Rozlíšiť fyzikálne vlastnosti technických materiálov hmatom a zrakom.
- Ovládať bezpečný úchop a manipuláciu s ručným náradím.
- Spojiť technické diely do celku podľa názornej predlohy alebo piktogramu.
- Triediť materiál podľa druhu a veľkosti do určených nádob.
- Dodržiavať základy bezpečnosti a poriadku na pracovnom mieste.

Obsah

- Rozlišovanie vlastností materiálov hmatom a zrakom: mäkký textil, tvrdé drevo, hladký plast alebo studený kov;
- používanie bezpečného úchopu a manipulácie s náradím - držanie kladiva, posúvanie pílkou alebo ručné skrútkovanie podľa individuálnych schopností;
- realizovanie jednoduchých montážnych prác: spájanie dielov stavebnice, navliekanie, zatĺkanie drevených kolíkov;
- triedenie technického materiálu podľa druhu: skrutky, matice, latky;
- zostavovanie modelov z veľkých prvkov podľa reálnej predlohy v mierke jedna k jednej;
- uplatňovanie základov bezpečnosti s asistenciou - nasadenie ochranných rukavíc, okuliarov, upratanie náradia na určené miesto.

Pestovateľské práce a starostlivosť o okolie

Ciele

- Zabezpečiť prísun vody pre rastliny na základe vizuálneho piktogramu alebo priameho pokynu.
- Vykonať jednoduchý úkon pri manipulácii s pôdou a sadení s využitím fyzickej pomoci.
- Akceptovať pracovné doplnky a odev v závislosti od prostredia a ročného obdobia.
- Identifikovať základné náradie a pomôcky.
- Podieľať sa na čistení prostredia odkladaním odpadu na určené miesto.
- Reagovať na bezpečnostný pokyn pri práci v blízkosti iných osôb.

Obsah

- Zalievanie rastlín krhľou a vnímanie vlhkosti pôdy hmatom;
- čistenie listov rastlín vlhkom textíliou;
- sypanie substrátu do nádob a hĺbenie jamiek na sadenie s dopomocou;
- vkladanie semien alebo priesad do pripravenej pôdy podľa názornej ukážky;
- akceptovanie nutnosti používania pracovných pomôcok pri pobyte v exteriéri;
- zhromažďovanie lístia alebo konárov na kopy a ich nakladanie do nádob;
- používanie lopatky a metly pri udržiavaní čistoty spevnených plôch v areáli školy;
- priradovanie náradia k jeho piktogramu a ukladanie na vyhradené miesto;
- odkladanie organického materiálu do vyhradených nádob na bio-odpad alebo na kompost;
- zmyslové skúmanie plodov úrody, ich vône, chuti a textúry povrchu;
- dodržiavanie bezpečnej vzdialenosti pri manipulácii s náradím na základe usmernenia.

Práce v domácnosti a príprava jedla

Ciele

- Spolupracovať pri prestieraní.
- Dodržiavať stanovené miesto pri stole počas stolovania.
- Vykonať jednoduché úkony pri príprave pokrmu alebo nápoja s dopomocou.
- Manipulovať s textíliami a odevmi s cieľom rozvíjať hmatové vnímanie a motoriku.
- Odložiť použitý predmet alebo riad na určené miesto po skončení činnosti.
- Zúčastniť sa na technických úkonoch v triede formou podávania pomôcok.
- Reagovať zastavením činnosti alebo odtiahnutím sa na signál nebezpečenstva.

Obsah

- Ukladanie prestierania a príborov na určené miesto podľa vizuálnej šablóny;
- natieranie mäkkých nátierok a miešanie surovín pri príprave studeného pokrmu s pomocou;
- nalievanie tekutín do nádob s pomocou;
- stláčanie ovládacích prvkov bezpečných kuchynských spotrebičov na pokyn;
- uchopovanie a skladanie rôznych textílií a ich následné vešanie na sušiak;
- triedenie odevov podľa farby alebo účelu do pripravených košov;
- utieranie pracovnej plochy vlhkou handričkou a vkladanie riadu do drezu;
- pripájanie a odpájanie bezpečných konektorov nabíjajúcich zariadení pod dozorom;
- dodržiavanie odstupu od predmetu označeného piktogramom nebezpečenstva;
- rozlišovanie čistej vody určenej na pitie od znečistenej vody prostredníctvom zraku a čuchu.

Sociálna a praktická participácia

Ciele

- Zotrvať v spoločnej pracovnej aktivite s ostatnými spolužiakmi s asistentenciou.
- Podieľať sa na prenose a ukladaní predmetov alebo potravín na určené miesto.
- Prejaviť toleranciu voči prítomnosti a pracovnému tempu iných osôb v spoločnom priestore.
- Pozitívne reagovať na úspešné ukončenie činnosti a dobré ohodnotenie.

Obsah

- Spolupráca pri jednoduchých úkonoch údržby triedy;
- uchopovanie a prenášanie ľahkých predmetov alebo potravín do vyhradených úložných priestorov;
- ukladanie vecí do regálov a skriniek s využitím hmatových značiek a vizuálnych piktogramov;
- zotrvávanie v blízkosti spolužiakov počas pracovnej činnosti bez prejavov nepokoja;
- nácvik čakania na pridelenie pracovnej pomôcky ako súčasť rešpektovania poradia v skupine;
- fixovanie pozornosti na výsledný produkt a prijímanie pozitívnej emočnej spätnej väzby od okolia;
- zameranie pozornosti na výsledok práce ako signálu úspešného ukončenia aktivity;
- zachovávanie bezpečnej vzdialenosti od ostatných pri manipulácii s pracovnými nástrojmi a materiálom;
- identifikovať súvislosť medzi prácou a výsledným produktom.

VZDELÁVACIA OBLASŤ UMENIE A KULTÚRA

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom postihnutia plní významnú rehabilitačnú a terapeutickú funkciu. Prostredníctvom umeleckých aktivít sa žiaci učia uvoľňovať svalové i psychické napätie, vyjadrovať emócie a rozvíjať svoje zmyslové vnímanie. Umenie sa stáva dôležitým prostriedkom neverbálnej komunikácie a sebarealizácie. Dôraz sa kladie viac na proces tvorby a precieňovanie zvuku či rytmu, pocity pri manipulácii s materiálom než na dokonalosť výsledku. Podporuje sa celková psychická pohoda žiaka.

U žiaka sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- zaregistrovať umelecký podnet a prejať naň odozvu;
- koordinovať pohyby tela a rúk v súlade s rytmom a melódiou;
- manipulovať s výtvarnými materiálmi a nástrojmi s cieľom zanechať vlastnú stopu;
- vyjadrovať pocity radosti, záujmu, uvoľnenia, alebo iné pocity prostredníctvom hudobných a výtvarných aktivít;
- zamerať pozornosť na výrazné farebné plochy;
- reagovať na zmenu farebnej intenzity prostredia;
- rozpoznávať zvuky hudobných nástrojov, ktoré u neho vyvolávajú pozitívne pocity
- zúčastňovať sa na spoločných umeleckých projektoch, ktoré posilňujú pocit spolupatričnosti.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Hudobné a dramatické činnosti
- Výtvarné činnosti

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Hudobné a dramatické činnosti

Ciele

- Vokalizovať zvuky alebo jednoduché nápevy v sprievode rytmizácie a doprovodu.
- Rozlíšiť zvuky kontrastných hudobných nástrojov v priamom kontakte.
- Vykázať senzorickú odozvu na zvuk a vibrácie zmenou mimiky alebo svalového napätia.
- Uplatňovať elementárnu rytmizáciu pri hre na telo a manipulácii s nástrojmi.
- Prejať emočnú odozvu na hudobné podnety a relaxačné tóny.
- Koordinovať pohyb tela v súlade s výrazným rytmom a tempom hudby.
- Lokalizovať zdroj zvuku v priestore zameraním pozornosti alebo pohybom.

- Iniciovať zvuk pomocou nástroja alebo digitálnej pomôcky vo forme komunikačného aktu.
- Zareagovať na rozdiel medzi tichom a zvukovou produkciou.

Obsah

- Spievanie, alebo vokalizovanie samohlások a slabík s výraznou rytmickou podporou pedagóga;
- skúmanie zvukov a tvarov základných bicích a rytmických nástrojov hmatom;
- vnímanie vibrácií zvuku prostredníctvom rezonančných pomôcok a priameho kontaktu s nástrojom;
- napodobňovanie jednoduchých rytmických úderov na vlastné telo alebo na podložku;
- vykonávanie rytmických pohybov s hudbou;
- využívanie relaxačného prostredia s hudbou na navodenie psychickej pohody;
- otáčanie sa za zdrojom hudby a sledovanie interpreta v blízkom okolí;
- experimentovanie s vyvolaním zvuku stlačením spínača alebo úderom do nástroja;
- hudobno-dramatické aktivity s využitím vizuálne výrazných rekvizít;
- rozlišovanie fázy ticha a fázy hry ako signálu pre začiatok a koniec aktivity.

Výtvarné činnosti

Ciele

- Realizovať spontánny grafický prejav.
- Urobiť odtlačok vlastného tela, alebo jeho časti na ploche.
- Zamerať pozornosť na obrysy, tvary a vizuálne zobrazenie človeka.
- Nanášať farbu na plochu alebo priestorový objekt rôznymi technikami.
- Modelovať s plastickými hmotami.
- Reagovať na vizuálne podnety v ilustráciách, fotografiách a digitálnych médiách.
- Participovať na spoločnej tvorbe a návšteve kultúrneho prostredia.

Obsah

- Vytváranie grafickej stopy kresliacim nástrojom s dôrazom na funkčný úchop alebo úchop s pomocou;
- experimentovanie s odtlačkami dlaní, prstov alebo prírodnín v tekutom a sypkom materiáli;
- tvorba zjednodušených zobrazení tváre a postavy s dôrazom na kontrastné prvky samostatne alebo s pomocou;
- tvorba kompozícií z obrázkov;
- nanášanie farieb špongiami, pečiatkami alebo prstami;
- manipulovanie s modelovacou hmotou formou hnetenia, stláčania a trhania;

- postrehovanie vizuálnych zmien na obrazovke alebo svetelnom paneli pri digitálnej tvorbe;
- spolupráca pri vytváraní spoločných veľkoplošných diel v rámci skupiny;
- vnímanie atmosféry výstavného priestoru ako špecifického vizuálneho podnetu.

VZDELÁVACIA OBLASŤ ZDRAVIE A POHYB

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb sa zameriava na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiaka v rámci jeho individuálnych limitov. Prioritou nie je športový výkon, ale budovanie pozitívneho vzťahu k pohybu a vlastnému telu. Pohyb je vnímaný ako prostriedok stimulácie psychických funkcií a nástroj sociálnej interakcie. Cez primerané aktivity žiak získava pocit úspechu, pričom dochádza k stabilizácii jeho pohybového fondu s využitím kompenzačných a náhradných pohybov. Súčasťou je rozvoj estetiky pohybu a osvojovanie si hygienických návykov, ktoré prispievajú k vyššej kvalite života.

U žiaka sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- funkčne a bezpečne sa pohybovať v priestore;
- koordinovať pohyby končatín pri chôdzi, lezení a manipulácii s predmetmi;
- reagovať na pokyny a rytmické stimuly počas cvičenia;
- dodržiavať základné pravidlá bezpečnosti a hygieny pri pohybových aktivitách;
- prejavovať radosť z pohybu a ochotu spolupracovať v skupine;
- využívať kompenzačné pomôcky a náradie pre zlepšenie pohybových funkcií.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Lokomočné cvičenia
- Zdravotné a rehabilitačné cvičenia
- Pohybové aktivity a hrové činnosti
- Ochrana a bezpečnosť

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Lokomočné cvičenia

Ciele

- Prejsť z ľahu do sedu a do stoja samostatne, alebo s dopomocou.
- Udržať stabilitu trupu a hlavy pri statickom polohovaní a pasívnom pohybe.
- Pohybovať sa v priestore samostatne, alebo s dopomocou.
- Prekonať jednoduchú prekážku alebo tunel lezením a plazením.
- Udržiavať rovnováhu pri zmenách polohy tela
- Smerovať pohyb k cieľu na základe zvukového alebo vizuálneho podnetu.
- Zladiť pohyb s rytmom hudby.

- Bezpečne dopadnúť z malej výšky na mäkkú podložku s asistenciou podľa individuálnych schopností.

Obsah

- Prechody z ľahu do sedu a stoja podľa potreby s využitím rebrín, tyče alebo ruky pedagóga;
- posilňovanie stability trupu cvičením na fitlopte, valcoch a polohovacích vakoch;
- chôdza po rovnom a mierne nerovnom povrchu s držaním sa za ruku alebo oporu;
- lezenie cez tunely a preliezanie molitanových prekážok;
- tréning rovnováhy na nízkej lavičke alebo schodoch s istením;
- podpora lokomócie pomocou chodúľky, bradlového chodníka alebo iných oporných pomôcok podľa individuálnych možností;
- hojdanie a polohovanie podľa individuálnych schopností;
- zmena smeru pohybu k piktogramu, hračke alebo osobe;
- vykonávanie rytmických tanečných pohybov s hudbou;
- nácvik riadeného zosunu alebo dopadu z nízkej výšky na mäkkú žinenu.

Zdravotné a rehabilitačné cvičenia

Ciele

- Zladiť dýchanie s jednoduchým pohybom.
- Udržiavať pohyblivosť kĺbov a svalov pomocou ťahovacích cvičení.
- Spevňovať držanie tela a stabilitu trupu s využitím oporných pomôcok.
- Akceptovať rehabilitačné a relaxačné úkony zamerané na uvoľnenie napätia.
- Uchopovať predmety s dostatočnou silou podľa individuálnych schopností.
- Uvoľniť orofaciálne svalstvo.
- Zvýšiť celkovú svalovú silu a stabilitu hlbokého stabilizačného systému.

Obsah

- Nácvik vedomého výdychu a koordinácia dychu pri nenáročnom pohybe;
- pasívne a aktívne strečingové cvičenia;
- cvičenie na fitloptách a valcoch zamerané na stabilitu a spevnenie trupu;
- využívanie masážnych pomôcok a prvkov bazálnej stimulácie na prekrvenie a uvoľnenie tela;
- realizovanie individuálnych cvičení podľa odporúčaní odborníkov;
- polohovanie v sedacích vakoch a na podložkách so zameraním na správne držanie tela a prevenciu deformít;
- stimulovanie dlaní a prstov hmatovými hrami;
- posilňovanie svalov s využitím primeranej prídavnej záťaže.

Pohybové aktivity a hrové činnosti

Ciele

- Zasiahnúť cieľ loptou podľa svojich motorických možností.
- Rešpektovať poradie v skupine a jednoduché pravidlá pohybovej hry.
- Spolupracovať so spolužiakom pri spoločnom pohybe alebo pri manipulácii s náčiním.
- Prispôbiť sa zmeneným vonkajším podmienkam.
- Prejsť stanovenú trasu na trojkolke alebo inom upravenom vozidle s využitím fyzickej asistencie.
- Uvoľniť svalové napätie pri aktivitách v suchom bazéne, alebo vodnom prostredí podľa individuálnych schopností.
- Získať hygienické návyky, ktoré sa viažu k fyzickým aktivitám.

Obsah

- Hádzanie, chytanie a gúľanie lôpt rôznych veľkostí a materiálov;
- mierenie a hod na cieľ;
- prihrávanie lopty spolužiakovi;
- zapájanie sa do kolektívnych a naháňacích hier podľa individuálnych schopností;
- nacvičovanie kopu do lopty;
- hry na snehu;
- turistické vychádzky do okolia školy v jarnom a letnom období;
- využívanie jazdy na kolobežke, trojkolke alebo upravenom bicykli podľa individuálnej miery samostatnosti;
- uvoľňovacie cvičenia v suchom bazéne s guľkami alebo v plaveckom bazéne s využitím hydroterapie;
- uplatňovanie sebakontroly a dodržiavanie poradia v skupine počas pohybových aktivít.

Ochrana a bezpečnosť

Ciele

- Reagovať na zvukové a zrakové signály, upozorňujúce na nebezpečenstvo alebo zmenu v okolí.
- Tolerovať používanie ochranných pomôcok pri simulovanej evakuácii.
- Signalizovať bolesť, nepohodlie alebo potrebu pomoci dostupnými komunikačnými prostriedkami.
- Spolupracovať pri asistovanom presune na bezpečné miesto.

Obsah

- Identifikovanie signálov, používaných pri evakuácii;
- používanie reflexnej vesty, prilby rúška;
- používanie gesta, piktogramu alebo zvukového signálu na vyjadrenie potreby pomoci;
- realizácia presunu chôdzou, na invalidnom vozíku alebo s pomocou chodúľky podľa individuálnych schopností pohybu pri simulácii opustenia budovy;
- spolupráca so sprevádzajúcou osobou pri presunoch v exteriéri;
- návyky na dotyk náplasti, obväzu alebo umývanie miesta simulovaného poranenia vlažnou vodou.

VÝCHOVA A VZDELÁVANIE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI A SO STREDNÝM, ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNOTIA

Hlavným cieľom vzdelávania žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami a so stredným, ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia (ďalej len „žiaci“) je podporiť rozvoj ich individuálnych schopností, vedomostí a zručností tak, aby boli čo najlepšie pripravení na praktický život. Obsah vzdelávania sa prispôsobuje konkrétnym možnostiam každého žiaka, bez ohľadu na spôsob jeho vzdelávania. Ak nie je možné vzdelávanie žiaka podľa školského vzdelávacieho programu, realizuje sa podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý sa vytvára podľa osobitostí žiaka. Učiteľ má možnosť obsah jednotlivých vzdelávacích oblastí upravovať, môže ho rozširovať, zjednodušovať alebo inak prispôbovať podľa potenciálu a osobnostných charakteristík žiaka. V jednotlivých vyučovacích predmetoch sa tak môže líšiť nielen tempo výučby, ale aj obsah. Dôležitým princípom je neexistencia vzdelávacích štandardov, ktoré by žiak musel splniť pre postup do ďalšieho ročníka. Vzdelávanie sa neriadi striktne ročníkovými plánmi – žiak môže ukončiť školskú dochádzku aj učivom nižšieho ročníka, ak to zodpovedá jeho možnostiam.

VZDELÁVACIA OBLASŤ JAZYK A KOMUNIKÁCIA

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Výučba materinského jazyka zohráva kľúčovú úlohu vo výchovno-vzdelávacom procese. Obsah i ciele výučby sa prispôsobujú individuálnym možnostiam každého žiaka, pričom učiteľ môže klásť dôraz na tú oblasť, ktorá je pre konkrétne žiaka vhodnejšia. Vo vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia je cieľom rozvíjať ústne a písomné zručnosti potrebné na získavanie a výmenu informácií, čo významne prispieva k socializácii žiakov.

V obsahu vzdelávacej oblasti sa dôsledne pracuje s rôznorodými formami komunikácie vrátane augmentatívnej a alternatívnej komunikácie – od jednoduchého očného kontaktu, cez ukazovanie, manipuláciu s reálnymi predmetmi, až po používanie komunikačných kníh, výmenného komunikačného systému či elektronických pomôcok. Rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálneho správania predstavujú pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami a mentálnym postihnutím hlavnú náplň obsahu.

Vytvorenie funkčnej a bezprostredne dostupnej komunikácie žiaka je hlavným cieľom tejto vzdelávacej oblasti a rozvíjanie jednotlivých spôsobilostí by malo k tomuto cieľu smerovať.

Spôsobilosti sú v tejto vzdelávacej oblasti rozvíjané prostredníctvom piatich komponentov: vzájomná komunikácia, rozprávanie, grafomotorika a písanie, kognitívne procesy a učenie, recepcia textov. Obsah sa člení v niektorých komponentoch podľa obsahových celkov, ktoré sú pri dosahovaní spôsobilostí žiaka dôležité. Poradie a obsahová náplň jednotlivých komponentov a obsahových celkov neznamena, že sa im treba na vyučovaní venovať zaradom. Na rozvíjanie danej komunikačnej spôsobilosti žiaka slúžia obsahy súbežne z viacerých komponentov a celkov, ktoré sa vyberajú a kombinujú podľa cieľa vyučovacej jednotky. Dôležité je, aby sa obsah spájal s konkrétnou komunikačnou činnosťou žiaka a aby prispieval k postupnému rozvíjaniu a dosahovaniu spôsobilostí. Vo vzdelávacej oblasti sa komponent vzájomná komunikácia člení na obsahové celky neverbálna komunikácia augmentatívna a alternatívna komunikácia; verbálna komunikácia; sociálne zručnosti a pravidlá; hra a voľnočasové aktivity; osobné informácie a identita; emócie a sebaregulácia. Ďalší komponent tejto vzdelávacej oblasti - písaná produkcia - sa člení na obsahové celky prípravné grafomotorické zručnosti a motorika, zanechávanie stopy a základné tvary, písanie písmen a číslic - veľká tlačaná abeceda; písanie a vyjadrovanie, odpisovanie, vpisovanie a tvorba textu, funkčné využitie písma.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- Vyjadrovať vlastné emócie a potreby.
- Nadväzovať a udržiavať medziľudské vzťahy.
- Rozumieť verbálnym aj neverbálnym signálom a reagovať na ne.
- Používať ústnu a písomnú komunikáciu na získavanie, výmenu a uplatňovanie informácií v bežných sociálnych situáciách.
- Uplatňovať komunikačné stratégie na predchádzanie a zmierňovanie komunikačných zlyhaní a problémového správania z nich vyplývajúceho.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Komunikačná interakcia
- Hovorená produkcia
- Písaná produkcia
- Kognitívne procesy a učenie
- Recepcia textov

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Komunikačná interakcia

Zahŕňa nácvik aktívneho a funkčného dorozumievania, nadväzovania kontaktov a výmeny informácií, a to verbálne, neverbálne aj prostredníctvom augmentatívnej a alternatívnej

komunikácie. Pre neverbálnych žiakov je v rozvoji komunikácie kľúčové vzbudiť potrebu komunikovať, naučiť očný kontakt a ukazovanie, a postupný prechod k symbolickej reprezentácii prostredníctvom predmetov, obrázkov alebo fotografií.

Ciele

- Používať komunikáciu na získavanie a výmenu informácií.
- Uplatňovať komunikačné stratégie na predchádzanie a zmierňovanie komunikačných zlyhaní a problémového správania z nich vyplývajúceho.
- Využívať neverbálne komunikačné prostriedky primerane svojim možnostiam - alternatívnu a augmentatívnu formu komunikácie na vyjadrenie potrieb.
- Používať symbolickú reprezentáciu - predmet–obrázok–symbol, neverbálne modality - očný kontakt, gestá, mimiku, imitáciu, expresívne a receptívne vyjadrovanie symbolmi.
- Ukazovať prstom na pomenovaný objekt alebo jeho časti.
- Vyhľadať a umiestniť pomenovaný obrázok podľa inštrukcie.
- Využívať verbálnu komunikáciu primerane svojim možnostiam - reč a schopnosti jednoduchého verbálneho vyjadrovania potrieb, vokalizáciu a verbálnu imitáciu, bežné sociálne verbálne rutiny, slovnú zásobu a porozumenie.
- Uplatňovať základné sociálne pravidlá v interakcii s inými.
- Vyjadriť súhlas, nesúhlas, preferencie, vlastné potreby a želania, sociálne prijateľným spôsobom.
- Aplikovať sociálne pravidlá správania sa v škole, doma a na verejnosti.
- Zapájať sa do hry a voľnočasových aktivít v interakcii s inými - neverbálne a verbálne imitovať činnosti iných ľudí; hrové zručnosti v spontánnej hre a v hre s druhými.
- Prezentovať informácie o sebe ako sú meno, adresa, informácie o rodine.
- Rozpoznať vlastné pocity a fyzické potreby; prejavy emócií u iných.
- Rozlišovať medzi známymi a cudzími osobami.
- Nadväzovať kontakt s rovesníkmi v rôznych situáciách.
- Spriatelieť sa na základe spoločných záujmov.
- Prijímať pochvalu a kritiku.
- Dodržiavať pravidlá správania v rôznych prostrediach - škola, verejnosť.
- Vyjadriť sa primerane v obchode.
- Vieť telefonický rozhovor - s pomocou.

Obsah

Neverbálna komunikácia a augmentatívna a alternatívna komunikácia

- Používanie a rozvíjanie symbolickej reprezentácie - reálny predmet – zmenšenina – obrázok;
- vyjadrovanie potreby očným kontaktom, ukazovaním na predmety, posunkami, symbolmi alebo fotografiou;
- vyberanie z možností, vyjadrovanie voľby a preferencie gestom alebo piktogramom;
- používanie symbolov v rôznych prostrediach;
- vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu gestom;
- rešpektovanie základných pravidiel komunikácie;
- vyjadrovanie odpovedí symbolmi na jednoduché otázky;
- označovanie známych osôb, predmetov, činností, farieb a tvarov;
- používanie gest a piktogramov ako konvenčné verbálne rutiny - pozdrav, poďakovanie;
- imitovanie oromotoriky, gest a vokalizácií.

Verbálna komunikácia

- Používanie základných slov a jednoduchých slovných spojení na vyjadrenie potrieb a želaní;
- pomenovávanie predmetov a činností z bežného prostredia;
- osvojenie si základných spoločenských fráz a pozdravov;
- reagovanie na oslovenie a jednoduché sociálne situácie;
- rozširovanie si aktívnej a pasívnej slovnej zásoby;
- porozumenie jednoduchým slovám, vetám a významu bežných pojmov;
- odpovedanie na jednoduché otázky;
- rozlišovanie vhodných odpovedí v každodenných situáciách;
- porozumenie viacslovným a 2-3 stupňovým pokynom;
- zvládanie postupne sa zvyšujúcej náročnosti verbálnych inštrukcií;
- rozpoznanie vhodného a nevhodného správania;
- vyjadrovanie vlastných preferencií.

Sociálne zručnosti a pravidlá

- Iniciovanie a udržiavanie interakcie s učiteľom a rovesníkmi;
- používanie pravidla striedania sa v činnostiach;
- reagovanie v bežnej sociálnej situácii, vrátane pozdravu, ospravedlnenia, výzvy na pohyb;
- rozlišovanie vhodného a nevhodného správania;
- rozvíjanie spoločnej pozornosti a kooperatívnej hry;

- vytváranie roly v rozhovore - iniciátor, reagujúci;
- využívanie spontánnej komunikácie v štruktúrovaných aj prirodzených situáciách.

Hra a voľnočasové aktivity

- Imitácia hry s hračkami a napodobňovanie činnosti, hry podľa dospelého;
- zapájanie sa do samostatnej aj skupinovej hry;
- používanie naučených zručností pri hre - manipulácia, poradie;
- spontánne zapájanie sa do aktivít a hier podľa záujmu;
- používanie vizualizovaných pravidiel v hre.

Osobné informácie a identita

- Ovládanie osobných údajov ako sú meno, vek, adresa, škola;
- identifikácia členov rodiny a známych osôb;
- rozlišovanie pohlavia, oblečenia a vlastných vecí;
- orientácia v triede a školskom prostredí;
- poskytovanie základných informácií oprávneným osobám;
- vyjadrovanie pocitov, potrieb a želaní primeraným spôsobom.

Emócie a sebaregulácia

- Rozpoznávanie základných pocitov a potrieb;
- vyjadrovanie pocitov a potrieb;
- vnímanie základných prejavov emócií u druhých osôb;
- porozumenie gestám a mimike;
- osvojenie si viacerých spôsobov reakcií na pochvalu a usmernenie;
- postupné zvládanie kritiky primeraným spôsobom.

Hovorená produkcia

Ciele

- Využívať slovnú zásobu a vokalizáciu v komunikácii.
- Rozumieť hovorenému prejavu primerane svojim možnostiam.
- Predniesť krátke rytmizované texty - básničky, riekanky.

Obsah

- Pomenovávanie predmetov, javov, činností, obrázkov;
- priraďovanie pomenovania k obrázkom, predmetom, fotografiám a naopak;
- imitácia oromotoriky, gest, vokalizácie;
- prednes rytmizovaných textov, básničiek, riekaniek;
- práca s interpunkciou – bodka, otáznik, modulácia hlasu pri čítaní;
- čítanie písmen, slabík a slov;
- čítanie samohlások, ich rozlišovanie podľa dĺžky;
- čítanie a písanie spoluhlások m, l, v, t, p, b, j, s, n, d, z, y, h, k, c, r, č, š, ž, ď, ť, ň, ľ, g, f, ch, í, ľ, dz, dž;
- spájanie písmen do slabík, čítanie krátkych a dvojslabičných slov;
- práca s krátkymi slabikami ako slovami pri dopĺňaní ilustrácie;
- čítanie slov s dvojhláskami ia, ie, iu;
- osvojenie čítania známych slov v krátkych textoch.

Písaná produkcia

Zahŕňa všetky aktivity súvisiace s písaním, grafomotorickou prípravou a funkčným využitím písomnej komunikácie. Cieľom je dať písomnému prejavu komunikačný zmysel. Je kľúčové, aby sa naučené zručnosti čo najskôr integrovali do bežných sociálnych kontextov. Prioritou je dorozumieť sa písomnou formou pomocou veľkej tlačenej abecedy. Návčik písaného písma sa realizuje len u žiakov s vhodnými dispozíciami a súbežne s návčikom čítania.

Ciele

- Písať komunikačne zmysluplné slová a jednoduché vety s predlohou aj bez nej - jednoduché odkazy, vyplňovanie formulárov.
- Dorozumievať sa písomnou formou pomocou veľkej tlačenej abecedy.
- Písať písmená a spájať ich do slabík a slov.
- Dodržiavať základné pravidlá písania a úhľadnosť písma.

Obsah

Prípravné grafomotorické zručnosti a motorika

- Navliekanie, strihanie, hranie sa s plastelínou;
- úchop písacieho nástroja ako farbičky, ceruzky dlaňou a prstami;
- ovládanie správnej pozície tela a držanie písacieho nástroja.

Zanechávanie stopy a základné tvary

- Voľné, neskôr riadené čmáranie;
- kreslenie zvislých a vodorovných čiar, kružníc, spájanie bodov;
- vyfarbovanie a dodržiavanie predkreslenej línie;
- uvoľňovacie cviky pred písaním.

Písanie písmen a číslíc - veľká tlačená abeceda

- Obkresľovanie a obťahovanie predpísaných tvarov písmen/číslíc;
- písanie spájaním bodov;
- imitácia alebo samostatný zápis písmena/číslíce.

Písanie a vyjadrovanie

- Opakované písanie a upevňovanie si naučených písmen a slov;
- písanie jednoduchých dvojčlenných viet;
- písanie jednoduchých dvojčlenných viet s rozlíšením oznamu a otázky;
- písanie vlastného mena, priezviska a adresy – s dôrazom na veľké začiatkové písmená;
- písanie mena a adresy rodičov;
- upevňovanie si písania známych slov.

Odpisovanie, vepisovanie a tvorba textu

- Odpisovanie slov z osobného frekvenčného slovníka;
- vepisovanie vynechaného slova;
- písanie podľa diktovania.

Funkčné využitie písma

- Písanie jednoduchých odkazov;
- vytváranie denného režimu v písanej forme;
- vyplňovanie jednoduchých formulárov ako meno, adresa.

Kognitívne procesy a učenie

Ciele

- Manipulovať s predmetmi a obrázkami podľa pokynov a rozlišovať ich podľa rôznych znakov.
- Udržiavať pozornosť pri práci s vizuálnymi, auditívnymi aj taktilnými podnetmi.
- Porozumieť viacstupňovým verbálnym inštrukciám.
- Urobiť výber pri riešení úloh.
- Rozumieť príčine a následku.
- Dokončiť jednoduchú aktivitu.
- Plniť inštrukcie rôznej zložitosti – 1 - 3 kroky, s kontextom aj bez.
- Chápať časové a priestorové pojmy.

Obsah

- Nácvik stereotypov pri organizácii priestoru a času pre vyučovanie čítania, správneho sedenia, manipulácie s predmetmi;
- zameriavanie pozornosti na konkrétny objekt, obrázok, nákres;
- vnímanie tvaru, obrysu, ukladanie predmetov zľava doprava, vytváranie určených medzier;
- tréning rozlišovacej schopnosti na skupinách obrazcov;
- rozlišovanie a triedenie geometrických tvarov, obrázky, piktogramy podľa farby, veľkosti tvaru;
- poznávanie polohy objektov na ilustrácii: hore/dole, pred/za, uprostred, medzi, atď.;
- pomenovávanie predmetov, javov, činností, obrázkov;
- porovnávanie objektov podľa daných znakov;
- spoznávanie objektov a obrázkov na základe pomenovania;
- priradovanie pomenovania k obrázkom, predmetom, fotografiám a naopak;
- priradovanie rovnakých/odlišných obrazcov podľa tvaru a farby;
- priraduje - predmet–obrázok, tvar, farba, písmená, čísla;
- porozumenie pojmom - veľký/malý, rovnaký/rozdielny;
- imitácia činností – hrubomotorické aj jemnomotorické;
- stavanie podľa predlohy alebo pamäti;
- plnenie inštrukcie rôznej zložitosti 1–3 kroky, s kontextom aj bez;
- rozlišovanie a pomenovávanie osobných vecí;
- opis deja a obrázku.

Recepcia textov

Ciele

- Identifikovať v krátkom príbehu pomenované obrázky alebo symboly.
- Rozumieť vypočutému textu.
- Rozlišovať dobro a zlo v príbehu.
- Identifikovať základné pocity postáv.
- Rozpoznať vlastné pocity a fyzické potreby a prejavy emócií u iných.
- Používať hrové zručnosti pri samostatnej hre a interakcii.

Obsah

- Počúvanie krátkeho príbehu, rozprávky alebo veršovaného text;
- práca s ilustráciami – vyberanie obrázku podľa textu, dopĺňanie, priradovanie;
- pomenovávanie postavy, porozumenie deju;
- rozpoznanie pocitov zo slov a modulácie hlasu: radosť, hnev, smútok;
- porozumenie vypočutého textu;
- odpovedanie na otázky – verbálne, výberom, jednoslovne alebo alternatívnou komunikáciou;
- rozlišovanie dobra a zla, identifikovanie pocitov postáv;
- imitácia hry s hračkami, napodobňovanie hry podľa dospelých;
- spontánne zapájanie do aktivít a hier podľa záujmu.

VZDELÁVACIA OBLASŤ MATEMATIKA A INFORMATIKA

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Matematika a informatika má vo vzdelávaní žiakov svoje špecifiká. Cieľom je rozvíjať základné matematické zručnosti a schopnosti pracovať s informáciami primerane ich individuálnym možnostiam, tempom a spôsobom učenia. Hlavnou úlohou je rozvíjať myslenie a komunikáciu žiakov inou, špecifickou formou. Vede ich k presnému vyjadrovaniu myšlienok, postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Individuálnym prístupom žiak získa základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Vo vzdelávacej oblasti sa dosahujú a rozvíjajú spôsobilosti žiaka prostredníctvom obsahu, v ktorom sú tri komponenty zamerané na matematiku a zvyšné tri komponenty, práca s digitálnymi zariadeniami a softvérom, vyhľadávanie a spracovávanie informácií a digitálna bezpečnosť, sú obsahovo zamerané na informatiku. V rámci komponentov vzdelávacej oblasti je obsah jedného komponentu členený do obsahových celkov. Poradie a obsahová náplň jednotlivých celkov neznamena, že sa im treba na vyučovaní venovať zaradom. Na rozvíjanie danej spôsobilosti žiaka slúžia obsahy súbežne z viacerých komponentov alebo obsahových celkov, ktoré sa vyberajú a kombinujú podľa cieľa vyučovacej jednotky. Dôležité je, aby sa obsah spájal s konkrétnou činnosťou žiaka a aby prispieval k postupnému rozvíjaniu a dosahovaniu spôsobilostí. Vo vzdelávacej oblasti Matematika a informatika sa komponent čísla a operácie s číslami člení na obsahové celky rozvoj predmatematických predstáv a čísla a počtové výkony.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- Ovládať základné matematické vedomosti a zručnosti a aplikovať ich v bežnom živote v rámci svojich individuálnych schopností.
- Ovládať základy práce s číslami a základné orientačné zručnosti v priestore a rovine.
- Používať digitálne technológie a aplikácie pri práci s informáciami a riešení jednoduchých úloh.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Komponent so zameraním na matematiku
  - Čísla a operácie s číslami
  - Matematické operácie v reálnom živote
  - Geometria a meranie
- Komponent zameraním na informatiku
  - Práca s digitálnymi zariadeniami a softvérom
  - Vyhľadávanie a spracovávanie informácií
  - Digitálna bezpečnosť

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Komponent so zameraním na matematiku

Čísla a operácie s číslami

Ciele

- Rozumieť predmatematickým predstavám potrebným pre porozumenie pojmom číslo a množstvo.
- Triediť predmety podľa rôznych znakov.
- Porovnávať množstvá.
- Priraďovať predmety podľa rovnosti a rozdielnosti.
- Orientovať sa v číslach v obore do 2,5,10,20, prípadne do 100.
- Rozpoznať číslice.
- Priraďovať množstvá k číslam a naopak.
- Vykonávať jednoduché počtové operácie.
- Používať základy násobenia a delenia na úrovni rozdeľovania predmetov.
- Uplatňovať matematické poznatky v bežnom živote.

Obsah

Rozvoj predmatematických predstáv

- Triedenie predmetov podľa jedného znaku, najmä farby, tvaru, veľkosti;
- triedenie podľa dvoch znakov;
- porovnávanie množstiev podľa vzťahov viac, menej, rovnako;
- priraďovanie na základe rovnakosti alebo odlišnosti;
- riešenie jednoduchých úloh z bežného života.

Čísla a počtové výkony

- Počítanie v obore do 2, 5, 10, 20, 100;
- spoznávanie číslice a čísla;
- tvorenie množstvo podľa čísla a opačne;
- porovnávanie množstiev podľa vzťahov viac, menej, rovnako;
- sčítavanie a odčítavanie konkrétnych predmetov;
- sčítavanie a odčítavanie bez prechodu a s prechodom cez základ 10;
- ovládanie základov násobenia a delenia do 30 prostredníctvom rozdelenie predmetov.

Matematické operácie v reálnom živote

Ciele

- Postupne rozumieť vzťahovým pojmom a logickým súvislostiam.
- Ovládať základnú orientáciu v čase.
- Používať vizuálny harmonogram na pochopenie časovej postupnosti.
- Pracovať s jednoduchými údajmi prostredníctvom tabuliek, piktogramov a grafov.
- Plánovať postupnosť činností a krokov pri riešení úloh v bežnom živote.

Obsah

- Ovládanie pojmov vpredu, vzadu, hore, dole, prvý, posledný;
- ovládanie základných pojmov o čase ako sú deň, noc, ráno, poľudnie, večer;
- poznávanie dní v týždni a častí dňa;
- používanie vizuálneho harmonogramu;
- práca s jednoduchými tabuľkami, piktogramami a grafmi;
- plánovanie následnosti krokov aktivít;
- učenie sa postupnosti krokov v úlohách, obliekaní, upratovaní;
- ovládanie základov používania peňazí;
- orientácia v základných nákupných situáciách - čo si môžem kúpiť za danú sumu;
- platenie peniazmi s pomocou;
- zvládanie praktických úloh z bežného života - rozdelenie jedla, prestieranie stola, rozdelenie hračiek.

Geometria a meranie

Ciele

- Orientovať sa na vlastnom tele, v priestore triedy a v školskom prostredí.
- Používať pojmy priestorovej orientácie v praktických situáciách.

- Rozpoznávať základné rovinné geometrické útvary.
- Rozumieť základným geometrickým pojmom prostredníctvom názorných činností.
- Merať dĺžku predmetov pomocou jednotky centimeter.
- Porovnávať dĺžku predmetov.
- Uplatňovať geometrické a matematické vedomosti pri riešení praktických úloh.

Obsah

- orientácia v priestore prostredníctvom pojmov vpravo, vľavo, hore, dole, nad, pod, za, pred;
- orientácia na vlastnom tele;
- orientácia v triede a škole;
- ovládanie a pomenovávanie základných rovinných útvarov - kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník;
- určovanie geometrických tvarov v prostredí;
- názorné oboznámenie sa s pojmami bod a úsečka;
- meranie dĺžky predmetov prostredníctvom jednotky 1 cm;
- porovnávanie dĺžky.

Komponent so zameraním na informatiku

Práca s digitálnymi zariadeniami a softvérom

Ciele

- Používať základné zručnosti práce s počítačom.
- Pracovať s informačnými technológiami v škole na jednoduchej úrovni.

Obsah

- Ovládanie základných funkcií počítača, ako je zapínanie a vypínanie, ovládanie myši a klávesnice;
- práca s jednoduchým edukačným programom a hrou;
- práca v jednoduchom grafickom editore.

Vyhľadávanie a spracovanie informácií

Ciele

- Využívať informačno-komunikačné technológie na komunikáciu s okolím.
- Využívať informačno-komunikačné technológie na bezpečné a zmysluplné trávenie voľného času.

Obsah

- Používanie jednoduchých programov alebo aplikácií na vytváranie obrázkových rozvrhov – s pomocou dospelého;
- používanie komunikačných tabuliek alebo piktogramov na vyjadrenie potrieb a želaní;
- identifikácia a spúšťanie programov;
- orientovanie sa v edukačných programoch pomocou základných činností kliknutie, pretiahnutie, výber;
- používanie programov na rozvoj slovnej zásoby, počítania, rozpoznávania tvarov, farieb;
- využívanie programov zameraných na rôzne vyučovacie predmety - využívanie matematických programov na precvičovanie počítania, rozpoznávanie čísel a jednoduché sčítanie a odčítanie; programov zo slovenského jazyka na priradovanie obrázkov k slovám, rozpoznávanie písmen a zvukov; programov z oblasti poznávania prírody a spoločnosti s obrázkami zvierat, rastlín a predmetov dennej potreby na jednoduché priradovanie;
- rozpoznávanie a výber jednoduchých počítačových hier s jasnými pravidlami ako pexeso, puzzle, priradovacie hry;
- pochopenie vizualizovaných zásad etického hrania, časových obmedzení a potreby striedanie digitálnej aktivity s inými činnosťami;
- prehrávanie hudby, ovládanie spustenia a zastavenia hudby, rozpoznávanie obľúbených piesní alebo melódie pomocou ikon a používanie interaktívnych hudobných aplikácií;
- prehrávanie filmov, ovládanie spustenia a zastavenia a rozpoznávanie obľúbených postáv alebo príbehov pomocou obrázkov.

Digitálna bezpečnosť

Ciele

- Rozumieť základnému významu používania hesiel a bezpečnosti na internete.

Obsah

- Spoznávanie ikony pre správy alebo videohovory, jednoduché prepojenie s rodičmi cez video hovor pod dohľadom;
- porozumenie fyzickej bezpečnosti počítača a opatrné zaobchádzanie s ním;
- používanie počítača pod dohľadom dospelého;
- rozpoznávanie základných nebezpečenstiev pomocou vizuálnych symbolov;
- používanie hesla ako kľúča, ochrana svojho súkromia a zadávanie jednoduchých obrázkových hesiel alebo PIN kódov s pomocou;
- vytváranie alebo vyberanie vizuálnych kariet s jednoduchými symbolmi pre heslá.

VZDELÁVACIA OBLASŤ ČLOVEK A PRÍRODA

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vo vzdelávacej oblasti Človek a príroda sa obsah zameriava primárne na poznávanie základov prírody s dôrazom na praktické zručnosti. Vzdelávacia oblasť Človek a príroda rozvíja poznanie žiakov o živej a neživej prírode, podporuje zvedavosť, vnímanie prírodných javov a vytvára základy ekologického cítenia. U žiakov sa kladie dôraz na praktické, názorné a zážitkové učenie, ktoré smeruje k pochopeniu základných vzťahov medzi človekom a prírodným prostredím.

V prírodovednej oblasti sa žiaci postupne oboznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody, pozorujú zmeny v prírode súvisiace s ročnými obdobiami a začínajú chápať vplyv týchto zmien na ľudské činnosti. Učivo je štruktúrované tak, aby žiaci spájali prírodné javy s každodenným životom a aktivitami počas roka.

Spôsobilosti žiakov v tejto vzdelávacej oblasti sú rozvíjané prostredníctvom cieľov a obsahov jednotlivých komponentov. Vzdelávacia oblasť Človek a príroda má tri komponenty poznávanie a skúmanie prírody, neživá príroda a fyzikálne javy, živá príroda. Poradie a obsahová náplň jednotlivých komponentov neznamena, že sa im treba na vyučovaní venovať zaradom.

Na rozvíjanie danej spôsobilosti žiaka slúžia obsahy súbežne z viacerých komponentov, ktoré sa vyberajú a kombinujú podľa cieľa vyučovacej jednotky. Dôležité je, aby sa obsah spájal s konkrétnou činnosťou žiaka a aby prispieval k postupnému rozvíjaniu a dosahovaniu spôsobilostí.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- Poznať svet, prírodu a spoločnosť prostredníctvom pozorovania zmien v živote rastlín, zvierat a ľudí.
- Postupne chápať vzťahy medzi javmi a vyjadrovať tieto zákonitosti verbálne, neverbálne alebo inými prijateľnými formami.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Poznávanie a skúmanie prírody
- Neživá príroda a fyzikálne javy
- Živá príroda

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Poznávanie a skúmanie prírody

Ciele

- Spoznávať prírodu priamym kontaktom.
- Pozorovať zmeny v prírode súvisiace s ročnými obdobiami a ich vplyv na život rastlín, zvierat a ľudí.
- Uvedomovať si dôležitosť šetrného zaobchádzania s prírodninami a prírodným prostredím.
- Používať základné stratégie ochrany prírody ako sú neodhadzovať odpadky, starať sa o rastliny.
- Rozumieť významu ochrany prírody a základným pravidlám správania v nej.

Obsah

- Spoznávanie a pozorovanie okolia, zvierat, rastlín, počasia;
- spoznávanie názvov a charakteristických znakov ročných období jar, leto, jeseň, zima a pozorovanie zmien v prírode, typických činností ľudí a zber úrody;
- rozlišovanie ročných období a ich základných charakteristických prejavov;
- vnímanie zmien počasia a k nim prispôsobenie oblečenia alebo činnosti;
- osvojenie si základnej predstavy o kolobehu vody v prírode;
- oboznámenie sa so základmi triedenia odpadu podľa farieb alebo obrázkov a uvedomenie si jednoduchých dôsledkov znečisťovania prírody;
- oboznámenie sa so základnými potrebami rastlín a zapájanie sa do jednoduchých činností starostlivosti o rastliny, osvojenie si zásady ich nepoškodzovania;
- oboznámenie sa so základnými pravidlami správania v prírode – neodhadzovať odpadky, nelámať konáre, netrhať kvety, nerušiť zvieratá a riadenie sa jednoduchými pokynmi dospelšej osoby pri pobyte vonku.

Neživá príroda a fyzikálne javy

Ciele

- Rozpoznávať základné javy počasia.
- Chápať význam počasia pre prírodu a život ľudí.

Obsah

- Oboznamovanie sa s počasím a jeho javmi - slnko, vietor, dážď, sneh, mráz, teplo, zima;
- používanie obrázkových symbolov a pomôcok na rozlíšenie rôznych javov počasia;
- sledovanie vplyvu počasia na rastliny, zvieratá, ľudí;
- pochopenie jednoduchých príčin a následkov počasia.

Živá príroda

Ciele

- Spoznať základné časti ľudského tela a zmyslové orgány, ich funkciu.
- Poznať vybrané domáce zvieratá a ich mláďatá, vybrané voľne žijúce zvieratá z najbližšieho okolia.
- Rozlišovať základné druhy rastlín a ich časti.
- Poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti.
- Poznať bežné plodiny.

Obsah

- Poznávanie základných častí rastlín - koreň, stonka, list, kvet;
- poznávanie a pomenovávanie bežných kvetov ako snežienka, fialka, ruža, tulipán, lúčne kvety;
- poznávanie a pomenovávanie bežných stromov a ich plodov, najmä ovocných stromov;
- poznávanie a pomenovávanie kríkov ako maliny, ríbezle;
- rozpoznávanie ovocia a zeleniny podľa tvaru, chuti, veľkosti a vône a rozlišovanie ovocia a zeleniny;
- starostlivosť o rastliny v kútiku živej prírody;
- poznávanie a pomenovávanie niektorých domácich zvierat a ich mláďat;
- poznávanie a pomenovávanie niektorých voľne žijúcich zvierat;
- rozlišovanie základných skupín živočíchov;
- poznávanie základných častí ľudského tela;
- poznávanie zmyslových orgánov a ich funkcie;
- rozlišovanie základných telesných funkcií - dýchanie, trávenie, pohyb, pitie a jedenie;
- poznávanie jednoduchých rozdielov medzi ľuďmi a inými živočíchmi.

VZDELÁVACIA OBLASŤ ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť sa zameriava na základy spoločenského správania, poznanie prostredia, v ktorom žijú - škola, rodina, obec, orientáciu v čase a priestore, ako aj na budovanie osobnej identity. Pre žiakov je učivo prispôsobené tak, aby bolo funkčné, konkrétne a zmysluplné pre každodenný život. Vyučovanie prebieha v prostredí rešpektujúcom potreby žiaka, s dôrazom na názornosť, konkrétnosť a opakovanie.

Spôsobilosti žiakov sú v tejto vzdelávacej oblasti rozvíjané prostredníctvom cieľov a obsahov štyroch komponentov človek a jeho prostredie, orientácia v čase a priestore, orientácia v každodennom živote a sociálne prostredie a bezpečnosť. V rámci jedného komponentu vzdelávacej oblasti je členený obsah do obsahových celkov. Poradie a obsahová náplň komponentov a obsahových celkov neznamena, že sa im treba na vyučovaní venovať zaradom.

Na rozvíjanie danej spôsobilosti žiaka slúžia obsahy súbežne z viacerých komponentov a celkov, ktoré sa vyberajú a kombinujú podľa cieľa vyučovacej jednotky. Dôležité je, aby sa obsah spájal s konkrétnou činnosťou žiaka a aby prispieval k postupnému rozvíjaniu a dosahovaniu spôsobilostí. Vo vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť sa komponent človek a jeho prostredie člení na obsahové celky ja a moja rodina, moje telo a zdravie a škola a život v škole.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- Uplatňovať osvojené sociálne zručnosti a prosociálne správanie v blízkych aj širších vzťahoch a v rôznych spoločenských situáciách.
- Orientovať sa v čase, priestore a komunite.
- Dodržiavať pravidlá ochrany životného prostredia.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Človek a jeho prostredie
- Orientácia v čase a priestore
- Orientácia v každodennom živote
- Sociálne prostredie a bezpečnosť
- Náboženská výchova/náboženstvo

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Človek a jeho prostredie

Ciele

- Orientovať sa v triede, budove školy a jej bezprostrednom okolí.
- Rozpoznávať základné predmety a zariadenia v triede a škole.
- Rozumieť základným rodinným vzťahom v rámci najbližšej rodiny.
- Poznať základné časti tela.
- Uvedomovať si dôležitosť starostlivosti o vlastné zdravie.
- Osvojiť si základné hygienické návyky a zásady správnej životosprávy.
- Osvojiť si základné návyky slušného a kultúrneho správania.
- Naučiť sa identifikovať a vyjadriť svoje emócie.
- Osvojiť si vhodné spôsoby vyjadrenia emócií a primeraného správania sa v rôznych situáciách, samostatne alebo s podporou.

Obsah

Ja a moja rodina

- Poznanie osobných údajov ako meno, vek, adresa, škola;
- pomenovanie a rozlišovanie členov rodiny, ako sú rodičia, súrodenci, starí rodičia a rozlišovanie základných príbuzenských vzťahov;
- rozpoznávanie domova, bytu alebo domu, jeho častí a ich účelu;
- pomenovávanie základného zariadenia bytu.

Moje telo a zdravie

- spoznávanie a pomenovávanie základných častí tela, hlavy, krku, rúk a nôh;
- porozumenie pojmom zdravie, choroba, lieky, lekár, zdravotná sestra;
- dodržiavanie základných hygienických návykov, ako je umývanie rúk, čistenie zubov, sprchovanie a porozumenie ich významom;
- porozumenie významu zdravej výživy, rozlišovanie zdravých a nezdravých potravín;
- voľba vhodného oblečenia podľa ročného obdobia a teploty;
- dodržiavanie zásad predchádzania úrazom a chorobám ako bezpečnosť pri hrách, športoch, manipulácia s ohňom a elektrinou, prechádzanie cez cestu.

Škola a život v škole

- Poznanie názvu a adresy školy a označenie triedy;
- rozpoznávanie zariadenia triedy, školských potrieb a hračiek, ich používanie a ukladanie;
- poznanie mena učiteľa a spolužiakov;
- rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky;
- orientácia v budove školy, vrátane učebne, jedálne, telocvične, šatne, WC;
- dodržiavanie základných návykov slušného správania ako pozdravenie, poprosenie, poďakovanie.

Orientácia v čase a v priestore

Ciele

- Rozumieť najjednoduchším časovým údajom a vzťahom v kontexte štruktúry školského, pracovného, voľného dňa.
- Určovať čas a miesto jednoduchým spôsobom.
- Poznať dni v týždni, sviatky, režim dňa, základné rozdiely medzi pracovným dňom a víkendom.
- Prispôbiť oblečenie alebo činnosť podľa spoločenskej situácie.
- Nadobudnúť najjednoduchšie priestorové pojmy a vzťahy.

Obsah

- Rozlišovanie dňa a jeho častí ako ráno, poludnie, večer, noc;
- poznanie týždňa, pracovných dní a dní odpočinku;
- pomenovávanie dní v týždni;
- práca s jednoduchým kalendárom, porozumenie významu dátumu a zapisovaniu;
- rozlišovanie starého a nového, minulosti a súčasnosti;
- používanie základných časových pojmov a vzťahov ako dnes, zajtra, včera, teraz, potom, pred, po;
- príprava školských vecí na vyučovanie, dodržiavanie režimu;
- orientácia v bežných životných situáciách, v obchode, u lekára, na prechádzke;
- osvojenie si základov slušného správania, pozdravu, poďakovania, požiadania, čakania;
- používanie jednoduchého kalendára a porozumenie významu dátumu a zapisovania.

Orientácia v každodennom živote

Ciele

- Rozpoznať dôležité miesta v okolí.
- Orientovať sa v miestnom prostredí pomocou jednoduchých plánov.
- Vedieť sa orientovať na ceste z domu do školy, v prípade potreby s využitím vizuálnej pomôcky.
- Rozoznávať základné miestnosti a priestory v škole a doma.
- Pripraviť sa na vyučovanie.
- S podporou dospelého sa orientovať v bežných životných situáciách v obchode, u lekára, na prechádzke.
- Osvojiť si základy zdravého životného štýlu a životosprávy.

Obsah

- Orientácia v školskej budove a v jednotlivých častiach ako trieda, WC, jedáleň, šatňa, telocvičňa;
- orientácia na ceste do školy a späť, poznanie orientačných bodov a dodržiavanie bezpečného správania na ceste;
- používanie základných orientačných pojmov ako hore, dolu, vpredu, vzadu, vedľa, pri;
- rozlišovanie miestností v dome a ich funkcie;
- orientácia v triede, v dome a v obci;
- poznanie názvu obce alebo mesta;
- rozpoznávanie významných budov a miest, obecného úradu, obchodu, pošty, parku;
- poznanie dopravných prostriedkov v obci;
- vyhľadávanie známych budov a miest na obrázku alebo zjednodušenom pláne;
- poznanie svojej adresy a orientácia v okolí školy a domova;
- orientácia v situáciách bežného života - nákup, doprava, pošta, lekár;
- porozumenie pravidlám správania v škole a na verejnosti;
- orientácia sa v základných sociálnych situáciách;
- osvojenie si základov zdravého životného štýlu a životosprávy;
- posilňovanie očakávaného správania podľa prostredia.

Bezpečnosť a sociálne prostredie

Ciele

- Osvojiť si základné pravidlá správania sa v bežných životných situáciách ako v obchode, pri cestovaní verejnou dopravou.
- Poznať základné pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov ako je chôdza po chodníku, prechádzanie cez cestu, prechod pre chodcov, semaforey.
- Chápať význam dopravných značiek a svetelných signálov pre vlastnú bezpečnosť.
- Nadobudnúť základné vedomosti ako predchádzať úrazom.
- Poznať úlohu dôležitých profesií.
- Osvojiť si základy finančnej gramotnosti.
- Osvojiť si prosociálne správanie – pomoc, zdieľanie, podpora.

Obsah

- Nadväzovanie kontaktu, zoznamovanie sa a spolupráca v skupine;
- používanie pozdravu, podania ruky a úsmevu;
- kladenie otázky, používanie pojmov prosím, ďakujem, prepáč;
- začínanie, vedenie a ukončovanie rozhovoru;
- aktívne počúvanie, pozorne a bez prerušovania;
- zapájanie sa do spoločných aktivít a hier podporujúcich spoluprácu;
- pochopenie jednoduchého významu priateľstva a medziľudských vzťahov;
- identifikácia znakov dobrého priateľa;
- vyjadrovanie uznania, sympatie a pochvaly;
- neverbálne a verbálne vyjadrovanie emócií;
- rozlišovanie emócií radosť, vďačnosť, smútok, hnev a strach;
- vnímanie a pochopenie pocitov druhých;
- rozvíjanie sebaovládania a zvládania impulzov a emócií;
- využívanie relaxácie a techniky upokojenia;
- prijímanie pochvaly a učenie sa z chýb;
- riešenie každodenných konfliktov medzi rovesníkmi primeraným spôsobom;
- rozlišovanie vozovky a chodníka;
- poznanie významu prechodu pre chodcov;
- porozumenie významu svetelných signálov semafora pre chodcov a vozidlá;
- dodržiavanie pravidiel chôdze po chodníku a prechádzania cez cestu;
- dodržiavanie zásad bezpečnosti pri jazde na bicykli a iných dopravných prostriedkoch;

- rozpoznávanie základných druhov obchodov podľa zamerania a nápisov;
- poznávanie tovaru v obchodoch, najmä potraviny, ovocie a zelenina;
- dodržiavanie základných pravidiel správania v obchode;
- rozpoznávanie mincí a bankoviek;
- dodržiavanie bezpečnosti pri hrách a voľnočasových aktivitách;
- dodržiavanie bezpečnosti pri výletoch a kúpaní;
- dodržiavanie pravidiel na zaistenie vlastnej bezpečnosti a bezpečnosti iných.

VZDELÁVACIA OBLASŤ ČLOVEK A SVET PRÁCE

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce je zameraná na rozvoj praktických zručností, samostatnosti a pozitívneho vzťahu k pracovným návykom a zručnostiam. Žiaci sa zoznamujú so základnými materiálmi, predmetmi a pracovnými činnosťami, rozvíjajú manuálne zručnosti a vytvárajú jednoduché výrobky. Prostredníctvom praktických aktivít spoznávajú prírodu a okolie a ich význam pre človeka, učia sa základom starostlivosti o rastliny a osvojeniu jednoduchých pestovateľských činností.

Dôležitou súčasťou vzdelávacej oblasti je rozvoj sebaobslužných a pracovných zručností. Žiaci si osvojujú základné návyky osobnej hygieny, obliekania, stolovania a správania v pracovných situáciách a činnostiach. Postupne sa učia vykonávať jednoduché domáce a praktické činnosti, dodržiavať poriadok, zásady hygieny a bezpečnosti práce, čím sa podporuje ich samostatnosť v každodennom živote.

Žiaci získavajú jednoduché poznatky zo sveta práce a povolání. Prostredníctvom pozorovania, hier a praktických činností získavajú základné predstavy o význame práce pre človeka, spoločnosť a kvalitu života. Učia sa vnímať pracovnú činnosť ako prirodzenú súčasť života.

Spôsobilosti žiakov sú v tejto vzdelávacej oblasti rozvíjané prostredníctvom cieľov a obsahov jednotlivých komponentov. Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce má komponenty praktické práce v dielni, práce v domácnosti a kuchyni, kultúra stolovania, príprava na pracovné uplatnenie. Poradie a obsahová náplň jednotlivých komponentov neznamena, že sa im treba na vyučovaní venovať zaradom. Na rozvíjanie danej spôsobilosti žiaka slúžia obsahy súbežne z viacerých komponentov, ktoré sa vyberajú a kombinujú podľa cieľa vyučovacej jednotky. Dôležité je, aby sa obsah spájal s konkrétnou činnosťou žiaka a aby prispieval k postupnému rozvíjaniu a dosahovaniu spôsobilostí.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- Používať manuálne zručnosti a návyky potrebné na zabezpečenie základných činností v domácom a pracovnom prostredí.
- Udržiavať základný poriadok a postupnosť krokov.
- Prakticky uplatňovať vedomosti v každodennom živote.
- Prejavovať emocionálnu stabilitu a sebadôveru.
- Vytrvať pri plnení úloh.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Praktické práce v dielni
- Práce v domácnosti a kuchyni
- Kultúra stolovania
- Príprava na pracovné uplatnenie

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Praktické práce v dielni

Ciele

- Používať rôzne materiály v praktickom živote.
- Vytvárať jednoduché výrobky.
- Ovládať základy jednoduchých ručných prác.

Obsah

- Rozlišovanie a spoznávanie základných materiálov ich využitie v bežnom živote;
- manipulácia s materiálmi a jednoduchými nástrojmi, strihanie, lepenie, skladanie, spájanie a modelovanie;
- vytváranie jednoduchých výrobkov podľa predlohy alebo vlastnej predstavy;
- zoznamovanie sa s jednoduchými ručnými prácami – šitie, zapínanie gombíkov, navliekanie.

Práce v domácnosti a kuchyni

Ciele

- Nadobudnúť základné pracovné návyky potrebné na udržiavanie poriadku a čistoty vo svojom okolí a domácnosti.
- Osvojovať si jednoduché domáce práce.
- Osvojovať si návyky starostlivosti o seba.
- Oboznámiť sa s potravinami.
- Dodržiavať zásady hygieny a bezpečnosti práce v kuchyni.
- Naučiť sa pripravovať jednoduché nápoje a pokrmy.

Obsah

- Rozpoznávanie základných potravín a ich významu pre zdravie;
- osvojovanie si sebaobslužných návykov potrebných pre každodenný život;
- osvojovanie si návykov osobnej hygieny, úpravy zovňajšku, samostatného obliekania a vyzliekania sa;

- osvojovanie si pracovných návykov súvisiacich s udržiavaním poriadku a čistoty v triede, okolí školy a domácnosti;
- tréning jednoduchých domácich prác – zametanie, utieranie prachu, pranie, sušenie a skladanie bielizne;
- oboznamovanie sa s potravinami, zásadami hygieny a bezpečnosti práce v kuchyni;
- príprava jednoduchých nápojov a pokrmov samostatne alebo s pomocou;
- bezpečné používanie bežných predmetov a spotrebičov;
- používanie telefónu, realizovanie jednoduchého telefonického rozhovoru s pomocou aj samostatne;
- prenášanie osvojených zručností do bežného života;
- postupná redukcia pomoci od dospelého;
- samostatné rozhodovanie sa;
- orientácia sa v čase a poradí, plánovanie denných a budúcich aktivít;
- upevňovanie si naučených zručností.

Kultúra stolovania

Ciele

- Dodržiavať zásady slušného správania sa pri stolovaní.

Obsah

- Dodržiavanie zásad slušného správania sa pri stolovaní;
- používanie základných stolovacích návykov ako umývanie rúk pred jedlom, sedenie;
- používanie lyžice, vidličky alebo príboru a hrnčeka primeraným spôsobom;
- reagovanie na jednoduché pravidlá pri spoločnom jedení - počká, kým dostane jedlo, uprace po sebe s pomocou.

Príprava na pracovné uplatnenie

Ciele

- Spoznávať základné povolania a profesie.
- Osvojovať si poznatky o význame a prospešnosti pracovnej činnosti pre rozvoj individuálnych zručností a schopností, socializáciu a zlepšovanie kvality spoločenského života a prostredia.

Obsah

- Oboznamovanie sa so základnými povolaniami a profesiami prostredníctvom obrázkov, rozhovorov, pozorovania, hier a praktických činností;

- poznávanie významu práce v každodennom živote človeka;
- zapájanie sa do jednoduchých pracovných činností podľa pokynu a vzoru;
- dokončenie jednoduchej úlohy primeranej schopnostiam žiaka;
- rozvíjanie vnímania striedania práce a oddychu v priebehu dňa.

VZDELÁVACIA OBLASŤ UMENIE A KULTÚRA

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra umožňuje žiakom spoznávať a tvoriť prostredníctvom dvoch komponentov hudobné a rytmické činnosti a výtvarné činnosti. Hudobné činnosti zahŕňajú spev, rytmické a pohybové hry, experimentovanie so zvukmi a nástrojmi, hudobnú improvizáciu a zapojenie tela do hudobných aktivít. Tieto činnosti umožňujú rozvíjať vnímanie zvuku, rytmu a pohybu a podporujú expresívnu a receptívnu komunikáciu.

Výtvarné činnosti zahŕňajú prácu s rôznymi materiálmi, ako sú papier, farby, textil alebo hlina, a tvorbu jednoduchých výrobkov podľa predlohy alebo vlastnej predstavy. Obidva obsahové celky umožňujú žiakom pracovať vlastným tempom, vyjadrovať sa neverbálne a rozvíjať jemnú aj hrubú motoriku, grafomotoriku a komunikačné schopnosti. Vzdelávanie je štruktúrované, prispôsobené individuálnej vývinovej úrovni a podporuje pozitívny vzťah k vlastnej tvorbe aj ku kultúre.

Poradie a obsahová náplň komponentov neznamena, že sa im treba na vyučovaní venovať zaradom. Na rozvíjanie danej spôsobilosti žiaka slúžia obsahy súbežne z viacerých komponentov, ktoré sa vyberajú a kombinujú podľa cieľa vyučovacej jednotky. Dôležité je, aby sa obsah spájal s konkrétnou hudobnou alebo výtvarnou činnosťou žiaka a aby prispieval k postupnému rozvíjaniu a dosahovaniu spôsobilostí.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- Vyjadrovať emócie, predstavivosť vo vlastnom tempe neverbálne.
- Prejavovať záujem a radosť z hudby a výtvarného prejavu.
- Uplatňovať grafomotorické zručnosti pri hudobnej a výtvarnej realizácii.
- Využívať expresívnu a receptívnu zložku reči, neverbálne formy komunikácie k väčšiemu sociálnemu začleneniu a komunikácii.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Hudobné a rytmické činnosti
- Výtvarné činnosti

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Hudobné a rytmické činnosti

Ciele

- Vnímať zrkové a sluchové podnety.
- Používať sluchovú pamäť a diferenciaciu.
- Uvedomovať si vlastné telo a lateralitu.
- Imitovať pedagóga, iné dieťa alebo hudobné prejavy prostredia.
- Zapájať sa do hudobno-pohybových hier, aktivít, tiež do komunikácie a interakcie s pedagógom, inými deťmi, vo dvojici a v skupine.
- Používať hudobnú pamäť, zmysel pre rytmus, rytmizáciu a základy tanečných krokov.
- Vnímať hovorené a spievané slovo.
- Spievať jednoduché piesne a riekanky.
- Počúvať piesne a hudbu podľa výberu.
- Vyjadriť pomocou obrázkov jednoduchú pieseň alebo riekanku podľa výberu.
- Vytvárať jednoduchý inštrumentálny sprievod piesní, nahrávok a živej hudby.
- Rozpoznávať hudobné nástroje a ľudský hlas pri speve.

Obsah

- Spievanie jednoduchých motívov, piesní – individuálne aj skupinovo;
- osvojovanie si riekanky a piesne podľa záujmu, pričom sa rešpektujú verbálne rituály ;
- hra na jednoduché nástroje a Orffovo inštrumentárium – podľa vizualizovaného postupu;
- tvorba jednoduchých hudobných sprievodov a rytmickej štruktúry k piesňam;
- počúvanie rôznych typov hudby s ohľadom na sensorickú citlivosť;
- tréning pasívneho sluchového vnímania – zvuky Orffovho inštrumentária, bežné predmety, prírodné a umelé zdroje zvuku;
- rozlišovanie základných vlastností zvukov ako je dĺžka, intenzita, výška, hudobný zvuk a ticho, hudobný zvuk a reč;
- identifikácia zdrojov zvuku - hudobný nástroj, hlas, príroda, prostredie;
- rozpoznávanie rozdielnych zvukov, prvých slov piesni, hovoreného slova, nahrávky;
- vnímanie a imitácia rytmu a melódie, ozveny, hranie reťazových hier;
- počúvanie hudby, ktorá prináša radosť, upokojenie alebo naplňa voľný čas žiaka;
- rozvíjanie schopností a zručností potrebných na pohybové vyjadrenie hudby;
- -hra na telo a jednoduché rytmizovanie, tleskanie, dupanie, hra dlaňami;

- prepájanie hudby s pohybom a telesným uvedomovaním - hudba ako prostriedok na vnímanie a pomenovanie častí tela;
- imitácia pohybov podľa pedagóga alebo spolužiakov s využitím základov lateralít, orientácie na vlastnom a cudzom tele;
- zvládanie jednoduchých krokových variácií na obľúbenú hudbu;
- osvojenie si párových tanečných rituálov: komunikácia pred tancom, fyzický kontakt, reakcia na ukončenie hudby;
- rozvíjanie schopností a zručností na dramatické vyjadrenie hudby- vydávanie zvukov, napodobňovanie zvukov prírody, zvierat, hlasu;
- rozvíjanie striedanie sa v roli pri hre, spievaní, napodobňovaní pohybov alebo zvukov;
- rozvíjanie vlastnej hudobnej produkcie ako prejavu emócií a záujmov, vrátane spontánnej dramatizácie.

Výtvarné činnosti

Ciele

- Koordinovať ruky a spolupracovať s okom pri pohybe rúk.
- Uchopiť, pustiť a manipulovať s nástrojmi.
- Používať nadobudnuté grafomotorické zručnosti.
- Orientovať sa v priestore, vnímať laterálnu orientáciu a priestorové vzťahy vo výtvarnom prejave.
- Rozpoznávať tvary, farby a jednoduché vzory.
- Zapájať sa do spoločnej tvorivej činnosti.
- Používať jednoduché výtvarné zručnosti, tvorivosť.
- Vyjadrovať pocity farbou.
- Spoznávať výtvarné umenie prostredníctvom tvorby a pozorovania obrázkov, ilustrácií alebo výstav.

Obsah

- Spontánne maľovanie a vyjadrenie výtvarných zážitkov a dojmov;
- tvorba z prírodných materiálov a ich výtvarné dotvorenie;
- vyjadrovanie skúseností z prostredia cez výtvarnú tvorbu;
- vytváranie koláže z papiera a textilu s dokresľovaním;
- výtvarná tvorba na konkrétne témy;
- kreslenie ľudskej postavy, hlavonožca podľa modelu alebo predlohy;

- získavanie základných zručností v kresbe - držanie ceruzky, strúhanie, gumovanie, voľné kreslenie čiar, oblúkov, kruhov, vlnoviek a špirál, napodobňovanie a obkresľovanie tvarov, častí tela, predmetov.
- kreslenie geometrických tvarov, ovocia, zeleniny, predmetov a zvierat;
- osvojenie si základov techniky maľby - práca so štetcom, prstomaľba, tampónovanie, kvapkanie, fŕkanie, odtlačanie, nanášanie bodiek, škvŕn, línií; rozpíjanie farby do mokrého podkladu;
- práca s kontrastom , členením plochy, štruktúrou farby;
- rozvíjanie zručností v modelovaní - miesenie, vaľkanie, šúľanie, vykrajovanie, obtláčanie do hliny, práca s hmotami jednou i oboma rukami, používanie štipcov, špachtlí;
- osvojenie si techniky tvarovania základných foriem - guľôčka, valček, šúľok. Modelovanie ovocia, zeleniny, nádob, predmetov dennej potreby, zvierat, šperkov, hračiek;
- poznávanie kombinovaných techník a doplnkových aktivít - koláž, textilná aplikácia, mozaika, batikovanie, kontúrovanie, žehlenie, maľovanie na textil, kombinovanie tvarov a farieb;
- návšteva výstav, múzeí a galérií.

VZDELÁVACIA OBLASŤ ZDRAVIE A POHYB

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb sa zameriava na rozvoj telesných, motorických, poznávacích a sociálnych zručností s prihliadnutím na individuálne potreby žiaka. Obsah vzdelávania zahŕňa nácvik hrubej a jemnej motoriky, koordinácie pohybov, orientácie v priestore a pohybových zručností, ako aj podporu správnych návykov a pozitívneho vzťahu k pohybu a zdraviu.

Telesná výchova poskytuje žiakom priestor pre pohybové a psychomotorické aktivity, ktoré zahŕňajú cvičenia na rozvoj motoriky, kompenzáciu pohybových nedostatkov, nácvik pohybových schopností a relaxačné činnosti. Výučba je prispôsobená individuálnym schopnostiam žiakov a podporuje postupné zlepšovanie pohybových zručností, orientáciu v priestore a rozvoj samostatnosti pri pohybových aktivitách.

Obsah vzdelávacej oblasti je členený do štyroch komponentov: lokomočné cvičenia a koordinácia, zdravotné a rehabilitačné cvičenia, pohybové aktivity a hrové činnosti, ochrana a bezpečnosť. Poradie a obsahová náplň jednotlivých komponentov neznamena, že sa im treba na vyučovaní venovať zaradom. Na rozvíjanie danej spôsobilosti žiaka slúžia obsahy súbežne z viacerých komponentov, ktoré sa vyberajú a kombinujú podľa cieľa vyučovacej jednotky. Dôležité je, aby sa obsah komponentov spájal s konkrétnou činnosťou žiaka a aby prispieval k postupnému rozvíjaniu a dosahovaniu spôsobilostí.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- Uvedomovať si vlastné telo a jeho pohyby.
- Orientovať sa v priestore a smere a vnímať pohyb prostredníctvom dotyku, pasívnej manipulácie a hmatových podnetov.
- Používať fyzickú kondíciu, silu, pohybové schopnosti a koordináciu pri hrách, aktivitách a polohovacích cvičeniach a prejavovať pozitívny vzťah k telu a pohybu.
- Uplatňovať naučené pohybové vzorce v nových situáciách.
- Spolupracovať, kooperovať a prispôbovať sa skupine, dodržiavať pravidlá, poradie a rolovanie a prejavovať sebakontrolu pri interakcii s ostatnými.
- Využívať kreativitu a pohybovú improvizáciu a aktívne sa zapájať do pohybových a hrových aktivít s možnosťou pohybovo sa vyjadriť.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Lokomočné cvičenia a koordinácia
- Zdravotné a rehabilitačné cvičenia
- Pohybové aktivity a hrové činnosti
- Ochrana a bezpečnosť

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Lokomočné cvičenia a koordinácia

Ciele

- Uvedomovať si svoje telo a jeho pohyby.
- Uvedomovať si jednotlivé časti tela pri pohybe a aktivitách.
- Vnímať smer hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo a vľavo pri cvičení.
- Realizovať ciele a koordinované pohyby v meniacej sa situácii.

Obsah

- Vykonávanie základných poradových cvičení;
- reagovanie na jednoduché povely v prípade potreby vizualizované na piktoqramoch - vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, poklusom v klus, stáť, pozor, pohov;
- vykonávanie kondičných cvičení zameraných na chôdzu so zameraním na správne držanie tela, rytmus, chôdzu po línii a v zástupe;
- nacvičovanie behu so zameraním na dvíhanie nôh, ohýbanie v kolenách a zmeny polôh;
- realizovanie skokov a poskokov, skákanie znožmo a cez čiaru;
- lezenie po vizualizovanej trase a preliezanie vhodných prekážok;
- pochodovanie po vizualizovanej trase;
- kráčanie v podrepe;
- cvičenie s využitím lavičky - výstup, prechod, zostup;
- vykonávanie skokov napodobňovaním pohybov učiteľa.

Zdravotné a rehabilitačné cvičenia

Ciele

- Koordinovať pohyby pri pohybových aktivitách.
- Reagovať na sensorické podnety pri zdravotných cvičeniach.
- Manipulovať predmetmi pri cvičení a aktivitách.
- Uplatňovať sebakontrolu pri pohybových činnostiach.
- Dodržiavať pravidlá bezpečného pohybu.

Obsah

- Spolupráca a zapájanie sa do zdravotných cvičení zameraných na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín a osvojovanie si návykov správneho držania tela;
- tréning na rehabilitačnom bicykli primerane svojim schopnostiam;
- zapájanie sa do relaxačného cvičenia ako formy pohybu aj ako spôsob uvoľnenia;
- cvičenia na podporu koordinácie a koncentrácie;
- zvládanie základných akrobatických cvičení - sed roznožmo s predklonom, rovnovážny postoj na jednej nohe, prevaľovanie bokom v ľahu, kolíska na chrbte;
- vykonávanie prípravných, kondičných, koordinačných, kompenzačných, uvoľňovacích, vytrvalostných a obratnostných cvičení;
- postupné realizovanie kondičných cvičení zameraných na chôdzu, beh, skoky, lezenie, hádzanie a chytanie.

Pohybové aktivity a hrové činnosti

Ciele

- Používať improvizáciu pri pohybových hrách.
- Zapájať sa do sociálnej interakcie so spolužiakmi prostredníctvom pohybových hier.
- Prispôsobovať sa požiadavkám skupiny počas pohybových hier a aktivít.
- Uplatňovať sociálne prijateľnú spoluprácu a kooperáciu so spolužiakmi.

Obsah

- Zapájanie sa do rytmických hier a základov tanca, rozvíjanie rytmu, pohybového prejavu, využívanie riekaniek, točenia sa, prísuvný krok a cval bokom;
- zapájanie sa do pohybových hier;
- hranie jednoduchých loptových hier podľa stanovených pravidiel;
- zapájanie sa do kolektívnych činností, pohybových a rolových hier, kontaktných hier ;
- manipulácia s drobnými predmetmi - prenášanie, podávanie, upratovanie, skladanie, ..

Ochrana a bezpečnosť

Ciele

- Dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite.
- Dodržiavať poradie v skupine pri pohybových aktivitách a cvičení.
- Budovať dôveru v kontakte s ohľadom na individuálne a špecifické zmyslové vnímanie.
- Naučiť sa požiadať o pomoc učiteľa.

- Funkčne využívať všetky komunikačné prostriedky vo vzťahu k pohybovým aktivitám.
- Vedieť správne reagovať, keď sa stane niečo nebezpečné v škole alebo inom známom prostredí.
- Spolupracovať so spolužiakmi a spoločne odísť do bezpečia.
- Vedieť privolať pomoc v prípade ohrozenia alebo nebezpečenstva.
- Jednoducho ošetriť malé poranenie.

Obsah

- Spolupráca a dodržiavanie pravidiel pri pohybových a kolektívnych aktivitách;
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny a učenie sa ako si poradiť v kolektíve;
- uplatňovanie sociálne prijateľných spôsobov spolupráce a kooperácie so spolužiakmi;
- zúčastňovanie sa turistických vychádzok, bicyklovania, prechádzok s konkrétnym cieľom a plávania s dodržiavaním bezpečnosti;
- identifikácia zvukových signálov upozorňujúcich na nebezpečenstvo;
- nacvičovanie pokojného opustenia triedy a presunu po evakuačnej trase na určené bezpečné miesto;
- praktické simulovanie ako privolať pomoc dospelého alebo záchranej zložky v ohrozujúcej situácii;
- uplatňovanie základov prvej pomoci pri ošetrovaní drobných rán - očistenie, prelepenie náplastou.

VÝCHOVA A VZDELÁVANIE ŽIAKOV S HLUCHOSLEPOTOU V KOMBINÁCII SO STREDNÝM, TAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

Výchova a vzdelávanie žiaka s hluchoslepotou v kombinácii so stredným, ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia (ďalej len „žiaci“) prebieha individualizovane na základe multidisciplinárnej diagnostiky, primárne s dôrazom na špeciálnopedagogickú a psychologickú diagnostiku. Výchovno-vzdelávací proces zohľadňuje aktuálny psychický a fyzický stav žiaka a je kombinovaný s relaxačnými, terapeutickými a stimulačnými aktivitami. Vyučovanie sa organizuje v krátkych blokoch s dôrazom na vytvorenie bezpečného, sensoricky prispôsobeného prostredia, ktoré podporuje rozvoj komunikácie, zmyslového vnímania, motoriky a sociálnych zručností, orientácie v priestore a samostatného pohybu.

Prostriedkom vzdelávania u žiakov zvyčajne nie je slovo a často ani hovorená reč. Na dorozumievanie žiakov sa využívajú predovšetkým rôzne komunikačné formy a prostriedky, aj formy augmentatívnej a alternatívnej komunikácie, ktoré vedú k osvojeniu zručností dorozumievania sa žiakov s najbližším okolím. Táto skutočnosť ovplyvňuje všetky vzdelávacie oblasti, pričom úroveň vzdelávania a získaných poznatkov závisí aj od ďalších faktorov, nielen poruchy zraku a poruchy sluchu, ale aj od zníženého intelektu, neurologických problémov, nedostatočnej ranej a predškolskej starostlivosti, využívaných kompenzačných a rehabilitačných pomôcok. Obsah vzdelávania v jednotlivých vzdelávacích oblastiach je prispôsobený špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám žiakov.

VZDELÁVACIA OBLASŤ JAZYK A KOMUNIKÁCIA

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia je zameraná na rozvíjanie komunikačných schopností žiakov. Umožňuje žiakom nájsť prostriedky a formy dorozumievania sa so svojim okolím. Prostriedkom vzdelávania v tejto oblasti zvyčajne nie je hovorená a ani písaná reč. Využívané sú rôzne formy augmentatívnej a alternatívnej komunikácie, ktoré pomáhajú žiakom dorozumievať sa s okolím podľa ich individuálnych možností a schopností. Obsah vzdelávacej oblasti vychádza z potreby multisenzorickej stimulácie, zohľadňuje obmedzené jazykové, sluchové a zrakové schopnosti žiakov a rešpektuje ich mentálnu úroveň bez ohľadu na fyzický vek.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- využívať dostupné komunikačné prostriedky na nadviazanie kontaktu s okolím prostredníctvom zmyslov;
- kombinovať náhradné a doplnkové komunikačné systémy s hovorenou rečou;
- porozumieť sprostredkovanému obsahu komunikácie;
- vyjadriť obsahy a komunikačné zámery primeranými komunikačnými prostriedkami;
- vyjadriť sa prostredníctvom grafickej činnosti;
- napísať vetu/krátky text s porozumením;
- prečítať slovo, krátku vetu v tlačennom písme, v Braillovej abecede, podľa možností žiaka;
- využívať komunikačné a kompenzačné pomôcky.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Komunikačná interakcia
- Rozprávanie
- Písaná produkcia
- Kognitívne procesy a učenie
- Recepcia textov

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Komunikačná interakcia

Ciele

- Iniciovať kontakt s komunikačným partnerom.
- Poznať známe osoby alebo predmety podľa vzhľadu, tvaru, vône či dotyku.
- Používať základné znaky alebo posunky na označenie činností, predmetov, osôb.
- Udržať pozornosť v komunikačnej situácii.
- Používať augmentatívnu a alternatívnu komunikáciu.
- Vyjadriť svoje potreby a pocity primeranými komunikačnými prostriedkami.
- Uplatniť základné pravidlá spoločenskej interakcie.
- Vieť jednoduchý dialóg prostredníctvom primeraných komunikačných prostriedkov.

Obsah

- Vytváranie kontaktov prostredníctvom dotyku, mimiky alebo pohybu tela;
- reagovanie na známe osoby a podnety z prostredia otočením hlavy, výrazom tváre, upokojením a iným primeraným spôsobom;
- rozpoznávanie známych osôb alebo predmetov podľa vzhľadu, tvaru, vône či dotyku a priradenie k nim príslušného symbolu alebo gesta;
- udržiavanie pozornosti na zrakový, sluchový, hmatový alebo čuchový podnet v prostredí;
- nadväzovanie a udržiavanie pozornosti pri zdieľanej aktivite, pri počúvaní komunikačného partnera;
- vyjadrovanie postoja alebo emócie úsmevom, pohybom, únikom z interakcie;
- vyjadrovanie svojich základných potrieb neverbálne alebo verbálne;
- používanie základných znakov alebo posunkov na označenie činností, predmetov, osôb;
- vyjadrovanie potrieb, pocitov, prežívania používaním obľúbených hračiek, predmetov záujmu;
- vyjadrovanie potreby „ešte“, „prosím si“ pri akejkoľvek činnosti, pri akejkoľvek potrebe;
- výber z dvoch alebo viacerých možností;
- porozumenie opakovanému rytmu, rozlišovanie a využívanie opakovaného rytmu a štruktúry dňa ako základu pre predvídateľnú komunikáciu, aj v rámci denného kalendára;
- používanie sociálnych rituálov;
- rozlišovanie základných pokynov „pod' sem“, „zober“, „sadni si“ a reagovanie na ne;
- používanie systémov augmentatívnej a alternatívnej komunikácie - prirodzené posunky, posunková komunikácia pre žiakov s mentálnym postihnutím, prstové znaky, gestika, mimika,

haptika, predmetová komunikácia, obrázková komunikácia, piktogramy, Makaton, Blissov dorozumievací systém, elektronické komunikačné systémy;

- osvojenie si základných spoločenských pravidiel;
- používanie pozdravu, poďakovania, prosby, ospravedlnenia;
- používanie primeraných komunikačných prostriedkov pri vyjadrovaní rôznych komunikačných zámerov;
- kladenie otázok a formulovanie odpovedí na otázky;
- reagovanie pri jednoduchom dialógu vo dvojici;
- rozširovanie slovnej zásoby prostredníctvom tém dialógu.

Rozprávanie

Ciele

- Imitovať motorické, verbálne a sociálne prejavy.
- Pomenovať osoby, predmety a javy prostredníctvom primeraných komunikačných prostriedkov.
- Používať referenčné predmety a predmety dennej potreby pri komunikácii.
- Zhromaždiť základné informácie k téme prostredníctvom obrázkov a predmetov.
- Vyjadriť jednoduchú informáciu prostredníctvom primeraných komunikačných prostriedkov.
- Určiť hlavné znaky pozorovaného objektu, činnosti, situácie.
- Reprodukovať príbeh prostredníctvom primeraných komunikačných prostriedkov.
- Opísať jednoduchý pracovný postup.

Obsah

- Napodobňovanie jednoduchých gest a pohybov iných osôb;
- pochopenie významu slov;
- pomenovávanie osôb, predmetov a javov;
- používanie referenčných predmetov, predmetov dennej potreby pri komunikácii;
- zovšeobecňovanie jednoduchých pojmov;
- pochopenie obsahu vety;
- tvorenie vety;
- sledovanie prejavu spolužiakov;
- vyberanie predmetov alebo obrázkov potrebných na rozvíjanie témy;
- používanie pojmov označujúce smer a polohu;
- komentovanie obrázkov, činnosti, situácie prostredníctvom primeraných komunikačných prostriedkov;
- vytváranie a využívanie obrázkovej osnovy;
- reprodukovanie jednoduchého prejavu, krátkej básne s porozumením prostredníctvom primeraných komunikačných prostriedkov;
- formulovanie odpovede na položené otázky;
- reprodukovanie prežitej skúsenosti alebo príbehu jednoduchým spôsobom prostredníctvom primeraných komunikačných prostriedkov;
- opísanie jednoduchého pracovného postupu;
- uplatňovanie časovej postupnosti pri reprodukcii deja;
- vyjadrenie krátkeho príležitostného prejavu, blahoželaní.

Písaná produkcia

Ciele

- Uplatňovať správne držanie tela pri grafomotorických činnostiach.
- Primerane manipulovať s písacími nástrojmi a materiálmi.
- Vyjadriť sa graficky pomocou rôznych foriem.
- Písať veľké tlačené písmená slovenskej abecedy.
- Používať Braillovo písmo.
- Priradiť napísané slovo k predmetu alebo k obrázku.
- Prepísať slová podľa predlohy.

Obsah

- Ovládanie vlastného tela a pohybu končatín pri grafomotorických činnostiach;
- vnímanie, tolerovanie a vedomé reagovanie na taktilné, pohybové, vizuálne, vibračné podnety v priestore pre prácu rukou;
- rozvíjanie hrubej motoriky hornej končatiny prostredníctvom mávania, napínania paže, pohybu v priestore, úderov do povrchu;
- rozvíjanie taktilného vnímania dlane a prstov prostredníctvom kontaktu s rôznorodými povrchmi, textúrami, teplotami a materiálmi;
- vykonávanie pohybu ruky po rôznych povrchoch a v rôznych smeroch, využívanie stierania celou plochou dlane, ťahanie prstom, vedenie písacieho nástroja;
- vytváranie a udržiavanie úchopu pomocou manipulácie s predmetmi rôznej veľkosti a tvaru;
- vytváranie farebnej stopy na podložke čmáraním;
- prechádzanie od spontánneho pohybu k zámerne vedenému ťahu spojenému s jednoduchým významom;
- rozvíjanie koordinácie ruka – oko pri grafickej činnosti s vizuálnou alebo taktilnou oporou, využívanie plastickej predlohy, šablóny, reliéfneho papiera;
- realizovanie prípravných, predpisateľských cvikov;
- uplatňovanie písania v smere zľava doprava;
- uplatňovanie primeraného tlaku písacieho nástroja na podložku;
- obťahovanie jednoduchých tvarov, línií a štruktúr podľa predlohy;
- vykonávanie základných grafomotorických pohybov, realizovanie vodorovných a zvislých čiar, oblúkov, kruhov, vlnoviek, krížikov, slučky vo veľkoplošnom a neskôr menšom formáte;
- obkresľovanie makiet;
- poznávanie a uplatňovanie základných pracovných návykov pri grafomotorickej činnosti ako sú príprava pomôcok, správna poloha, začiatok a ukončenie činnosti;
- spájanie grafomotorickej činnosti s funkciou: označenie výberu, podpísanie sa značkou, dokreslenie symbolu, spojenie obrázku, obkreslenie znaku;
- poznávanie a používanie tvarov tlačeneho písma;
- používanie Braillovej abecedy pri písaní;
- písanie vlastného mena a známych slov veľkými tlačnými písmenami;
- priradovanie názvov k obrázkom;
- odpisovanie a prepisovanie slov, krátkych textov.

Kognitívne procesy a učenie

Ciele

- Zamerať a udržať pozornosť pri vykonávaní činnosti na primeraný čas.
- Udržiavať pozornosť pri komunikácii, pri manipulácii s predmetmi.
- Reagovať na taktilné, vizuálne alebo auditívne podnety primeranou odpoveďou podľa individuálnych možností.
- Triediť predmety, obrázky, symboly a znaky podľa určeného kritéria.
- Preukázať vzťah medzi predmetom, jeho reprezentáciou a jazykovým označením.
- Využívať reálne predmety ako komunikačné prostriedky.
- Uplatňovať symbolickú reprezentáciu v systéme augmentatívnej a alternatívnej komunikácie.
- Chápať časové a priestorové pojmy.
- Dokončiť zadanú úlohu.

Obsah

- Zameriavanie pozornosti na konkrétnu osobu, objekt, obrázok, nákres;
- organizovanie pracovného priestoru a času pri zadanej činnosti;
- poznávanie osôb na základe charakteristických znakov, na základe pomenovania a fotografie;
- identifikácia vlastného mena a mien blízkych osôb na základe charakteristických znakov;
- prepájanie reálneho predmetu s jeho symbolickou reprezentáciou v systéme augmentatívnej a alternatívnej komunikácie;
- priradovanie obrázka k jeho pomenovaniu, priradovanie pomenovania k obrázku;
- porozumenie časovým pojmom;
- rozlišovanie polohy objektov;
- porozumenie príčiny a následku konania;
- vykonávanie jednoduchej činnosti na základe porozumenia pokynu;
- plnenie inštrukcií na základe postupných krokov;
- vyjadrovanie postojov k reálnym a zobrazeným objektom;
- diferencovanie obrázkov a tvarov ako nositeľov informácií;
- reagovanie na taktilné, vizuálne alebo auditívne podnety;
- rozlišovanie predmetov, obrázkov, symbolov a znakov podľa tvaru, veľkosti, farby, materiálu alebo funkcie;
- porovnávanie predmetov a určovanie zhody a rozdielu;
- vzájomné priradovanie rovnakých predmetov alebo zobrazení;
- manipulácia s reálnymi predmetmi a ich funkčné využívanie v prirodzených situáciách;

- upevňovanie významu pojmov prostredníctvom opakovania a využívania v bežných komunikačných situáciách.

Recepcia textov

Ciele

- Spracovávať informácie dostupnými komunikačnými kanálmi.
- Sústrediť pozornosť na čítaný alebo počúvaný literárny text.
- Identifikovať základné informácie na základe reprodukovanej predlohy.
- Prečítať slovo, krátku vetu v tlačenom písme, v Braillovej abecede.
- Vyjadriť svoje pocity, myšlienky, zážitky z počúvaného textu a z ilustrácií.
- Reprodukovať dej príbehu primeranými komunikačnými prostriedkami.
- Uplatniť časovú postupnosť pri reprodukcii deja.
- Dramatizovať s pomocou učiteľa vhodné literárne predlohy.
- Vyjadrovať vlastné pocity a zážitky z návštevy kultúrneho podujatia.

Obsah

- Realizovanie cvičení na rozvoj oromotoriky, pohybu pier a jazyka, hovoridiel;
- využívanie dychových a fonačných cvičení so zámerom nácviku správneho dýchania;
- diferencovanie zrakových a sluchových podnetov, napodobňovanie hlasov a zvukov prostredníctvom dostupných senzorických prostriedkov;
- identifikovanie hlások v slove, diferencovanie zvukov reči;
- pochopenie vzťahu medzi hláskou a písmenom;
- čítanie slabík, slov, krátkych viet;
- odlišovanie textu od ilustrácie;
- realizovanie obrázkového čítania;
- vytváranie jednoduchého príbehu podľa ilustrácie;
- kombinovanie zmyslového vnímania s komunikačným zámerom, vykonávanie činnosti ako podať predmet na výzvu, ukázať na obrázok a ďalšie;
- porozumenie jednoduchým schémam, náčrtom, piktogramom;
- používanie jednoduchých piktogramov, obrázkov alebo predmetov v známych situáciách;
- využívanie komunikačných pomôcok ako sú komunikačná kniha, znamenie dotykcom na vyjadrenie voľby alebo potreby;
- orientovanie sa v šesťbode na kolíčkovej tabuľke;
- orientovanie sa v jednoduchých tabuľkách;
- identifikovanie hlavných znakov opisovaného objektu;

- sledovanie príbehov a ilustrácií v leporelách, v knihách;
- počúvanie a rytmizovanie jednoduchých riekaniek;
- orientovanie sa v školskej knižnici a využívanie jej zdrojov;
- porozumenie a reprodukovanie sprostredkovaných informácií samostatne alebo na základe obrázkovej osnovy;
- porozumenie a uplatňovanie dejovej postupnosti v príbehu, v opise pracovného postupu;
- reprodukovanie deja, pracovného postupu na základe obrázkovej osnovy;
- rozlišovanie a identifikovanie literárnych postáv pomocou názorného modelovania;
- stvárňovanie vhodných literárnych predlôh metódami tvorivej dramatiky pod vedením učiteľa;
- vyjadrovanie vlastných pocitov a zážitkov z návštevy kultúrneho podujatia.

VZDELÁVACIA OBLASŤ MATEMATIKA A INFORMATIKA

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Matematika a informatika je zameraná na rozvíjanie elementárnych matematických predstáv a vedomostí žiakov. Dôraz sa kladie na vnímanie množstva, poradia, odlišností, veľkosti, tvaru, čísla, času a priestoru. Modely matematických objektov a situácií poskytujú možnosti a podnety na získavanie skúseností a objavovanie vzťahov medzi objektmi okolitého sveta, čím prispievajú k rozvíjaniu rozumovej činnosti. Obsah vzdelávacej oblasti poskytuje žiakom matematické vzdelanie primerané ich mentálnej a senzomotorickej úrovni na ich praktické uplatnenie v každodenných situáciách. Informatika má v prípade žiakov komplementárny charakter a jej vyučovanie je zabezpečené u žiakov, ktorí na to majú potenciál, v rámci vyučovacieho predmetu zameraného na učivo matematiky.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- rozoznať matematickú podstatu problémov a riešiť ich pomocou matematiky primerane svojim individuálnym schopnostiam v bežných životných situáciách;
- triediť skupiny predmetov podľa rôznych kritérií;
- používať základné početové operácie s číslami a pri manipulácii s predmetmi;
- porozumieť matematickým vzťahom a postupom na úrovni zodpovedajúcej schopnostiam a potrebám žiakov;
- uplatňovať matematické zručnosti pri narábaní s peniazmi, pri vážení, meraní a jednoduchom odhadovaní množstva v reálnych podmienkach;
- rozlišovať jednoduché rovinné a priestorové geometrické útvary;
- orientovať sa v rovine, v priestore;
- používať pomôcky a digitálne zariadenia na riešenie jednoduchých matematických operácií;
- s pomocou vyhľadávať a spracovávať praktické údaje na internete.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Komponent so zameraním na matematiku:
  - Čísla a operácie s číslami
  - Matematické operácie v reálnom živote
  - Geometria a meranie
- Komponent so zameraním na informatiku:
  - Práca s digitálnymi zariadeniami a softvérom
  - Vyhľadávanie a spracovanie informácií
  - Digitálna bezpečnosť

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Komponent so zameraním na matematiku

Čísla a operácie s číslami

Ciele

- Diferencovať a triediť predmety podľa rôznych kritérií.
- Používať prirodzené čísla do 10, v rôznych kontextoch a aplikovať poznatky z numerácie pri riešení úloh.
- Používať základné početové operácie pri riešení jednoduchých úloh.
- Rozhodnúť o pravdivosti jednoduchých výrokov.

Obsah

- Triedenie predmetov podľa jedného znaku alebo podľa viacerých znakov;
- porovnávanie počtu predmetov prostredníctvom pojmov viac, menej, rovnako;
- porozumenie pojmom nič, niečo, všetko, prostredníctvom bežných situácií;
- tvorenie zhodných dvojice predmetov;
- porozumenie jednoduchým výrokom a rozhodovanie o ich pravdivosti;
- porozumenie pojmu číslo na základe predstáv o počte konkrétnych predmetov;
- realizovanie práce s množinami a ich prvkami, vykonávanie ich tvorby, usporiadania, triedenia, porovnávaní;
- počítanie na prstoch;
- správne čítanie a písanie čísel do 10;
- interpretovanie čísel do 10 v rôznych kontextoch;
- orientovanie sa v vzostupnom a zostupnom číselnom rade a usporiadanie čísel v obore do 100;
- orientovanie sa na číselnej osi;
- rozloženie čísla;
- porovnávanie čísla a zapísanie výsledku porovnania;
- modelovanie párneho a nepárneho počtu prvkov;
- riešenie jednoduchých nerovníc na prípravnej úrovni;
- vykonávanie písomného sčítania a odčítania jednociferných čísel;
- vykonávanie písomného sčítania a odčítania jednociferných a dvojciferných čísel bez a s prechodom cez základ 10 v obore do 100;
- overovanie si výsledkov sčítania a odčítania pomocou inverznej operácie;
- delenie na rovnaké časti;
- využívanie každodenných situácií na praktické počítanie;

- používanie pomôcok, matematických reprezentácií a digitálnych zariadení na modelovanie a riešenie jednoduchých matematických problémov a slovných úloh.

Matematické operácie v reálnom živote

Ciele

- Aplikovať jednoduché pravidlá opakujúceho sa vzoru tvoreného znakmi, symbolmi, predmetmi, obrázkami, číslami.
- Orientovať sa v čase prostredníctvom denného režimu.
- Používať peniaze v bežných situáciách.
- Modelovať jednoduché pozorované závislosti z reálneho života.

Obsah

- Identifikovanie vzorov v reálnom živote;
- identifikovanie prvkov, členov a pravidiel opakujúceho sa vzoru tvoreného predmetmi, symbolmi, obrázkami, číslami;
- určovanie a dopĺňanie chýbajúcich členov vo vzore a v číselnej postupnosti;
- poznávanie, porovnávanie a usporiadanie peňažných jednotiek pomocou peňažných modelov;
- používanie peňazí v bežných situáciách;
- dodržiavanie postupnosti krokov pri sebaobslužných činnostiach;
- určovanie – čítanie, zapisovanie a znázorňovanie času na ručičkových a digitálnych hodinách;
- objavovanie nových vzťahov a závislostí v štvorcovej sieti, využívanie obrázkového sudoku.

Geometria a meranie

Ciele

- Orientovať sa v rovine a v priestore.
- Rozlišovať a porovnávať jednoduché rovinné a priestorové geometrické útvary.
- Modelovať jednoduché rovinné geometrické útvary.

Obsah

- Orientovanie sa na vlastnom tele, na pracovnej ploche, v priestore triedy, v blízkom okolí;
- rozlišovanie pravej a ľavej strany;
- určovanie polohy objektov vzhľadom k sebe, k inému objektu a dvoch objektov navzájom;
- určovanie polohy objektov v rovine a priestore;
- vykonávanie pohybu napodobňovaním, podľa záznamu alebo slovného opisu;
- zaznamenávanie smeru a pohybu objektu v rovine;
- orientovanie sa a nachádzanie cesty v labyrinte;
- orientovanie sa podľa jednoduchého plánu;

- určovanie a vyznačovanie bodov, ktoré patria alebo nepatria útvaru, ležia alebo neležia na útvare;
- rozlišovanie, triedenie a porovnávanie rovinných a priestorových útvarov prostredníctvom hmatu, manipulácie a porovnávania;
- rozlišovanie, modelovanie, skladanie a rozkladanie jednoduchých rovinných útvarov: úsečky, kruhu, štvorca, obdĺžnika, trojuholníka a priestorového útvaru: gule, kocky, kvádra, valca, kužeľa, ihlanu,
- nachádzanie reprezentácie jednoduchých rovinných a priestorových útvarov v realite;
- stavanie stavby z kociek podľa vzoru, podľa plánu;
- správne manipulovanie s pravítkom, kružidlom;
- realizovanie merania dĺžky, vzdialenosti, šírky, výšky;
- určovanie hmotnosti, objemu, obsahu predmetov;
- načrtnutie alebo narysovanie a označenie rovinných útvarov;
- dokresľovanie osovo súmerných útvarov v štvorcovej sieti podľa vodorovnej a zvislej osi súmernosti.

Komponent so zameraním na informatiku

Práca s digitálnymi zariadeniami a softvérom

Ciele

- Identifikovať kľúčové súčasti digitálneho zariadenia a chápať ich význam pre prácu s informáciami.
- Zapnúť a vypnúť digitálne zariadenie: počítač, tablet, mobilný telefón, smartfón, ovládať jeho základné funkcie s narastajúcou mierou samostatnosti.

Obsah

- Rozlišovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy, digitálneho zariadenia;
- zapínanie a vypínanie digitálneho zariadenia samostatne alebo s pomocou;
- ovládanie dotykovej obrazovky digitálneho zariadenia;
- rozlišovanie ikon potrebných na ovládanie digitálneho zariadenia;
- podľa individuálnych schopností využívanie ovládania digitálneho zariadenia dotykom, pomocou počítačovej myši, klávesnice.

Vyhľadávanie a spracovanie informácií

Ciele

- S pomocou vyhľadávať praktické údaje potrebné pre bežný život.
- Využívať edukačné programy a digitálne hry ako nástroj na rozvoj rozvíjanie kognitívnych funkcií a pozornosti a na zmysluplné trávenie voľného času.
- Kreatívne sa vyjadriť prostredníctvom jednoduchých grafických nástrojov.
- Implementovať prvky alternatívnej a augmentatívnej komunikácie cez špecializované digitálne aplikácie.

Obsah

- Vyhľadávanie praktických údajov s pomocou;
- spúšťanie a ukončovanie jednoduchej digitálnej hry alebo edukačnej aktivity samostatne alebo s pomocou;
- prehrávanie hudby alebo filmov samostatne alebo s pomocou;
- práca v jednoduchom grafickom editore a tvorba obrázkov voľnou rukou alebo digitálnymi pečiatkami;
- využívanie špecifických edukačných programov zamerané na rozvoj vnímania, pamäti a priestorovej orientácie;
- práca so špecializovaným softvérom určeným pre alternatívnu komunikáciu, výber piktogramu na tablete pre vyjadrenie potreby alebo inej činnosti s pomocou alebo samostatne.

Digitálna bezpečnosť

Ciele

- Použiť elementárne návyky bezpečného správania sa v digitálnom prostredí.
- Dbáť na dôležitosť ochrany súkromia a osobných údajov na internete.
- Uplatniť hygienické návyky pri digitálnej komunikácii.

Obsah

- Používanie digitálneho zariadenia na zasielanie a prijímanie jednoduchých správ, obrázkov alebo piktogramov;
- porozumenie rizikám súvisiacim s poskytnutím adresy alebo hesiel cudzím a neznámym osobám a uplatňovanie bezpečného správania sa v online prostredí;
- ochrana vlastného súkromia a schopnosť požiadať o pomoc dospelú osobu pri nejasnom alebo nebezpečnom obsahu;
- dodržiavanie základných hygienických návykov, správnej vzdialenosti od monitora a časového limitu práce s digitálnou technikou.

VZDELÁVACIA OBLASŤ ČLOVEK A PRÍRODA

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda je zameraná na poznávanie a utváranie vzťahu žiakov k najbližšiemu okoliu prostredníctvom priamej skúsenosti a zmyslového vnímania. Sú v nej integrované poznatky z prírodovedných odborov. Žiaci si poznatky osvojujú na základe vlastného pozorovania, manipulovania, vlastných skúseností a podporovaného experimentovania. Obsah vzdelávacej oblasti zohľadňuje obmedzené senzomotorické, komunikačné a orientačné schopnosti žiakov a rešpektuje ich mentálnu úroveň bez ohľadu na fyzický vek.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- využívať zmyslové vnímanie a pozorovanie na získavanie informácií o reálnych predmetoch a javoch v okolí;
- pomenovať základné časti svojho tela;
- signalizovať fyzickú nepohodu alebo bolesť;
- správať sa zodpovedne voči okolitému prostrediu a vlastnému zdraviu;
- spolupracovať pri jednoduchých bádateľských aktivitách a obohacovať svoje doterajšie poznanie.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Vlastnosti látok a javov v prostredí
- Živá a neživá príroda
- Starostlivosť o telo a zdravie človeka

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vlastnosti látok a javov v prostredí

Ciele

- Poznať predmety vo svojom okolí prostredníctvom dostupných zmyslov.
- Účelne manipulovať s predmetmi.
- Priradiť reálny predmet k jeho zobrazeniu.
- Triediť látky podľa rôznych kritérií na základe zmyslových orgánov.
- Experimentovať so svetelnými zdrojmi.
- Vnímať zmeny v okolitom priestore prostredníctvom dostupných zmyslov.
- Rozpoznávať prírodné javy a ich zmeny.

Obsah

- Vnímanie a poznávanie predmetov vo svojom okolí prostredníctvom dostupných zmyslov;
- manipulovanie a rozlišovanie rôznych povrchov a štruktúry materiálov;
- skúmanie a porovnávanie vlastností materiálov a látok;
- porovnávanie, triedenie a usporadúvanie predmetov podľa rôznych kritérií;
- vyhľadávanie predmetov v priestore;
- vkladanie predmetov rôznych tvarov do správnych otvorov;
- skladanie predmetov z viacerých častí;
- rozpoznanie medzi reálnym predmetom a jeho zobrazením, obrázkom, fotografiou;
- priradovanie reálneho predmetu k jeho obrázku;
- spájanie dvoch navzájom sa dopĺňujúcich predmetov: pohár – voda, obálka – list, zubná kefka – zubná pasta;
- pozorovanie a vytváranie tieňov;
- skúmanie priepustnosti svetla rôznymi objektmi a materiálmi;
- sledovanie obrazu v zrkadle;
- sledovanie zmien v priestore;
- pozorovanie zmien skupenstva vody v súvislosti s meniacou sa teplotou;
- skúmanie rozpúšťania rôznych materiálov a látok vo vode.

Živá a neživá príroda

Ciele

- Pomenovať podobnosti a rozdiely medzi vybranými súčasťami živej a neživej prírody: voda, vzduch, pôda.
- Priradiť rastlinu, hubu alebo živočícha k správnej skupine podľa obrázka alebo modelu.
- Sledovať a charakterizovať zmeny v prírode počas roka.
- Orientovať sa na základe významných bodov v objektoch a v krajine.
- Uplatňovať zásady šetrného správania k prírode, k energetickým zdrojom.

Obsah

- Poznávanie prírody vo svojom bezprostrednom okolí;
- vnímanie a rozlišovanie vlastností prvkov neživej prírody;
- rozlišovanie dňa a noci;
- identifikovanie rozdielov v prírode v ročných obdobiach;
- rozlišovanie časových úsekov počas roka -deň, týždeň, mesiac, a poznanie ich názvov;

- poznávanie a pomenovanie vybraných druhov rastlín, húb a živočíchov;
- sledovanie životných prejavov rastlín a živočíchov;
- rozpoznávanie základných druhov a častí rastlín;
- poznávanie a porovnávanie plodov a semien rôznych rastlín;
- rozlišovanie medzi ovocím a zeleninou;
- poznávanie a rozlišovanie živočíchov podľa vzhľadu, zvukov, prostredia, v ktorom žijú a iných znakov;
- určovanie základných častí tela živočíchov;
- poznávanie rozdielnych životných podmienok potrebných pre rôzne druhy živých organizmov;
- pozorovanie a opisovanie premenlivosti počasia;
- zodpovedné správanie sa voči životnému prostrediu, udržiavanie čistoty a poriadku vo svojom okolí.

Starostlivosť o telo a zdravie človeka

Ciele

- Určiť základné časti ľudského tela.
- Identifikovať základné fyziologické funkcie ľudského tela.
- Uplatňovať zásady zdravého životného štýlu.
- Rozlíšiť príznaky chorôb a nebezpečných situácií.
- Privolať a poskytnúť pomoc.

Obsah

- Identifikovanie základných častí ľudského tela, vnímanie jeho životných prejavov;
- spoznávanie významu zmyslových orgánov pre život človeka;
- vnímanie, rozlišovanie a identifikovanie vôní;
- vnímanie, rozlišovanie a identifikovanie chutí;
- spájanie vône a chuti s konkrétnou činnosťou alebo časom;
- poznanie a uplatňovanie princípov starostlivosti o vlastné zdravie v rámci hygieny, stravovania, pitného režimu, obliekania a odpočinku;
- vyberanie vhodného oblečenia podľa teploty prostredia;
- rozlišovanie a vyjadrovanie fyzickej pohody a nepohody, bolesti;
- rozpoznávanie nebezpečného správania a prvkov a potreby ochrany zdravia;
- poznávanie a rešpektovanie výstražných označení;
- poznávanie zásad poskytovania prvej pomoci;
- privolanie pomoci v prípade potreby.

VZDELÁVACIA OBLASŤ ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť sa zameriava na budovanie a kultivovanie osobnostného, sociálneho, morálneho a duchovného rozmeru žiakov s dôrazom na poznávanie seba, iných ľudí, svojho okolia a na riešenie jednoduchých životných situácií. Žiaci sa učia vnímať a rozlišovať, čo je správne a nesprávne v medziľudských vzťahoch, rešpektovať potreby iných ľudí a v prípade potreby im poskytnúť pomoc.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- vyjadriť vlastný názor a rozhodnutie;
- pomenovať svoje silné a slabé stránky;
- určiť funkciu a účel predmetov pri konkrétnych činnostiach;
- správať sa ohľaduplne k spolužiakom pri každodenných činnostiach.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Ja a môj svet
- Empatia a medziľudské vzťahy
- Náboženská výchova/náboženstvo

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Ja a môj svet

Ciele

- Identifikovať seba a blízke osoby vo svojom okolí.
- Určiť, na čo slúžia a akým spôsobom sa používajú predmety dennej potreby.
- Orientovať sa v čase a priestore.
- Uplatňovať nové sociálne roly prostredníctvom simulovaných a reálnych situácií.

Obsah

- Vizuálne alebo hmatové rozlišovanie seba na fotografii či v zrkadle a vnímanie svojej jedinečnosti;
- vyjadrovanie svojich osobných údajov slovne alebo posunkom;
- pozitívne reagovanie na svoje meno;
- uvedomovanie si svojich silných stránok pri úspechoch v činnosti;
- identifikovanie a pomenovanie členov rodiny, ich rolí, úloh a zodpovednosti;
- poznávanie a rozlišovanie časti bytu a jeho vybavenia;

- spoznávanie rôznych typov rodín a životných situácií detí;
- poznávanie svojich spolužiakov a učiteľov, oslovanie ich menom, posunkom alebo prostredníctvom vizuálnych značiek;
- orientovanie sa v priestore a v okolí školy;
- poznávanie účelu a spôsobu použitia predmetov dennej potreby v domácnosti, v škole, pri voľnočasových aktivitách;
- rozpoznávanie denných časových úsekov určených na prácu, jedlo, odpočinok a orientovanie sa v bežnom časovom rozvrhu;
- orientovanie sa v dňoch a mesiacoch v kalendári;
- orientovanie sa v časových intervaloch od – do;
- zúčastňovanie sa na príprave a realizácii slávenia osobných a spoločenských sviatkov;
- poznávanie povolání a rozpoznávanie ich funkcie a účelu;
- rozlišovanie dopravných prostriedkov podľa druhu a účelu použitia;
- poznávanie a uplatňovanie zásad bezpečnosti pri pohybe na chodníku, na vozovke a pri cestovaní;
- zapájanie sa do bežných životných situácií ako je nákup v obchode, návšteva lekára, cestovanie, objednávanie jedla, komunikácia s osobami v okolí, prípadne ďalších bežných situácií.

Empatia a medziľudské vzťahy

Ciele

- Uplatňovať základné formy spoločenského správania.
- Vytvárať pozitívne medziľudské vzťahy.
- Rozlišovať, čo je správne a nesprávne v medziľudských vzťahoch.
- Prejavovať rešpekt, záujem a podporu iným.
- Ukázať obľúbené predmety.
- Vybrať preferovanú činnosť.

Obsah

- Osvojovanie a uplatňovanie základných prejavov zdvorilosti - pozdrav, prosím, ďakujem, prepáč, ich používanie v bežnej komunikácii a uvedomovanie si ich dôsledkov;
- vyjadrovanie súhlasu alebo nesúhlasu v rôznych situáciách adekvátnym gestom, slovom a rešpektovanie súhlasu a nesúhlasu druhých;
- prejavovanie záujmu o druhých, formulovanie jednoduchých otázok a aktívne počúvanie;
- dodržiavanie dohodnutých pravidiel správania v triede;
- prejavovanie úcty a vďačnosti rodičom, starým rodičom a blízkym;

- určovanie, čo je správne a nesprávne na príkladoch;
- spoznávanie svojich dobrých vlastností;
- rozpoznanie svojich záľub a záujmov;
- vyjadrovanie želaní a túžob a plánovanie ich realizácie;
- vnímanie kamarátstva a spolupráce ako dobrého modelu vzťahov;
- zapájanie sa do spoločných hier a aktivít;
- obdarovávanie a oceňovanie iných;
- rozlišovanie a chápanie rozdielu medzi napomáhajúcim a ubližujúcim správaním;
- rozlišovanie dobrých a zlých vlastností ľudí na konkrétnych príkladoch;
- vyjadrovanie svojich pocitov a prežívania v rôznych situáciách;
- vnímanie potrieb iných a rešpektovanie ich jedinečnosti;
- poskytovanie pomoci druhým;
- rozpoznanie významu sebaovládania a sebariadenia.

VZDELÁVACIA OBLASŤ ČLOVEK A SVET PRÁCE

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce je zameraná na rozvíjanie motorických schopností a zručností žiakov a zastáva vo výchove a vzdelávaní žiakov nenahraditeľnú úlohu pri budovaní ich osobnej nezávislosti. Prostredníctvom pracovných, manipulačných a praktických činností žiaci získavajú základné sebaobslužné návyky, rozvíjajú si jemnú motoriku a manuálne zručnosti a učia sa manipulovať s prírodnými a technickými materiálmi podľa svojich individuálnych možností. Činnosti sú realizované formou praktických aktivít, didaktických hier a skupinových aktivít, ktoré zohľadňujú individuálne potreby žiakov.

Žiaci spoznávajú rôzne druhy materiálov a pracovných nástrojov, vytvárajú jednoduché výrobky, osvojujú si základné pestovateľské činnosti a učia sa starostlivosti o rastliny. Vzdelávacia oblasť zároveň podporuje rozvoj komunikačných schopností prostredníctvom verbalizácie a komentovania vykonávaných činností, smeruje k rozvoju samostatnosti, pozitívneho vzťahu k pracovným návykom a k schopnosti prakticky aplikovať nadobudnuté zručnosti v každodennom živote. Sebaobslužné a hygienické činnosti u žiakov priamo podporujú ich nezávislosť, starostlivosť o seba a prostredie a zároveň posilňujú ich sebavedomie a zručnosti potrebné pre každodenný život.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- rozlíšiť aspoň 5 bežných prírodných a technických materiálov pomocou dostupných zmyslov;
- spoznávať rôzne materiály pomocou zmyslov a pri využívaní základných technických postupov;
- predviesť jednoduchý pracovný postup samostatne alebo s pomocou;
- zapájať sa do jednoduchých pracovných činností, montáže a demontáže predmetov;
- vykonať základné sebaobslužné úkony obliekanie, skladanie odevu, ukladanie predmetov podľa prispôbeného postupu;
- realizovať jednoduché pestovateľské práce;
- pripraviť jednoduché pokrmy a nápoje s pomocou;
- podieľať sa na udržiavaní čistého a estetického prostredia triedy a svojho okolia;
- preukázať zodpovedný prístup k práci a starostlivosť o zverené pomôcky;
- dodržiavať hygienické zásady a kultúru stravovania.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Práce v domácnosti
- Kultúra stolovania
- Pestovateľské práce a starostlivosť o okolie

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Práce v domácnosti

Ciele

- Pomenovať základné materiály a ich využitie v bežnom živote.
- Určiť vlastnosti materiálov hmatom a zrakom.
- Vyrobiť jednoduchý výrobok podľa predlohy, vlastnej predstavy alebo pokynu.
- Uchopiť a manipulovať s predmetom, s materiálom a pracovným nástrojom podľa pokynu.
- Spojiť diely stavebnice alebo iného montážneho materiálu podľa návodu.
- Obslúžiť jednoduchý spotrebič podľa návodu.
- Skladať, upravovať a uložiť oblečenie podľa potreby.
- Pomenovať základné povolania alebo profesie podľa obrázkov, pozorovania alebo praktických aktivít.
- Realizovať úlohy bežného života v školskom alebo mimoškolskom prostredí.

Obsah

- Rozlišovanie a spoznávanie základných materiálov: papier, kartón, drevo, plast, sklo, textil, prírodné materiály a ich využitie v bežnom živote;
- rozlišovanie vlastností materiálov hmatom a zrakom;
- manipulácia s materiálmi a jednoduchými nástrojmi: strihanie, lepenie, modelovanie, skladanie, spájanie;
- realizovanie jednoduchých montážnych a demontážnych prác;
- výroba jednoduchých výrobkov, darčkových predmetov podľa názoru, predlohy alebo vlastnej predstavy;
- vykonávanie jednoduchých činností podľa návodu, ukážky alebo s pomocou;
- používanie primeraného úchopu pri manipuláciách s pracovnou pomôckou;
- zapájanie sa do jednoduchých prác v domácnosti podľa pokynu a vzoru ako je vynášanie koša, vysávanie, pranie, výmena uterákov, skladanie oblečenia;
- obsluhovanie jednoduchých spotrebičov s rešpektovaním zásad bezpečnosti pri práci a pod dohľadom dospelšej osoby;
- vykonávanie jednoduchých ručných prác spojených s udržiavaním odevov;
- udržiavanie poriadku a čistoty v triede, internáte, v okolí školy a domácnosti;
- pomenovanie a rozlišovanie povolania prostredníctvom obrázkov, hier, rozhovorov a na základe vlastnej skúsenosti;
- triedenie odpadových materiálov a ich druhotné využitie;

- starostlivosť o osobné veci a oblečenie s pomocou;
- hodnotenie výsledkov práce v každodennom živote človeka;
- dokončenie jednoduchej úlohy primeranej schopnostiam žiaka;
- reagovanie na potrebu striedania práce a oddychu v priebehu dňa.

Kultúra stolovania

Ciele

- Použiť základné stolovacie a hygienické návyky pred jedlom.
- Dodržiavať zásady slušného správania pri stolovaní.
- Zrealizovať jednoduché stolovacie úkony.
- Rozlíšiť a pomenovať základné potraviny a nápoje.
- Pripraviť jednoduché nápoje a pokrmy.
- Dodržiavať zásady hygieny a bezpečnosti pri práci v kuchyni.

Obsah

- Dodržiavanie zásad slušného správania sa pri stolovaní;
- používanie základných stolovacích a hygienických návykov: umývanie rúk pred jedlom, sedenie pri stole, udržiavanie čistoty okolo jedálenského priestoru;
- používanie príboru a hrnčeka primeraným spôsobom;
- vykonávanie jednoduchých činností v súvislosti so stolovaním: prestieranie stola, nalievanie nápojov, odnášanie riadu po jedle, pomoc pri upratovaní stola po jedle;
- rozlišovanie a pomenovanie základných druhov potravín a nápojov;
- príprava jednoduchých nápojov a pokrmov podľa návodu a s pomocou;
- uplatňovanie zásad hygieny a bezpečnosti pri práci s potravinami.

Pestovateľské práce a starostlivosť o okolie

Ciele

- Vykonať základnú starostlivosť o rastlinu podľa pokynu.
- Použiť vhodné záhradnícke náradie pri konkrétnej činnosti.
- Udržiavať poriadok v okolí školy, v prírode.
- Zhromaždiť organický odpad na určené miesto.

Obsah

- Identifikovanie druhov rastlín a ich základných častí pomocou reálnych predmetov alebo zobrazení;
- vykonávanie základných úkonov spojených so starostlivosťou o rastliny s podporou;

- manipulovanie s prírodninami a nástrojmi pri príprave pôdy, sadení a siatí v reálnych podmienkach školy;
- zbieranie odpadkov a udržiavanie čistoty v prírode;
- zhromažďovanie organického odpadu a lístia na určené miesto alebo do kompostu;
- identifikovanie, pomenúvanie a poznávanie základného záhradníckeho náradia.

VZDELÁVACIA OBLASŤ UMENIE A KULTÚRA

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra je zameraná na podporu osobného rozvoja, emocionálnej pohody a kreatívneho vyjadrenia žiakov. Ide o umelecko-výchovné vzdelávanie, ktoré umožňuje žiakom zažiť radosť z tvorby a umenia prostredníctvom rôznych multisenzorických aktivít, ktoré zohľadňujú ich zrakové, sluchové, motorické a mentálne schopnosti. Obsah tejto oblasti je navrhnutý tak, aby podporoval rozvoj jemnej a hrubej motoriky, vnímania, predstavivosti a emocionálnej expresie a zároveň posilňoval sociálne a komunikačné zručnosti žiakov prostredníctvom dotyku, pohybu a zvukových podnetov.

Edukačné aktivity v tejto oblasti integrujú prvky dramatickej výchovy, muzikoterapie, arteterapie, ergoterapie, rytmicko-pohybových hier a ďalších podporných terapeutických metód. Všetky edukačné aktivity sú prispôsobené individuálnym schopnostiam žiakov a umožňujú im bezpečne a zmysluplne vyjadrovať emócie, rozvíjať pohybové a tvorivé schopnosti a budovať komunikačné a sociálne zručnosti. Vzdelávacia oblasť má dva komponenty Hudobné a rytmické činnosti a Výtvarné činnosti. Oba komponenty sa ďalej členia na obsahové celky, ktoré sú dôležité pre dosahovanie vytýčených spôsobilostí žiakov.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- objavovať možnosti vlastného hlasu, znenia hudobných nástrojov,
- spontánne pohybovo a dramaticky vyjadriť hudobné obsahy;
- vyjadriť pocity z počutej a produkovanej hudby rôznymi prostriedkami;
- spolupracovať pri tvorbe a stvárnení hudby;
- vyjadrovať myšlienky, predstavy, fantáziu a pocity prostredníctvom vizuálneho jazyka podľa individuálnych možností a schopností;
- používať základné výtvarné prostriedky a prvky výtvarného jazyka;
- spoznávať okolie a rozvíjať zmyslovú citlivosť, zručnosť a poznanie prostredníctvom tvorby a umeleckej činnosti.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Hudobné a rytmické činnosti
- Výtvarné činnosti

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Hudobné a rytmické činnosti

Hlasový a zvukový prejav

Ciele

- Vokalizovať a spievať jednoduché melódie s podporou sprievodu.
- Uplatňovať zásady správneho dýchania pri speve a hudobnom prejave.
- Uplatňovať intonáciu a melódiu pri speve a hudobnom prejave.
- Používať rôzne hlasové modulácie pri jednoduchých hudobných a rytmických činnostiach.

Obsah

- Vykonávanie dychových cvičení s podporou pedagóga;
- poznávanie a rozlišovanie zvuku základných hudobných nástrojov;
- rozvíjanie hlasového prejavu prostredníctvom fonačných, zvukových a rytmických hier podľa individuálnych možností;
- napodobňovanie alebo spontánne vytváranie zvukov a hlasových prejavov;
- zapájanie sa do jednoduchých hlasových aktivít pri speve so sprievodom hudobného nástroja;
- spievanie alebo vokalizovanie jednoduchých piesní a riekaniek so sprievodom pedagóga.

Hudobný sprievod

Ciele

- Hrať na rytmických a melodických nástrojoch, na zhotovených vlastných hudobných nástrojoch, okolitých zvukových objektoch.
- Napodobniť jednoduchú rytmickú činnosť.
- Rozlišovať zvuky hudobných nástrojov.
- Objavovať znenia hudobných nástrojov.
- Byť súčasťou spoločnej hry, spolupracovať pri hre.
- Hrať na hudobnom nástroji v primeranom tempe, resp. podľa gesta učiteľa.

Obsah

- Hry na telo: tleskanie, dupanie, poklepávanie s podporou pedagóga;
- reagovanie na rytmizáciu riekaniek a jednoduchých piesní;
- koncentrovanie sa na aktívne počúvanie hudby a vnímanie vibrácií zvuku napr. priložením ruky na rezonančnú dosku, reproduktor;
- zapájanie sa do hry na jednoduché rytmické hudobné nástroje, najmä z Orffovho inštrumentára, na zvukové hračky, vlastnoručne vyrobené hudobné nástroje, okolité zvukové objekty a prírodný materiál;
- spolupôsobenie pri spoločnej hre s pedagógom a spolužiakmi.

Vnímanie zvukov a hudby

Ciele

- Sluchom, vibráciou identifikovať zvuk, tón, chvenie.
- Reagovať na počúvanie relaxačnej hudby a jednoduchých krátkych skladieb.
- Vyjadriť pocit alebo charakter hudby verbálne, pohybom alebo výtvarne.

Obsah

- Vnímanie zvukov vytváraných bežnými predmetmi z prostredia prostredníctvom zachovaných zmyslov;
- reagovanie na zvuky hudobných nástrojov Orffovho inštrumentára;
- počúvanie a vnímanie riekanky, ľudových piesní a krátkych hudobných ukážok určených pre žiakov;
- reagovanie na relaxačnú hudbu zameranú na uvoľnenie a sústredenie;
- vnímanie a rozlišovanie základných vlastností zvuku, ako sú sila, dĺžka, výška, podľa individuálnych možností.

Hudobno-pohybové činnosti

Ciele

- Koordinovať a udržiavať pohyby tela s rytmom.
- Vyjadriť charakter, tempo a obsah počúvanej hudby, piesne prostredníctvom hudobno-pohybových aktivít a jednoduchých rytmických cvičení.
- Realizovať jednoduché rytmické cvičenia a pohyb podľa rytmického sprievodu.
- Reagovať na hudobno-dramatické podnety vhodným pohybom alebo gestom.
- Využívať hudbu pri relaxáciách a na zníženie svalového napätia.

- Uplatniť základné tanečné prvky, zapamätať si sled jednoduchých tanečných krokov, v jednoduchej tanečnej choreografii, tancovať vo dvojici, prípadne v skupine.
- Dramaticky vyjadriť hudobný obsah podľa svojich možností.
- Zapájať sa do spoločných hudobných a pohybových aktivít a reagovať na spolužiakov pri interakcii.

Obsah

- Rozvíjanie vnímania rytmu prostredníctvom jednoduchých rytmických podnetov;
- zapájanie sa do hudobno-pohybových činností a hier s podporou pedagóga;
- uplatňovanie primeraného držania tela a pohybového prejavu, tanečného postoja podľa individuálnych zdravotných možností;
- prepájanie hudby a pohybu na podporu koordinácie, rovnováhy a rytmického cítenia, aj prostredníctvom chvenia alebo vibrácií;
- napodobňovanie jednoduchých pohybov v hudobno-pohybových hrách a ľudových pohybových hrách so spevom;
- rozvíjanie rytmického cítenia a samotnej rytmizácie prostredníctvom riekaniek a jednoduchých rytmických cvičení;
- zúčastňovanie sa pohybových hier sprevádzaných riekankami alebo detskými piesňami, vrátane jednoduchých rytmických pohybov;
- vykonávanie jednoduchých pohybov koordinovaných s rytmom: pohupovanie, chôdza, krúženie rukami;
- využívanie relaxačného počúvania hudby na upokojenie a zníženie svalového tonusu;
- sledovanie hudobno-dramatických rozprávok a reagovanie na ne mimikou, postojom tela, pohybom alebo zvukom;
- zúčastňovanie sa jednoduchých tanečných aktivít, zapamätávanie si sledu krokov a tancovanie vo dvojici alebo skupine podľa individuálnych možností;
- zapájanie sa do dramatických hier a využívanie dramatických prvkov: gestá, mimika, spontánny pohyb, verbálne prejavy na podporu hudobného vnímania a vyjadrovania sa;
- zapájanie sa do spoločných aktivít s pedagógom a spolužiakmi, podporovanie sociálnych interakcií prostredníctvom hudby a pohybu.

Výtvarné činnosti

Manipulácia s výtvarným materiálom

Ciele:

- Používať jemnú a hrubú motoriku rúk a prstov pri výtvarných činnostiach.
- Používať funkčný úchop a manipulovať s kreslicími nástrojmi, prípadne s využitím kompenzačných pomôcok.
- Vykonávať úlohy vyžadujúce koordináciu oko – ruka a celkovú senzomotorickú koordináciu.
- Reagovať na rôznorodé výtvarné materiály a techniky prostredníctvom zmyslového vnímania.
- Rozlišovať predkreslené tvary podľa zrakového vnímania.
- Vyfarbovať predkreslené tvary podľa zrakového vnímania.
- Vytvárať vlastné výtvarné diela s využitím fantázie a tvorivého myslenia.
- Používať základné výtvarné zručnosti a techniky primerane individuálnym schopnostiam.
- Rozlišovať základné farby, tvary, štruktúry a vzťahy medzi nimi primerane individuálnym schopnostiam.

Obsah

- Spoznávanie rôznych druhov výtvarného materiálu: plastelína, hlina, piesok, textil, prírodné materiály, štruktúrované papiere zapojením všetkých funkčných zmyslových kanálov a skúšanie práce s nimi;
- nacvičovanie správneho uchopenia písacieho nástroja s podporou a pomocou kompenzačných pomôcok;
- vykonávanie voľného čmárania po papieri a iných povrchoch rôznych veľkostí v horizontálnej aj vertikálnej polohe;
- rozlišovanie farieb, tvarov alebo povrchov prostredníctvom zraku, hmatu alebo zvyškového vnímania;
- nanášanie temperových, vodových alebo prstových farieb na podklad štetcom, špongiou alebo prstami;
- experimentovanie s odtlačkami dlane, špongie, ovocia a vnímanie vzniknutej farebnej stopy;
- vytváranie jednoduchých výtvarných produktov pomocou odtlačkov, maľby, koláže, lepenia alebo modelovania.

Výtvarný prejav

Ciele:

- Vyjadriť vlastné pocity, zážitky a skúsenosti výtvarnými prostriedkami.
- Reagovať prostredníctvom výtvarného prejavu na podnety z okolia.
- Vykonávať tvorivú prácu samostatne, sústredene a vytrvalo podľa svojich schopností.
- Zapojiť vlastnú fantáziu a predstavivosť pri výtvarných činnostiach.
- Spolupracovať s ostatnými pri skupinových výtvarných činnostiach.

Obsah

- Objavovanie a rozvíjanie možností vyjadriť svoje pocity a zážitky výtvarnými prostriedkami: farbou, materiálom, pohybom ruky;
- vnímanie výtvarných objektov a obrázkov prostredníctvom dotykových kníh, hmatových ilustrácií alebo reálií;
- realizovanie voľného čmárania po papieri podľa individuálnych možností;
- napodobňovanie kresby jednoduchých tvarov, využívanie bodky a čiarky;
- kreslenie jednoduchého hlavonožca s pomocou asistencie pri identifikácii častí tváre a prstov;
- vyfarbovanie predkreslených tvarov s dôrazom na nepresahovanie vonkajších obrysov plochy;
- uplatňovanie techník miešania farieb a rozpúšťania farieb vo vode;
- zapájanie sa do tvorby prostredníctvom rôznych nástrojov, materiálov a postupov: kresba, maľba, modelovanie, priestorová tvorba v interiéri, exteriéri alebo v prírode;
- spolupodieľanie sa na výtvarných prácach prispievajúcich k výzdobe triedy, školy, tematickým výstavám alebo tvorbe na školskom dvore;
- spolupráca s pedagógom a spolužiakmi pri spoločnej tvorbe a reagovanie na spätnú väzbu;
- samostatná alebo podporovaná práca pri výtvarnej činnosti, vyberanie pomôcok, udržiavanie pozornosti, dokončovanie úlohy;
- zapájanie sa do tvorby kolektívnych výtvarných prác.

Modelovanie a priestorová tvorba

Ciele

- Zapájať jemnú motoriku a silu ruky pri práci s plastickými materiálmi.
- Uplatňovať hmatové vnímanie a citlivosť na povrchy a textúry.
- Spájať časti do jednoduchých priestorových tvarov a objektov.
- Modelovať jednoduché predmety každodennej reality.

Obsah

- Realizovanie prstových cvičení s plastelínou a manipulovanie s plastickými materiálmi: hlina, plastelína, modelovacia hmota;
- rozvíjanie jemnej motoriky a sily ruky pri tvarovaní a stláčaní materiálu;
- skúmanie povrchov a textúr prostredníctvom otláčania a dotyku;
- vytváranie jednoduchých priestorových tvarov a objektov: guľička,, valček,, placky;
- zanechávanie odtlačkov častí tela, používanie dlane, prsta, pästi alebo odtlačkov prírodnín do mäkkej modelovacej hmoty;
- modelovanie predmetov bežnej potreby, s dôrazom na hmatové rozlíšenie ich povrchu;
- spájanie jednotlivých častí do celku;
- modelovanie jednoduchých predmetov bežnej potreby podľa predlohy alebo vlastnej predstavy.

VZDELÁVACIA OBLASŤ ZDRAVIE A POHYB

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Cieľom vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb je podpora celkového telesného, zmyslového a priestorového rozvoja žiakov prostredníctvom pohybových, relaxačných a stimulačných aktivít. Dôraz sa kladie na posilňovanie rovnováhy, koordinácie, motoriky a telesnej zdatnosti, ako aj na vytváranie pozitívneho vzťahu k pohybu ako prostriedku zdravia, sebapoznania a socializácie. Komponent Orientácia a mobilita má špecifické obsahové celky Orientácia v budove, Pohyb v teréne bez bielo-červenej palice, Chôdza s vidiacim sprievodcom, Pohyb v teréne s bielo-červenou palicou, ktorých spoločným cieľom je rozvíjanie poznatkov o priestore, schopnosti orientovať sa a samostatne sa pohybovať s ohľadom na individuálne schopnosti a potreby žiakov. Do tejto vzdelávacej oblasti sú integrované aj prvky canisterapie, hipoterapie, muzikoterapie.

U žiakov sa rozvíjajú tieto spôsobilosti:

- prejavovať pozitívny vzťah k pravidelnej pohybovej aktivite ako prostriedku zdravia, relaxácie a osobnej pohody a zmysluplného trávenia voľného času;
- vykonávať a primerane regulovať pohybové schopnosti a osvojiť si základné pohybové zručnosti prostredníctvom prispôbených pohybových, rehabilitačných a športových činností;
- reagovať primerane na ohrozujúce situácie;
- zlepšovať koordináciu, rovnováhu a sebestačnosť;
- orientovať sa a pohybovať sa v priestore bezpečne a účelne.

Vzdelávacia oblasť sa člení na komponenty

- Lokomočné cvičenia a koordinácia
- Zdravotné a rehabilitačné cvičenia
- Orientácia a mobilita
- Ochrana a bezpečnosť

CIELE A OBSAH VZDELÁVACEJ OBLASTI

Lokomočné cvičenia a koordinácia

Ciele

- Vykonávať pohybové aktivity rozvíjajúce pohybové schopnosti a zručnosti.
- Vykonávať základné pohybové a polohové vzorce vrátane chôdze, behu, hodů, skoku a manipulácie s náčiním v prispôsobenej forme.
- Pohybovať sa samostatne a bezpečne v interiéri aj exteriéri s využitím kompenzačných a orientačných stratégií.
- Reagovať na základné pohybové povely a situácie.

Obsah

- Nacvičovanie základných pohybových a polohových vzorcov: chôdza, sedenie, státie, otáčanie, polohovanie, prekonávanie prekážok;
- pohybovanie sa v jednoduchých pohybových hrách a zostavách na rozvoj hrubej motoriky;
- rozvíjanie rovnováhy pri chôdzi po rôznych povrchoch, nerovnom teréne a po schodoch s podporou pedagóga;
- nacvičovanie poskokov, zoskokov a presunov na mäkkých podložkách podľa individuálnych možností;
- prekonávanie jednoduchých prekážok s podporou pedagóga;
- manipulovanie s jednoduchými pomôckami, s loptou, stuhou, šatkou, švihadlom, lanom;
- hádzanie, chytanie, kotúľanie a kopanie lopty primerane individuálnym možnostiam;
- mierenie na cieľ a prihrávanie lopty spolužiakovi na rozvoj koordinácie oko – ruka;
- zapájanie sa do rytmických cvičení, hier a pohybových činností cez tlieskanie, dupanie a pohyb na hudbu;
- vykonávanie pohybov podľa jednoduchých pohybových zostáv;
- zúčastňovanie sa sezónnych pohybových aktivít, vychádzok a hier v interiéri aj exteriéri;
- používanie pohybových a kompenzačných pomôcok pri pohybových aktivitách;
- rozvíjanie orientácie v priestore pomocou hmatu, sluchu, vibrácií a oporných bodov;
- vyhľadávanie a využívanie oporných bodov pri pohybe v známom prostredí;
- nacvičovanie bezpečnostných postojov a jednoduchých orientačných techník, trailing;
- zapájanie sa do kolektívnych pohybových aktivít a spolupráca s ostatnými.

Zdravotné a rehabilitačné cvičenia

Ciele

- Zaujať a udržiavať správne držanie tela počas rôznych činností.
- Uplatňovať stabilitu a správne dýchanie ako základ funkčného pohybu a prevencie zdravotných ťažkostí.
- Vnímať polohu, pohyb a potreby vlastného tela a prispôbovať činnosti zásadám zdravého životného štýlu.
- Vykonávať pohybové činnosti so správnymi stereotypmi a návykmi podľa individuálnych možností.
- Cielene využívať kompenzačné, stimulačné a masážne pomôcky na podporu polohovania, uvoľnenia, prekrvenia a pružnosti tela.
- Dodržiavať základné zdravotné, hygienické a bezpečnostné návyky súvisiace s pohybovou aktivitou.
- Vykonávať pohybové a oromotorické cvičenia prostredníctvom bazálnej stimulácie a hrových aktivít.
- Zapájať sa do pohybových aktivít, spolupracovať s ostatnými a využívať vlastné schopnosti pri činnosti.

Obsah

- Uplatňovanie zásad zdravého životného štýlu: pitný režim, striedanie pohybu a odpočinku, základné zásady zdravej výživy;
- dodržiavanie základných hygienických návykov pred a po cvičení, prípadne s podporou pedagóga;
- precvičovanie motoriky, rovnováhy a zmyslového vnímania;
- vykonávanie rôznych pohybových prvkov pri hrách v suchom guľôčkovom bazéne a pri senzomotorických aktivitách;
- prijímanie masážnych a stimulačných podnetov na uvoľnenie a aktiváciu svalstva;
- akceptovanie masáže loptičkami, strojčekom alebo farebnými pierkami s cieľom uvoľňovania a posilňovania svalstva;
- zapájanie sa do cvičení na správne držanie tela v stoji, sede a ľahu podľa individuálnych možností;
- upevňovanie správneho držania tela v pokoji aj pri pohybe;
- vykonávanie dychových a korekčných cvičení na podporu dýchania, chrbtice, chodidiel a oslabených častí tela;

- posilňovanie telesnej kondície primerane zdravotnému stavu a individuálnym možnostiam;
- vnímanie signálov vlastného tela počas a po cvičení, ako sú únava, dýchanie, potenie;
- reagovanie na potreby vlastného tela počas pohybovej aktivity;
- využívanie prvkov bazálnej stimulácie na vnímanie vlastného tela, hraníc a okolitých povrchov hmatom;
- využívanie prvkov oromotorickej stimulácie tváre a hovoridiel na podporu správneho fungovania mimických a tvárových svalov;
- prežívanie radosti z pohybu a rozvíjanie pozitívneho vzťahu k pravidelnej pohybovej aktivite;
- rozlišovanie vhodného a nevhodného správania pri pohybových aktivitách;
- rešpektovanie zásad bezpečného pohybu v škole aj mimo školy;
- nacvičovanie privolania pomoci a jednoduchých postupov prvej pomoci formou hry;
- dbanie na sebaochranu a bezpečné správanie v rôznych situáciách.

Orientácia a mobilita

Ciele

- Presúvať sa bezpečne do rôznych miestností v budove.
- Chodiť po schodoch a prechádzať cez dvere bezpečne.
- Používať bielo-červenú palicu podľa svojich možností.
- Orientovať sa v budove a na trasách podľa orientačných bodov.
- Rozpoznávať a lokalizovať zvuky v okolí.
- Udržiavať správne držanie tela pri chôdzi a pohybe.
- Rozpoznávať stúpanie, klesanie a povrch terénu.
- Pohybovať sa bezpečne s vodiacom osobou alebo v teréne s palicou.
- Rozpoznávať a obchádzať prekážky.
- Prechádzať cez cestu bezpečne a dodržiavať vzdialenosť od cesty.

Obsah

Orientácia v budove

- Presúvanie sa do jednotlivých miestností: WC, telocvičňa, jedáleň, šatňa, dielňa podľa potreby;
- nacvičovanie chôdze po schodoch;
- nacvičovanie používania bielo-červenej palice pri chôdzi po schodoch podľa individuálnych možností;
- otváranie a zatváranie dverí a prechádzanie cez ne;
- pohybovanie sa po rôznych trasách v budove s využitím orientačných bodov.

Pohyb v teréne bez bielo-červenej palice

- Lokalizovanie a rozlišovanie rôznych zvukov v okolí;
- určovanie smeru a vzdialenosti zvukov, lokalizovanie ich zdroja;
- nacvičovanie a upevňovanie správneho držania tela;
- nacvičovanie a upevňovanie pohybu a chôdze v priamom smere;
- rozlišovanie stúpania a klesania;
- rozpoznávanie povrchu terénu chodidlami a reagovanie na zmeny.

Chôdza s vidiacim sprievodcom

- Koordinovaná chôdza v neznámom priestore;
- pohybovanie a orientovanie v zúžených priestoroch;
- chodenie po schodoch s podporou;
- prechádzanie dverami a nacvičovanie postupu nástupu a výstupu do a z dopravných prostriedkov;
- zaujatie bezpečného miesta v dopravnom prostriedku.

Pohyb v teréne s bielo-červenou palicou

- Používanie bielo-červenej palice a jej používanie pri chôdzi v známom prostredí;
- chodenie po schodoch hore aj dole s bielo-červenou palicou;
- orientovanie sa pomocou vodiacich a zvukových línií, orientačných bodov a znakov;
- prechádzanie cez cestu bezpečne a dodržiavanie bezpečnej vzdialenosti od cesty;
- rozpoznávanie prekážok, nacvičovanie ich obchádzania a učenie sa reagovať pri strate kontaktu s vodiacou líniou.

Ochrana a bezpečnosť

Ciele

- Osvojiť si základné poznatky súvisiace s ochranou života a zdravia v mimoriadnych situáciách.
- Rozpoznať ohrozujúce situácie, primerane na ne reagovať a dodržiavať pravidlá bezpečného pohybu.
- Spolupracovať v skupine a rešpektovať pokyny pedagóga počas evakuácie.
- Privolať pomoc v prípade ohrozenia.

Obsah

- Identifikovanie zvukových a svetelných signálov upozorňujúcich na nebezpečenstvo;

- nacvičovanie pokojného opustenia triedy a presunu po evakuačnej trase na určené bezpečné miesto;
- rozlišovanie vhodného a nevhodného správania pri pohybovej aktivite;
- primerané reagovanie v prípade simulácie ohrozujúcej situácie v prostredí triedy;
- identifikovanie osôb, na ktoré sa možno obrátiť v prípade ohrozenia zdravia alebo života;
- privolanie pomoci v modelových situáciách.